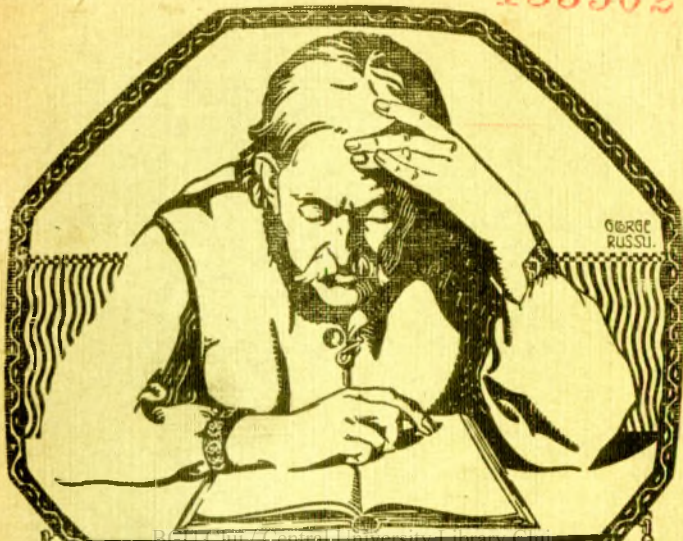

133502

GEBR.
RUSSU.

BIBLIOTECA POPORALĂ
A „ASOCIAȚIUNII”

An. V.

Nr. 45.

Calendarul

 Asociațiunii

pe anul visect 1916.

Intocmit de Nicolae Iosif.

Prețul 40 bani.

Răspândiți

Calendarul Asociațiunii pe anul 1916,

care se află de vânzare la **Biroul Asociațiunii**
strada Șaguna Nr. 6 în Sibiu (Nagyszeben) și
la toate librăriile românești.

Vânzătorilor li se dă rabat.

Calendarul Asociațiunii

pe anul visect

1916.

Anul V.

Sibiu. — Editura Asociațiunii.

Tiparul Tipografiei arhidiecezane. — Prețul 40 bani.

Cronologia anului 1916.

Dela facerea lumii după Suidas (6000 a. Chr.) . . .	7916	ani
" " " " cei 70 traduc. ai bibliei. . .	7647	"
" " " " era bizantină (5508 a. Chr.)	7424	"
Dela facerea lumii după periodul Iulian (1 Ian. 4714 a. Chr.)	6619	"
Dela întemeierea Romei (24 Aprilie 743 a. Chr.) . .	2666	"
" nașterea Domnului nostru Isus Christos . . .	1916	"
" moartea Domnului nostru Isus Christos . . .	1883	"
" risipirea Ierusalimului prin Romani (1 Sept. 79 d. Christos)	1837	"
" descălecarea Romanilor în Dacia sub Traian (105 d. Christos)	1811	"
" zidirea Constantinopolei (330 d. Chr.) . . .	1586	"
" așezarea clopotelor în bisericile creștine . . .	1516	"
" căderea împărăției romane apusene (476 d. Chr.)	1440	"
" venirea Ungurilor în Europa (896 d. Chr.) . .	1020	"
" întemeierea Țării ungurești (1000 d. Chr.) . .	916	"
" desbinarea bisericilor (răsăriteană și apuseană)	963	"
" întemeierea Țării românești	826	"
" începutul domniei casei Habsburgice în Austria	643	"
" descălecarea lui Dragoș-Vodă în Moldova . .	574	"
" moartea lui Mihai Viteazul	515	"
" iscodirea prafului de pușcă prin B. Schwarz .	566	"
" facerea hârtiei (1373 d. Chr.)	543	"
" iscodirea tiparului (1440 d. Chr.)	476	"
" descoperirea Americii (11 Octomvrie 1492) . .	424	"
" reformația lui Luther (1517 d. Chr.)	399	"
" tipărirea celei dintâiu cărți românești	346	"
" îndreptarea calendarului Iulian prin papa Grigorie XIII. (1583)	334	"
" începerea sădirii tăbacului în Europa (1591) .	325	"
" unirea Românilor cu biserica Romei	216	"
" iscodirea trenului cu aburi	152	"
" descoperirea electricității	126	"

Dela nașterea M. Sale Împ. Francisc Iosif I. (1830) .	86 ani
„ iscodirea telegrafului	71 „
„ unirea Principatelor române (Muntenia și Moldova)	56 „
„ încoronarea primului rege al României	34 „
„ iscodirea fonografului și telefonului	28 „
„ iscodirea mașinei de sburat	7 „
„ începerea războiului european	2 „

Anotimpurile :

Primăvara se începe în 7/20 Martie.

Vara se începe în 8/21 Iunie.

Toamna se începe în 10/23 Septemvrie.

Iarna se începe în 9/22 Decemvrie dimineața.

Planeta anului 1916.

Regentul sau stăpânitorul anului 1916 este **Saturn**, cea mai depărtată planetă dela noi. Saturn e de 95 ori mai mare ca pământul și de 3500 ori mai mic ca soarele. Se învâрте în 10 ore și 29 minute în jurul osiei sale și are lipsă de peste 10 mii de zile pentru a face odată ocolul în jurul soarelui. Are 10 luni și e încunjurat de o mare mulțime de steluțe în formă de inel. Aceste îl fac a fi cel mai deosebit dintre toate planetele.

Posturile.

1. Mercurile și Vinerile de peste an. — 2. Ajunul Botezului Domnului în 5 Ianuarie. — 3. Postul Paștilor din 21 Februarie până în 9 Aprilie. — 4. Postul Sf. Petru și Pavel din 6 Iunie până în 28 Iunie. — 5. Postul Sf. Mării din 1 până 14 August. — 6. Tăierea capului Sf. Ioan, 29 August. — 7. Ziua Crucii, 14 Septemvrie. — 8. Postul Crăciunului din 15 Noemvrie până în 24 Decemvrie.

Deslegarea posturilor.

1. Mercuri și Vineri în săptămâna brânzii. — 2. Mercuri și Vineri în săptămâna luminată. — 3. Mercuri și Vineri în săptămâna după Rusalii. — 4. Mercuri și Vineri după Crăciun până la Botezul Domnului.

Umblarea vremii.

După calendarul de 140 ani.

- Ianuarie.** 1 cald, 2—4 ceață, 15—16 ger, 17—18 zăpadă, 19—27 ger, 28—31 cald.
- Februarie.** 1—4 vânt, 5—6 frig, 7—13 bine, 14 cald, 15—17 vânt, 18 zăpadă, 19—20 vânt, 21 zăpadă, 22—24 frig, 25—28 zăpadă cu furtună, 29 ger.
- Martie.** 1—2 frig, 3 furtună, 4—5 domol și vânt, 7—8 amestecat, 9—10 furtună, 11 vânt și zăpadă, 12 bine, 13—14 ger și zăpadă, 15—16 bine, 17—18 nor, 19 ceață și frig, 20—27 bine, 28—31 zăpadă și vânt.
- Aprilie.** 1 senin și frig, 2—5 bine, 6 frig, 7—8 bine, 9—11 ploaie, 12—15 bine, 16 ploaie și frig, 17—26 bine, 27—29 ploaie și vânt rece, 30 furtună și zăpadă.
- Maiu.** 1—4 bine, 5 nor, 6—7 rece, 8—11 bine, 12 ploaie, 13—19 amestecat, 20 bine și cald, 21—24 ploaie și vânt, 25 bine, 26 ploaie cu grindină, 27 nor, 28—30 senin, 31 ploaie.
- Iunie.** 1 ploaie, 2 senin, 3 ploaie, 4—10 amestecat, 11 nor, 12 vânt și ploaie, 13—17 bine, 18—19 ploaie, 20—24 bine, 25 vânt, 26—30 cald și bine.
- Iulie.** 1 ploaie mare, 2—7 ploi cu tunet, 8—9 bine, 10—16 ploaie, 17—19 bine, 20—22 ploaie, 23 bine, 24—26 ploaie, 27—28 bine, 29—30 ploaie, 31 bine.
- August.** 1—2 ploaie, 3 bine, 4 vânt, 5—7 bine, 8—9 ploaie, 10—11 bine, 13—14 ploaie, 15—17 bine și vânt, 18—22 cald și bine, 23 ploaie, 24—27 bine, 28—31 amestecat.
- Septembrie.** 1—12 senin și cald, 13—14 ploaie, 15 frig, 16 vânt, 17—19 brumă, 20—24 bine, 25 ploaie, 26—28 cald, 29—30 vânt și ploaie.
- Octombrie.** 1 ploaie, 2 rece, 3 brumă, 4—5 bine, 6—9 zăpadă, 10 senin, 11 nor și frig, 12—13 zăpadă, 14 senin, 15 nor, 16—18 ploaie, 19—24 domol, 25—26 bine, 27—31 zăpadă.
- Noembrie.** 1—2 bine, 3 ploaie, 4—8 bine, 9—24 nor și ceață, 25 ploaie, 26—27 frig, 28—30 zăpadă.
- Decembrie.** 1—4 zăpadă, 5—16 senin și frig, 17 bine, 18 vânt, 19—21 bine, 22—26 nor, 27—28 bine, 29—30 zăpadă, 31 nor.

Semne de timp.

Ianuarie cald nu e semn de an mănos. Ianuarie uscat și geros aduce Faur cu nea. Negura din Ianuarie aduce Faur umed. Când se trag norii spre miazăzi, urmează frig, iar când se duc spre miazănoapte — căldură. Cum a fost timpul la Sf. Grigorie așa va fi tot anul.

Faur alb întărește sămănăturile. Când nu îngheață în Faur, e semn de an mănos. Vânturile de miazănoapte prevestesc an mănos. Negura de apus arată ger.

Martie răcoros, umple celarul și podul din gros. Neaua din Martie împuținează vinul. Dacă Martie-i cu rouă, — după Paști mult ploauă.

Prier frumos, Maiu viforos. Prier umed aduce binecuvântare. Negura din Aprilie, la răsărit și miazăzi, e semn bun. De tună în Aprilie nu te mai teme de ger. Prier frumos, vară furtunoasă.

Maiu răcoros, cireșar ploios. Ploaia din Maiu, umple carul de mălaiu. Roua de seara și răcoarea din Maiu aduc fân și vin mult. Ploaia caldă din Maiu e binecuvântare. Roiul din Maiu prețuește un car de mălaiu.

Iunie mai uscat decât umed, umple buțile cu vin bun. Iunie umed și rece strică întreg anul. Călătoria furnicilor vestesc timp bun. Omidele multe sunt semne de vin și grâu mult. Săritul peștilor vestește furtună.

Iulie călduros, însemnează an mănos. Dacă păianjenul își rupe pânza în două, va plouă. Dacă luna plină are curte la miazăzi și răsărit, urmează timp senin statornic. Mușinoaiele de furnici mai ridicate ca de obicei, vestesc iarnă grea.

August ploios, face vinul apătos. Negura de pe livezi și râuri, de se arată după apunerea soarelui, însemnă timp bun statornic. Vânturile de miazănoapte aduc timp statornic. Când sunt alune multe, însemnează iarnă grea pe viitor.

Septemvrie cu tunete, vestește zăpadă multă în Faur și an mănós. Toamnă caldă, iarnă lungă. Dacă cade ghinda înainte de S.-Mihaiu, iarna se pune curând. Răpciune cald, Brumărel rece și umed.

Brumărel și Mărțișor sunt luni surori. Cu cât frunzele arborilor cad mai curând, cu atât mai roditor va fi anul următor. Gerul și frigul din Octomvrie împlânzesc pe Ianuarie și Faur. Lumina de miazănoapte aduce curând ger mare. Când arborii țin frunza mult, iarna e departe, dar va fi grea, și la anul vor fi multe omide.

Brumar de va fi la început ploios, săptămâna Crăciunului va fi geroasă. Neaua multă de pe pomi însămnă muguri puțini de cu primăvară. Șoarecii de câmp, de se mai arată, iarna e departe.

Decemvrie la început de va fi geros, tot așa va fi zece săptămâni. Când câni latră la lună, urmează ger mare. Gerul și neaua din Decemvrie vestește grâu mult. Crăciun negru Paști albe. După o iarnă grea urmează an mănós.

Cum va fi anul?

Anul 1916 va fi mai mult rece și umed decât cald și uscat; mai cu seamă în lunile de vară.

Primăvara, să începe cu căldură și timp plăcut, până în jumătate Aprilie, de aici încolo până la sfârșitul lui Maiu, vor urmă răceli și timp neplăcut.

Vara, va fi peste tot răcoroasă și ploioasă, numai din 1—15 Iulie va fi cald și bine.

Toamna, va fi rece și umedă. La începutul lui Octomvrie vor fi vânturi și furtuni mari.

Iarna, la început ploioasă și neplăcută. In jumătatea a doua a lui Decemvrie zăpadă multă și frig, care va ține până spre sfârșitul iernii.

Intunecimi.

În anul 1916 vor fi două întunecimi de lună și 3 întunecimi de soare. La noi nu se vor vedea nici una din aceste întunecimi.

În 7 Ianuarie va fi întunecime parțială de lună, se va vedea în America.

În 2 Iulie va fi a doua întunecime de lună și se va vedea numai în o parte a Europei.

În 21 Ianuarie, în 17 Iulie și în 11 Decembrie, vor fi întunecimi de soare, la noi nici una nu se va vedea, se vor vedea însă în America, în Australia și în Africa.

Insemnare. S. însemnează Sfânt; SS. Sfinți; P. sau Păr. Părinte; C. Cuvios; M. Mucenic—Mucenița—Mucenici; A. sau Ap. Apostol; Arh. Arhiepiscop; Ep. Episcop; Pr. Proroc.

Lună nouă . . . . . ☾	Lună plină . . . . . ☽
Pătrarul întâiu . . . . . ☾	Pătrarul de pe urmă . . . ☽

răs. însemnează răsare; ap. apune; o. ore; m. minute.

Sărbătorile cele însemnate cu (†) roșie sunt sărbători împărătești, iară cele cu † neagră sunt sărbători bisericesti.

Ianuarie

are 31 zile

Gerar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Vineri	1 (†) T. împr., S.V.	14 Felix
Sâmb.	2 P. Silvestru	15 Maur.
Duminica în. Botezului, ev. dela Marcu, c. 1, gl. 1, v. 1.		
Dum.	3 Pr. Malachia	16 Marcelin
Luni	4 Sin. celor 70 Ap.	17 Antonie
Mărți	5 Teopemt, Teona	18 Prisca
Merc.	6 (†) Botez. Dlui	19 Sara
Joi	7 (†) S. Ioan Bot. ☩	20 Fab., Seb.
Vineri	8 C. George	21 Agnes
Sâmb.	9 M. Polieuct	22 Vincenție

Dum. după Botez. ev. dela Matelu, c. 4, gl. 2, v. 2.

Dum.	10 P. Grigorie	23 Log. Mar.
Luni	11 C. Teodosie	24 Timoteiu
Mărți	12 M. Tațiana	25 Pavel
Merc.	13 M. Ermil	26 Policarp
Joi	14 Păr. din Sinai	27 Ioan
Vineri	15 C. Pavel Teb. ☩	28 Carol
Sâmb.	16 Lanț. Ap. Petru	29 Francisc

Dum. celor 10 leproși, ev. Luca, cap. 17, gl. 3, v. 3.

Dum.	17 † C. Antonie	30 Martina
Luni	18 P. Atan. și Chiril	31 Petru Nol
Mărți	19 C. Macarie	1 Febr. Ign.
Merc.	20 † C. Eutimie	2 (†) Int. Dlui
Joi	21 C. Maxim ☩	3 Blasiu
Vineri	22 Ap. Timoteiu	4 Veronica
Sâmb.	23 M. Clement	5 Agata

Duminica lui Zacheu, ev. Luca, c. 19, gl. 4, v. 4.

Dum.	24 C. Xenia	6 Dorotea
Luni	25 † P. Grig. Teol.	7 Romuald
Mărți	26 C. Xenofont	8 Ioan
Merc.	27 † Ioan Hrisost.	9 Apolonia
Joi	28 P. Efrem Sirul ☩	10 Scolastica
Vineri	29 M. Ignatie	11 Desideriu
Sâmb.	30 (†) Vas. Gr. Ioan	12 Eulalia

Dum. Vam. și Far., ev. Luca, c. 18, st. 10, gl. 5, v. 5,

Dum.	31 Chir și Ioan	13 Catarina
------	-----------------	-------------

Soarele

1. răs. 8 o. 01 m.
ap. 4 „ 11 „
10. răs. 7 „ 59 „
ap. 4 „ 20 „
20. răs. 7 „ 52 „
ap. 4 „ 34 „

Lună nouă în 21 Ian.
5 o. 45 m. dimini.

Statori economice.

Cară și împrăștie gunoiul. Drege uneltele și mașinile că acum ai timp. Adună cuiburile de omide de pe pomi. Îngrijește-te de semințe bune pentru sămănăturile de primăvară. Pregătește coșurile pentru răsadnițe. Trage vinul și alege poamele și legumele putrede. Curăță pomii de mușchi și crengi uscate. Gunoește viile și fânațele.

Numără săptămânile până la sfântul Gheorghe și vezi cum stai cu fânul. Dă sare la vite mai des și pe timp frumos, la amiazi, le scoate afară. Adapă vitele cu apă dozoală. Adună zăpada în jurul pomilor și închee-ți socotelile pe anul trecut.

Insemnări.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Insemnări.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Luni	1 M. Trifon	14 Valentin
Marți	2 (†) Intimp. Dlui	15 Faust
Merc.	3 Drept. Simeon	16 Iuliana
Joi	4 P. Isidor	17 Constant.
Vineri	5 M. Agatia	18 Flavian
Sâmb.	6 P. Vucol ep. ☩	19 Conrad

Dum. Fiului răătăcit, ev. Luca, c. 15, gl. 6, v. 6

Dum.	7 P. Partenie	20 Elenteriu
Luni	8 Teodor Stratilat	21 Eleonora
Marți	9 M. Nichifor	22 Petru C.
Merc.	10 M. Haralampie	23 Romana
Joi	11 M. Vlasie	24 Schalttag
Vineri	12 P. Meletie	25 Mat Ap.
Sâmb.	13 P. Martinian ☩	26 Walburga

Dum. lăs. de carne, ev. Mateiu, c. 25, gl. 7, v. 7

Dum.	14 P. Axentie	27 Alexandr.
Luni	15 Ap. Onisim	28 Leander
Marți	16 M. Pamfilie	29 Romanus
Merc.	17 M. Teod. Tiron	1 Mart. Alb.
Joi	18 P. Leon papa	2 Simpliciu
Vineri	19 Ap. Archip	3 Cunigun
Sâmb.	20 P. Leon ep. ☩	4 Casimir

Dum. lăs. de brânză, ev. Mat. c. 6, gl. 8, v. 8

Dum.	21 P. Timoteiu	5 Eusebie
Luni	22 M. din Evgenia	6 Frideric
Marți	23 M. Policarp	7 Ap. Toma
Merc.	24 †Afl. c. S. Ioan B.	8 Ascherm.
Joi	25 P. Tarasie	9 Francisca
Vineri	26 P. Porfirie	10 40 Martiri
Sâmb.	27 P. Procopie ☩	11 Heraclie

Dum. 1. în post, ev. Ioan, c. 1, gl. 1, v. 9

Dum.	28 P. Vasilie	12 Grigorie
Luni	29. P. Casian	13 Rosina

Soarele

1. răs. 7 o. 38 m.
ap. 4 „ 54 „
10. răs. 7 „ 24 „
ap. 5 „ 10 „
20. răs. 7 „ 06 „
ap. 5 „ 27 „

Lună nouă în 20 Februarie 5 o. 06 m. s.

Sfaturi economice.

Vântură și curăță sămânțele de sămănat. Curăță livezile de mușinoaie, pietri și măracini și le samăna cu flori de fân.

Destupă șanțurile și brezdele ca să se poată scurge apa. Taiе mlădițele pentru altoit, și le păstrează în pivniță acoperite cu năsip.

Ară pământurile pentru ovăs, orz și mazăriche. Taiе sălciile și acații. Retează gardurile vii și curăță altoii de ramurile de prisos. Samăna legumi în răsadnițe calde. Dă vitelor nutreț mai bun și le ferește de apă prea rece. Îngrijește de coșnițe pentru roi.

Mărește urdinișul coșnițelor, ca albițele să-și facă sborul de curățire.

Martie

are 31 zile

Germănar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Martți	1 M. Eudochia	14 Matilda
Merc.	2 M. Teodot	15 Longin
Joi	3 M. Eutropie	16 Heribert
Vineri	4 C. Gerasim	17 Gertrud
Sâmb.	5 M. Canon	18 Alexandru

Dum. 2. în post, ev. Marcu c. 2, gl. 2, v. 11

Dum.	6 SS. 42 Martiri ☉	19 Iosif Log.
Luni	7 M. d. Cherson	20 Ioachim
Martți	8 P. Teofilact	21 Benedict
Merc.	9 (†) SS. 40 Martiri	22 Rafael
Joi	10 M. Codrat	23 Victoria
Vineri	11 P. Sofronie	24 Gavriil
Sâmb.	12 C. Teofan	25 (†) Bunav.

Dum. 3. în post, ev. Marcu c. 8, gl. 3, v. 11

Dum.	13 P. Nichifor ☉	26 Emanuil
Luni	14 C. Benedict	27 Rupert
Martți	15 M. Agap	28 Ountram
Merc.	16 M. Sabin	29 Eustasiu
Joi	17 C. Alexie	30 Quirinus
Vineri	18 P. Ciril	31 Amos
Sâmb.	19 M. Hris. și Dar.	1 Apr. Hugo

Dum. 4. în post, ev. Marcu c. 9, gl. 4, v. 1

Dum.	20 PP. u. în Sava ☉	2 Francisc
Luni	21 C. Iacob	3 Richard
Martți	22 M. Vasilie	4 Ambrosie
Merc.	23 C. Nikon	5 Emil
Joi	24 C. Zaharie	6 Celestin
Vineri	25 (†) Bunavestire	7 Herman
Sâmb.	26 Arh. Gavriil	8 Dionisiu

Dum. 5. în post, ev. Marcu c. 10, gl. 5, v. 2

Dum.	27 C. Matrona	9 Maria
Luni	28 C. Ștefan ☾	10 Daniil
Martți	29 C. Marcu ep.	11 Leon Papa
Merc.	30 C. par. Ioan	12 Julius
Joi	31 C. Ipatie	13 Justin

Soarele

1. răs.	6 o.	46 m.
ap.	5 "	44 "
10. răs.	6 "	28 "
ap.	5 "	58 "
20. răs.	6 "	06 "
ap.	6 "	14 "

Lună nouă, 20 Mart.
4 o. 58 m. dim.

Statutul economic.

Desgroapă și taie viile, cercuește și sapă viile. În săptămâna a 9-a după Crăciun samănă grâu de primăvară apoi orz, ovăs, mazăre, mazărice și lucernă. Greblează locurile cu lucernă și trifoiu. Curăță și grapă fânatele. Curăță pomii de uscături și omide.

Altoește cireșii, vișinii și prunii, sus în crengile tinere ale coroanei, iar merii și perii, jos aproape de pământ. Sapă și samănă legumi. Pune găini și găște să clocească. Uplete vinurile în fiecare lună și curăță buțile de mucegaiu. Ferește-te de-a face datorii; dacă ești sililit să faci, ia bani împrumut numai de la bănci românești.

Insemnări.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Insemnări.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Aprilie

are 30 zile

Prier

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Vineri	1 Maria egipt.	14 Tiburtiu
Sâmb.	2 P. Tit	15 Anastasie

Duminea Floriilor, ev. Ioan c. 12.

Dum.	3 (†) Dum. Floriilor	16 (†) D. Fl.
Luni	4 C. P. Iosif	17 Rudolf
Marți	5 M. Claudie ☉	18 Apoloniu
Merc.	6 C. P. Eutihie	19 Ermina
Joi	7 C. P. George	20 Joia verde
Vineri	8 (†) Vin. Patim.	21 Vin. pat.
Sâmb.	9 M. Eupsihie	22 Sâmb. pașt.

Duminea Paștilor, ev. inv.

Dum.	10 (†) Sf. Paști	23 (†) S. Paști
Luni	11 (†) L. Paștil. ☾	24 (†) L. Pașt.
Marți	12 (†) M. Paștilor	25 Marcu
Merc.	13 M. Artimon	26 Cletus
Joi	14 Păr. Mart. Papa	27 Peregrin
Vineri	15 S. M. Aristarch	28 Vitalis
Sâmb.	16 M. Agapia	29 Petru

Duminea Tomii, ev. Ioan c. 20, gl. 1, v. 1

Dum.	17 M. Sim. Persul	30 Catarina
Luni	18 C. P. Ioan	1 Maiu Fil.
Marți	19 C. Ioan d. peș. ☉	2 Atanasiu
Merc.	20 C. Teodor T.	3 † Afl. Cr.
Joi	21 M. Ianuarie	4 Florian
Vineri	22 C. Teodor S.	5 Pius
Sâmb.	23 (†) M. George	6 Ioan P.

Dum. Mironosiț., ev. Marcu c. 15, gt. 2, v. 4

Dum.	24 M. Sava Strat.	7 Stanislau
Luni	25 Ap. Ev. Marcu	8 Mihail
Marți	26 M. Vasile	9 Gr. Naz.
Merc.	27 M. Simeon ☾	10 Isidor
Joi	28 Ap. Iason	11 Adolf
Vineri	29 9 M. din Chiziș	12 Pancraț
Sâmb.	30 Ap. Iacob	13 Servațiu

Soarele

1. răs. 5 o. 40 m.
ap. 6 „ 33 „
10. răs. 5 „ 20 „
ap. 6 „ 47 „
20. răs. 5 „ — „
ap. 7 „ 03 „

Lună nouă, 19 Apr.
6 o. 29 m. dim.

Sfaturi economice.

Gată cu săpatul și plivește legumile din grădină. Sămână cucuruz, in, linte, fasole și cartofi. Grăbește cu altoirea pădureților. Isprăvește cu lucrările viiei. Trage vinurile a doua oară.

Udă legumile și pomișorii, cu apă domoală. Scutește mieii de răceală și de pășune umedă. Intoarce grăul și în potruva gărgărițelor pune lână nespălată pe lângă coșuri. Grăul încins amestecă-l cu pulbere de cărbuni și la 14 zile cerne-l. Gată cu săpatul viilor.

Asigură-te în contra focului și asupra vieții la Banca generală de asigurare din Sibiu.

Maiu

are 31 zile

Florar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Dum. Slăbănogului, ev. Ioan c. 5, gl. 3, v. 5		
Dum.	1 Pr. Ieremia	14 Bonifaciu
Luni	2 P. Atanasie	15 Sofia
Mărți	3 M. Timoteiu	16 Isidor
Merc.	4 M. Pelagia ☉	17 Pascalis
Joi	5 M. Irina	18 Venantius
Vineri	6 Dreptul Iov	19 Celestin
Sâmb.	7 M. Acachie	20 Bernardin
Dum. Samarinenței, ev. Ioan c. 4, gl. 4, v. 7.		
Dum.	8 † Ap. și Ev. Ioan	21 Felix
Luni	9 Pr. Isaia	22 Iulia
Mărți	10 Ap. Simeon Zil.	23 Desideriu
Merc.	11 Mart. Mochie ☿	24 Ioana
Joi	12 P. Epifanie Ep.	25 Urban
Vineri	13 M. Gliceria	26 Filip
Sâmb.	14 M. Isidor	27 Ioan P.
Dum. Orbului, ev. Ioan c. 9, gl. 5, v. 8		
Dum.	15 C.P. Pachom.	28 Wilhelm
Luni	16 P. Teodor	29 Maximin
Mărți	17 Ap. Andronic	30 Ferdinand
Merc.	18 M. Petru ☽	31 Angela
Joi	19 (†) Înălț. D-lui	1 Iun. (†) I.D.
Vineri	20 M. Talaleu	2 Erasmus
Sâmb.	21 (†) Const. și Elena	3 Clotilda
Dum. SS. Părinți, ev. Ioan c. 17, gl. 6, v. 10		
Dum.	22 M. Vasilisc	4 Quirinus
Luni	23 C. Mihail	5 Bonifaciu
Mărți	24 P. Simeon	6 Rorbert
Merc.	25 A 3-a afl. c. I. Bot.	7 Lucreția
Joi	26 S. Ap. Carp	8 Medard.
Vineri	27 M. Terapont ☾	9 Primus
Sâmb.	28 P. Nichita	10 Margareta
Duminea Rusaliilor, ev. Ioan c. 7, st. 37.		
Dum.	29 (†) Pog. S. Duh	11 (†) Rusal.
Luni	30 (†) Lunia Rus.	12 (†) L. Rus.
Mărți	31 Ap. Ermil	13 Antonie

Soarele

1. răs. 4 o. 39	ap. 7 „ 20
10. răs. 4 „ 24	ap. 7 „ 34
20. răs. 4 „ 10	ap. 7 „ 48

Lună nouă, 18 Mai
6 o. 29 m. dimi

Sfaturi economice.

Asigură bucatele împotriva grindinei. Udă altoi, slăbește legăturile la cei prinși și unge ranele cu ceară de altoi. Sădește răsadurile pe timp ploios. Samănă, crastaveți, ridichi și fasole. Săpă cucuruzul când e în patru frunze.

Cosește lucerna înainte de înflorire, dar să nu o tai prea de jos. Svânt-o mai întâiu și apoi amestecată cu paie mărunte dă-o vitelor. Sădește flori. Grijește de roii albinelor. Stropește viile împotriva peronosporei, (părli-turei).

Inscrive-te ca membru ajutorător la Asociațiune, cu 2 cor. ca să capeți 10 cărți și un calendar.

Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Insemnări.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Merc.	1 M. Iustin	14 Antonia
Joi	2 S. P. Nichifor ☉	15 Vitus
Vineri	3 S. M. Lucian	16 Beno
Sâmb.	4 S. P. Mitrofan	17 Adolf

Dum. 1. d. Rus. a tut. SS., Mat. c. 10, gl.8, v.1

Dum.	5 M. Doroteiu	18 Gervasiu
Luni	6 C. Visar. și Ilar.	19 Iuliana
Marți	7 M. Teodot	20 Silveriu
Merc.	8 M. Teodor Strat.	21 Aloisie
Joi	9 P. Ciril ☾	22 Paulin
Vineri	10 M. Timotei	23 Edeltrud
Sâmb.	11 Ap. Vart. și Varn.	24 Ioan Bot.

Dum. 2. după Rus., ev. Mat., c. 7, gl. 1, v. 2

Dum.	12 P. Onufrie	25 Prosper
Luni	13 M. Achilina	26 Ioan și P.
Marți	14 Pr. Eliseu	27 Ladislau
Merc.	15 Pr. Amos	28 Leo II.
Joi	16 P. Tihon	29 (+) Pet. Pav.
Vineri	17 M. Manuil ☉	30 Paul
Sâmb.	18 M. Leontie	1 Iul. Teob.

Dum. 3. după Rus., ev. Mat., c. 6, gl. 2, v. 3

Dum.	19 A. Iuda, fr. Dlui	2 Cerc. Mar.
Luni	20 M. Metodie	3 Heliodor
Marți	21 M. Iulian	4 Udalric
Merc.	22 M. Eusebiu	5 Domeție
Joi	23 M. Agripina	6 Isaia
Vineri	24 (+) N. S. Ioan B.	7 Vilibald
Sâmb.	25 M. Fevronia ☽	8 Cilian

Dum. 4. după Rus., ev. Mat., c. 8, gl. 3, v. 4

Dum.	26 C. David	9 Anatolia
Luni	27 P. Samson	10 Amalia
Marți	28 Chir. și Ioan	11 Pius
Merc.	29 (+) Ap. Pet. P.	12 Enric
Joi	30 Sinod. SS. Ap.	13 Margareta

Soarele

1. răs. 3 o. 58 m.
ap. 8 „ 02 „
10. răs. 3 „ 53 „
ap. 8 „ 10 „
20. răs. 3 „ 52 „
ap. 8 „ 15 „

Lună nouă, 17 Iunie

11 o. 43 m. dim.

Staturi economice.

Cosește ierburile până sunt înflorite.

Sapă cucuruzul a doua oară. Plivește sau alege lemnele de rod la vie. Sapă și ține în curățenie toate sămănăturile. Uplete vinurile și curăță buțile. Bu-

țile goale să le afumi în fiecare lună cu piatră pucioasă. Rânduiește prin șură și prin poduri, că se apropie secerișul.

Nu uită a-ți asigura holdele și alte sămănături împotriva grindinei.

În 9 Iunie se începe vara.

Iulie

are 31 zile

Cuptor

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Vineri	1 Cosma și Dam.	14 Bonavent.
Sâmb.	2 Veștm. Mariei ☉	15 Imp. Ap.
Dum. 5. după Rus., ev. Mat., c. 8, gl. 4, v. 5		
Dum.	3 M. Iacint	16 Mariad.B.
Luni	4 P. Andreiu	17 Alexe
Marți	5 P. Atanasie	18 Frideric
Merc.	6 P. Sisoe	19 Aurelia
Joi	7 P. Toma	20 Ilie Pr.
Vineri	8 M. Procopie	21 Praxedis
Sâmb.	9 M. Pancrație ☿	22 Mar.Mag.
Dum. 6. după Rus., ev. Mat., c. 9, gl. 5, 6 v.		
Dum.	10 45 Mart. d. Nic.	23 Apolinar
Luni	11 M. Eufemia	24 Cristina
Marți	12 M. Pr. și Ilarie	25 Iacob A.
Merc.	13 † Arh. Gavril	26 Ana
Joi	14 Ap. Achila	27 Pantelim.
Vineri	15 M. Chiril și Iud.	28 Victor
Sâmb.	16 M. Atinogeu	29 Marta
Dum. 7. după Rus., ev. Mat., c. 5, gl. 6, v. 7		
Dum.	17 M. Marina ☉	30 Avdon
Luni	18 M. Iac. și Emilian	31 Ig. Loiola
Marți	19 C. Macrina	1 Aug. Petri
Merc.	20 (†) Pror. Ilie	2 Porțiunc.
Joi	21 C. Sim. și Ioan	3 Stefan
Vineri	22 Maria Magdal.	4 Dominic
Sâmb.	23 M. Foca	5 Maria
Dum. 8. după Rus., ev. Mat., c. 14, gl 7, v. 8.		
Dum.	24 M. Cristina ☾	6 Sch. l. față
Luni	25 † Ad. S. Anei	7 Caietan
Marți	26 M. Ermolae	8 Chiriac
Merc.	27 † M. Pantelimon	9 Roman
Joi	28 Ap. Prohor	10 Laurențiu
Vineri	29 M. Calinic	11 Susana
Sâmb.	30 Ap. Sila și Siluan	12 Clara
Dum. 9. după Rus., ev. Mat., c. 14, gl. 8, v. 9		
Dum.	31 D. Eudochim ☿	13 Casian

Soarele

1. răs. 3 o. 56 m.
ap. 8 „ 15 „
10. răs. 4 „ 03 „
ap. 8 „ 03 „
20. răs. 4 „ 14 „
ap. 8 „ 01 „

Lună nouă, 17 Iulie
3 o. 15 m. dim.

Staturi economice.

Seceră holdele în pârghă, dacă sunt prea coapte se scutură o mulțime de grăunțe și nici făina nu e spornică. Înainte de a începe secerișul sapă și stropește viile. Grăunțele ce se scutură la cărat, ține-le pentru sămânță.

Proptește pomii prea încărcați cu poame. Ară miriștea cât mai îngrabă.

Asigură heiurile, bucatele și fânul contra focului. Pune un vas cu apă înaintea stupinei.

Nu vinde încăt poți bucatele; păstrează-le pe când au prețuri mai bune.

Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

August

are 31 zile

Măsălar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Luni	1 †Sc. și S. Mac.	14 Eusebie
Mărți	2 Pr. M. Stefan	15 (†) Ad. M.
Merc.	3 C. P. Isachie	16 Rocus
Joi	4 SS. 7 tin. d. Efes	17 Bertram
Vineri	5 M. Eusignie	18 Naș. Reg.
Sâmb.	6 (†) Sch. la față	19 Ludovic

Dum. 10. după Rus., ev. Mat., c. 17, gl. 1. v. 10

Dum.	7 M. Domeție ☿	20 (†) S. St. R.
Luni	8 M. Emilian	21 Ioana
Mărți	9 Ap. Matia	22 Timoteiu
Merc.	10 M. Laurențiu	23 Filip
Joi	11 M. Euplu	24 Bartolom.
Vineri	12 M. Fot. și Anich.	25 Ludovic
Sâmb.	13 C. Maxim	26 Zefirin

Dum. 11. d. Rus., ev. Mat., c. 18, gl. 2, v. 11

Dum.	14 Pr. Mihea	27 Iosif
Luni	15 (†) Ad. N. d. Dz ☉	28 Augustin
Mărți	16 M. Diomid	29 T. c. Ioan
Merc.	17 M. Miron	30 Rosa
Joi	18 M. Flor. și Lavru	31 Raimund
Vineri	19 M. A. Strat.	1 Sept. Eg.
Sâmb.	20 Pr. Samuil	2 Stefan C.

Dum. 12. d. Rusalii, ev. Mat., c. 19, gl. 3, v. 1

Dum.	21 Ap. Tadeu	3 Serafin
Luni	22 M. Agatonic	4 Rosalia
Mărți	23 M. Lup și Ir. ☾	5 Laurenț
Merc.	24 M. Eutichie	6 Magno
Joi	25 Ap. Vartol. și Tit	7 Regina
Vineri	26 M. Adrian	8 (†) N. Mar.
Sâmb.	27 C. Pimen	9 Gorgonie

Dum. 13. d. Rusalii, ev. Mat., c. 21, gl. 4, v. 2

Dum.	28 C. Moise Arapul	10 Nic. Tol.
Luni	29 (†) T. c. S. I. B. ☿	11 Protus
Mărți	30 Alex. Iona, Pav.	12 Macedon.
Merc.	31 Brăul Preac.	13 Matern

Soarele

1. răs.	4 o. 30 m.
ap. 7 „	45 „
10. răs.	4 „ 43 „
ap. 7 „	30 „
20. răs.	5 „ 00 „
ap. 7 „	12 „

Lună nouă, 15 Aug.
6 o. 25 m. seara.

Staturi economice.

Stropește și sapă
viile a treia oară.
Impreună roii slă-
buți și fereste- de
albine răpitoare.
Strâmtează urdini-
șul. Ară pentru să-
mănăturile de iarnă
și cară gunoiu. Din
15 Iulie și până în
15 Sept. oculează
întăiu, cireșii, vi-
șinii, persecii și
caiișii, apoi prunii
merii și perii. Re-
tează vârfurile dela
vița de viie. Adună
sâmburi de poame
pentru sămănat.
Treeră bucatele și
le așază la loc
svântat.

În luna viitoare
se încep școalele;
de ai băieți pregă-
tește-te cu cele de
lipsă pe atunci.

În 1 August se în-
cepe postul S. Mării.

Septembrie

are 30 zile

Răpciune

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Joi	1 C. Simeon Stâlp.	14 † În. S. Cr.
Vineri	2 M. Mamant	15 Sch. M.
Sâmb.	3 M. Antim	16 Ludmila

Dum. 14. d. Rusalii, Ev. Mat., c. 22, gl. 5, v. 3

Dum.	4 M. Vavila	17 Hildegard
Luni	5 Pr. Zaharia	18 Toma Ap.
Martți	6 Min. Arh. Mih. ☾	19 Ianuarie
Merc.	7 M. Sozont	20 Eustatie
Joi	8 (†) Nașt. Mariei	21 Mateiu
Vineri	9 † Ioachim și Ana	22 Mauriciu
Sâmb.	10 M. Minodora	23 Tecla

Dum. În. S. Cruci, ev. Ioan, c. 3, gl. 6, v. 4

Dum.	11 C. Teodora	24 Rupert
Luni	12 M. Autonom	25 Cleophas
Martți	13 M. Corn. Sut.	26 Ciprian
Merc.	14 (†) În. S. Cruci ☽	27 Cosma
Joi	15 † M. Nichita	28 Venceslav
Vineri	16 M. Eufemia	29 Mihail
Sâmb.	17 M. Sofia	30 Ieronim

Dum. 16. d. Rusalii, ev. Marcu, c. 8, gl. 7, v. 5

Dum.	18 C. Eumenie	1 Oct. Rem.
Luni	19 M. Trofim	2 Leodegar
Martți	20 M. Eustatie	3 Candid
Merc.	21 Ap. Codrat ☾	4 Francisc
Joi	22 M. Foca	5 Placid
Vineri	23 (†) Z. S. Ioan B.	6 Bruno
Sâmb.	24 M. Tecla	7 Iustina

Dum. 17. d. Rus., ev. Luca, c. 5, gl. 8, v. 6

Dum.	25 C. Eufrosina	8 Brigita
Luni	26 (†) Ad. S. Ap. Ioan	9 Dionisie
Martți	27 M. Calistrat	10 Francisc
Merc.	28 P. Hariton ☽	11 Nicasiu
Joi	29 P. Chiriac	12 Maximil.
Vineri	30 M. Grigorie	13 Coloman

Soarele

1. răs. 5 o. 16 m.
ap. 6 „ 47 „
10. răs. 5 „ 30 „
ap. 6 „ 28 „
20. răs. 5 „ 45 „
ap. 6 „ 06 „

Lună nouă, 14 Sept.
8 o. 34 m. dim.

Statutul economic.

Culege poamele iernatice, cu mâna și le alege după soiuri și frumsete.

Sădește răsaduri iernatice. Culege cucuruzul și scoate napii înainte de a fi brumați. Samănă grâul de toamnă și nu fi sgârcit la sămânța. Ia mierea dela stupi. Pregătește buțile și celelalte vase pentru cules. Ingrijește de lemne pentru iarnă.

În Sept. se încep școalele. Dă-ți cu drag băieții la școli, cumpără-le cărți și cele de lipsă, ca să facă spor în învățatură. Cinstește pe învățători și te interesează de bunăstarea școalei.

În 9/24 Sept. se încep toamna.

Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Octombrie

are 31 zile

Brumărel

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Sâmb.	1 Ap. Anania	14 Callist
Dum.	18. d. Rusalii, ev. Luca, c. 6, gl. 4, v. 7	
Dum.	2 M. Ciprian	15 Teresia
Luni	3 M. Dionisie Ar.	16 Oal
Martî	4 M. Ieroteiu	17 Hedwig
Merc.	5 M. Haritina	18 Luca
Joi	6 † Ap. Toma ☩	19 Petru d.A.
Vineri	7 M. Serg. și Vach.	20 Felician
Sâmb.	8 C. Pelagia	21 Ursula
Dum.	19. d. Rus., ev. 3 dela Luca, gl. 2, v. 8	
Dum.	9 † Ap. Iacob I. Alf.	22 Cordula
Luni	10 M. Eulampie	23 Ioan C.
Martî	11 Ap. Filip	24 Rafail
Merc.	12 M. Pr. Tarah	25 Hrisant
Joi	13 M. Carp. și P. ☩	26 Amand
Vineri	14 (†) C. Paraschiva	27 Frument
Sâmb.	15 M. Lucian	28 Simeon
Dum.	20. d. Rus., ev. 4 dela Luca, gl. 3, v. 9	
Dum.	16 M. Longin sut.	29 Narcis
Luni	17 Pr. Osie	30 Claudie
Martî	18 Ap. și Ev. Luca	31 Wolfgang
Merc.	19 Pr. Ioil	1 Nov. T. S.
Joi	20 M. Artemie ☾	2 Pom. Rep.
Vineri	21 C. P. Ilarion	3 Hubert
Sâmb.	22 P. Averchie	4 Carol
Dum.	21. d. Rus., ev. 6 dela Luca, gl. 4, v. 10	
Dum.	23 Ap. Iacob fr. Dlui	5 Emeric
Luni	24 M. Areta	6 Leonhard
Martî	25 M. Marcian	7 Engelbert
Merc.	26 (†) Muc. Dimitrie	8 Gottfried
Joi	27 M. Nestor ☩	9 Teodor
Vineri	28 M. Terenție	10 Andreiu
Sâmb.	29 M. Anastasia	11 Martin
Dum.	22. d. Rus., ev. 5 dela Luca, gl. 5, v. 11	
Dum.	30 M. Zenovie	12 Cunibert
Luni	31 A. Stahie și soții	13 Stanislau

Soarele

1. răs. 6 o. 01 m.
 ap. 5 „ 41 „
 10. răs. 6 „ 15 „
 ap. 5 „ 22 „
 20. răs. 6 „ 31 „
 ap. 5 „ 02 „

Lună nouă, 13 Oct.
 9 o. 37 m. seara.

Sfaturile economice.

Scoate cartofii și celelalte legumi și le așază în pivniță pentru iernat. Isprăvește cu culesul poamelor, dar să nu le culegi pe timp ploios. Fă arăturile pentru primăvară.

La cules, alege strugurii cei putrezi la o parte, ca să ai preț bun la vin. Scutește stupii de ploi și ninsoare. Adună tot ce a mai rămas prin grădină și pe câmp. Ingrijește grajdul că se apropie iarna. Samănă sămburi de poame pădurețe.

Plătește darea statului, comitat și aruncuri comunale, darea de câștig cl. I., și darea (taxa) de scutire dela mi-liție (cătanie).

Noemvrie

are 30 zile

Brumar

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Mărți	1 Cosma, Dam.	14 Venerant
Merc.	2 M. Achindin	15 Leopold
Joi	3 M. Acepсія	16 Otmar
Vineri	4 C. Ioanichie ☿	17 Grigorie
Sâmb.	5 M. Galacteon	18 Odo Eg.

Dum. 23. d. Rus., ev. 7 dela Luca, gl. 6, v. 1

Dum.	6 P. Pavel	19 Elisaveta
Luni	7 SS. 33M. d. Mel.	20 Felice
Mărți	8 (†) Arh. M., Gavv.	21 Intr.Născ.
Merc.	9 M. Onisifor	22 Cecilia
Joi	10 Ap. Erast și soții	23 Clement
Vineri	11 Victor, Mina	24 Ioan
Sâmb.	12 S. Ioan milost. ☿	25 Catarina

Dum. 24. d. Rus., ev. 8 dela Luca, gl. 7, v. 2

Dum.	13 † Ioan G. de aur	26 Conrad
Luni	14 † Ap. Filip	27 Virgil
Mărți	15 M. Gurie	28 Sosten
Merc.	16 † A.E. Mateiu	29 Saturnin
Joi	17 P. Grigorie	30 AndreiuA.
Vineri	18 M. Platon	1 Dec. Elig.
Sâmb.	19 Pr. Avdie ☿	2 Bibiana

Dum. 25. d. Rus., ev. 9 dela Luca, gl. 8, v. 3

Dum.	20 † C. Grig. P. Pr.	3 Fr. Xaver
Luni	21 (†) Intr. in bisér.	4 Varvara
Mărți	22 Ap. Filimon	5 Sava
Merc.	23 P. Amfilohie	6 Nicolae
Joi	24 † M. Ecaterina	7 Ambrosie
Vineri	25 P. Clement	8 (†) Z. Mar.
Sâmb.	26 C. Alipie ☿	9 Leocadia

Dum. 26. d. Rus., ev. 13 dela Luca, gl. 1, v. 4

Dum.	27 Iacob Persul	10 Iudita
Luni	28 M. Stefan c. nou	11 Damasch.
Mărți	29 M. Paramon	12 Maxentie
Merc.	30 (†) Ap. Andreiu	13 Lucia

Soarele

1. răs. 6 o. 51 m
ap. 4 „ 40 „
10. răs. 7 „ 06 „
ap. 4 „ 25 „
20. răs. 7 „ 22 „
ap. 4 „ 13 „

Lună nouă, 12 Nov.

11 o. 50 m. dim.

Staturi economice.

Sapă gropi pentru pomșorii ce voești a-i sădi în primăvară. In-groapă viia. Apără pomii tineri împotriva epurilor. Sapă locul din jurul pomilor și-l gunoește. Gunoește viile. Cât ține fierberea mustului, pune pe vrană buții un săculeț cu năsip curat. Delătură din pivniță poamele putrede și alte lucruri cu miros. Hrănește stupii slabi și oblojește coșnițele.

Se apropie iarna, în serile lungi de iarnă e bine să ce-tești cărți bune, ca să-ți aduni cunoștințe folositoare.

În 15 Noemvrie se începe postul Crăciunului.

Insemnări.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Insemnări

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Zilele	Calendarul vechiu	Calend. nou
Joi	1 Pr. Naum	14 Spiridon
Vineri	2 Pr. Avacum	15 Celian
Sâmb.	3 Pr. Sofronie	16 Adelaida

Dum. 27. d. Rus., ev. 10 dela Luca, gl. 2, v. 5

Dum.	4 † M. Varvara ☩	17 Lazar
Luni	5 C. Sava cel sfințit	18 Grațian
Martți	6 (†) P. Nicolae	19 Nemesie
Merc.	7 P. Ambrosie	20 Liberat
Joi	8 C. Patapie	21 Toma Ap.
Vineri	9 † Zem. Sf. Ana	22 Dimitrie
Sâmb.	10 M. Mina, Erm.	23 Victoria

Dum. 28. d. Rus., ev. 11 dela Luca, gl. 3, v. 6

Dum.	11 C. Daniil stâlp. ☩	24 Adam, Eva
Luni	12 † P. Spiridon	25 (†) N. Dlui
Martți	13 † M. Eustr. și soții	26 (†) Stefan
Merc.	14 M. Tirs și soții	27 Ioan Ev.
Joi	15 M. Eleuterie	28 Pruncii u.
Vineri	16 Pr. Ageu	29 Toma ep.
Sâmb.	17 Pr. Daniil	30 David

Dum. în. Nașt. Dlui, ev. Mat., c. 1, gl. 4, v. 7

Dum.	18 M. Sebastian ☩	31 Silvestru
Luni	19 M. Bonifaciu	1 Ian. 1917
Martți	20 M. Ignatie	2 N. Iesuf.
Merc.	21 M. Iuliana	3 Genoveva
Joi	22 M. Anastasia	4 Tit
Vineri	23 SS. 10 Mart. d. C.	5 Telesfor
Sâmb.	24 M. Eugenia	6 (†) Epifan.

Dum. Nașterii Domnului.

Dum.	25 (†) Nașt. Dlui ☩	7 Luzian
Luni	26 (†) S. N. de D-zeu	8 Severin
Martți	27 (†) Arh. Stefan	9 Iulian
Merc.	28 SS. 20 mii Mart.	10 Pavel
Joi	29 Pr. uciși de Irod	11 Higiu
Vineri	30 M. Anisia	12 Ernest
Sâmb.	31 C. Melania	13 Ilarie

Soarele

1. răs. 7 o. 38 m.
ap. 4 „ 04 „
10. răs. 7 „ 49 „
ap. 4 „ 00 „
20. răs. 7 „ 57 „
ap. 4 „ 02 „

Lună nouă, 11 Dec.
9 o. 31 m. seara.

Staturi economice.

Aerisează pivnița din când în când și de miroasă a mucegaiu afumă cu piatră pucioasă. Când e ger mare astupă ferestrele. Ține grajdul în curățenie și să fie călduros. Țasală vitele și le dă mâncarea și apa la timp regulat. Apa pentru adăpat să fie domoală.

Taie nutreț și macină napi. Opărește pleava și nutrețul tăiat și le amestecă cu napi. Fă scurgeri la apă. Cară gunoii. Incepe la trasul vinului. Plătește datoriile și încheie socotelile ca să vezi cum stai cu averea. Abonează foi și Biblioteca populară a Asociației.

Domnitorii europeni.

Austro-Ungaria. Împăratul și Regele: *Francisc Iosif I.*, Împărat al Austriei, Rege apost. al Ungariei, Boemiei etc. și Mare principe al Ardealului, născ. la Schönbrunn 6/18 Aug. 1830; s'a suit pe tron în 20 Nov. (2 Dec.) 1848 și s'a încoronat ca Rege al Ungariei în 27 Maiu (8 Iunie) 1867. — Soție: *Elisabeta*, fiica Ducelui Maximilian de Bavaria, născ. în 12 Dec. 1837, † în 10 Septemvrie 1898, ucisă de anarhistul Luccheni. — Copii: Sofia, născ. 5 Martie 1855 și răpos. 9 Maiu 1857. Gizela, născ. în 30 Iunie 1856, căsăt. în 8 Aprilie 1873 cu Leopold, principele de Bavaria. Rudolf, fost principe de Coroană și clironom al tronului, născ. în 9/21 Aug. 1858, † în 18/30 Ianuarie 1889. A fost căsătorit cu Stefania, princesă de Belgia în 28 Aprilie 1881. Maria, născ. 10/22 Aprilie 1868, căs. 19/31 Iulie 1890 cu Arhiducele Francisc Salvator. — Nepoată: Elisabeta, Princesă și Arhiducesă, fiica fostului principe de coroană Rudolf, născută în 1 August 1883. — *Belgia.* Rege: Albert I. — *Britania.* Rege: George I., el este totodată și împăratul Indiei (Azia). — *Bulgaria.* Rege: Ferdinand I. de Coburg, născ. 14/26 Febr. 1861. — *Danemarca.* Rege: Frederic VIII., născ. la 1843. — *Elveția* e republică. Prezentul se alege în fiecare an. — *Francia.* Republică. Prezident: Reymond Poincaré, ales în anul 1912. Prezidentul — capul statului — se alege tot la 7 ani. — *Germania* (Prusia). Împărat-Rege: Wilhelm II., născ. 15/27 Ian. 1859. — *Grecia.* Rege: Constantin I., n. la anul 1868. — *Italia.* Rege: Victor Emanuel III., născ. la 1869. — *Muntenegru.* Rege: Nicolae I. Petroviciu, n. 7 Oct. 1841. — *Norvegia.* Rege: Hacon VII. ales în 1906. — *Olanda.* Regină: Wilhelmina, născ. 19/31 Aug. 1880. — *Portugalia.* Republică. Prezid.: Manuel Arriaga, ales în 25 Aug. 1911. — *România.* Rege: Ferdinand I. Domnește dela 28 Sept. 1914, n. 12/24 August 1865 ca al doilea fiu al principelui Leopold de Hohenzollern și nepot de frate al regelui Carol I, căsătorit la 11 Ianuarie 1893 cu Maria de Saxa-Coburg-Gotha, n. 17 Oct. 1875. Copii: Carol, principe moștenitor, Elisaveta, Maria, Nicolae, Ileana și Mircea. — *Rusia.* Împărat (Țar): Nicolae II., n. 6/18 Maiu 1868. — *Sârbia.* Rege: Petru Caragheorghevici, născ. 1846, ales în 1903. — *Spania.* Rege: Alfonso XIII., născ. 5/17 Maiu 1886. — *Svedia.* Rege: Gustav V., născ. 16 Iunie 1858. — *Turcia.* Sultan: Mohamed V., născ. la 3 Noemvrie 1844.

Afaceri cu poșta și telegraful.

I. Poșta.

A. Poșta de scrisori.

Cu poșta de scrisori se pot trimite: scrisori închise, corespondențe (cărți poștale), bilete pentru comande de cărți, tipărituri (imprimare), probe de marfă, hârtii comerciale. Acestea pot fi trimise simple, recomandate sau prin expres. Taxele trimiterii ni le arată următoarea tabelă: Taxele sunt socotite în fileri după greutate în g=gram. 0 însemnează că trimiterea astorfel de scrisori e neiertată.

	Scrisori închise			Corespondențe	Coresp. p. comande d. cărți
	20 g	250 g	500 g	1 d.	1 d.
În loc	6	12	18	5	2
Ungaria	10	20	30	5	2
Austria	10	20	0	5	3
Bosnia și Herțegovina					
Germania					
Liechtenstein					
Sârbia și Montenegro .	până la 20 g. floc. alți 20 g.			5	5
Alte țări străine	10	10		5	5
	25	15		10	5

Gramme	Tipărituri (Imprimare)							Mustre d. marfă			Hârtii comerciale
	10	50	100	150	250	500	1000	50	250	350	
Ungaria	2	3	—	5	10	20	30	3	10	20	0
Austria	—	3	5	—	10	20	30	—	10	20	
Bosnia											
Herțegov.											
Germania											
Liechtenst.											
	câte 50 grame							câte 50 g	cel puțin	câte 50 g	cel puțin
Sârbia	5							5	10	5	25
Montenegro	5							5	10	0	0
Alte țări str.	5							5	10	5	25

Taxa de recomandație (în loc 10 fil.) . . . . . 25 fil.
 Trimitere de scrisori prin expres . . . . . 30 „

La trimitere prin expres, dacă nu este poșta acolo unde adresăm scrisoarea, mai trebuie plătit în Ungaria o taxă de 1 cor., iar în străinătate o taxă, pe care o plătește primitorul scrisorii.

B. Serviciul de mesagerie.

Cu serviciul de mesagerie se trimit: bani (hârtii de valoare, prețioase) mărfuri sau alte lucruri cu valoare declarată; apoi scrisori de valoare declarată și trimiteri cu rambursă (Nachnahme). Baniile se pot trimite sau cu mandat poștal (Postautalvány) sau în scrisoare închisă. Mandatele poștale (o bucată 2 bani) trebuie scrise cu cerneală, fără îndreptări sau ștersături. Taxele trebuincioase (cari sunt tipărite și arătate pe dosul fiecărui mandat) se plătesc în mărci poștale, care se lipesc pe mandat. Scrisorile cu bani nu pot fi mai grele de 250 gr. Plicul (coverta) trebuie să fie anume făcută (se vând cu 5 bani la orice oficiu de poștă).

Scrisorile cu bani trebuiesc sigilate cu 5 sigiluri. La astfel de scrisori trebuie plătit porto (porto = plata pentru ducerea scrisorii sau a pachetului) de greutate și porto de valoare. — Amândouă porturile laolaltă dau o sumă ceva mai mare ca la mandatele poștale, și anume: Porto de greutate până la depărtare de 75 kilometri este 24 bani. Pe lângă acest porto se mai plătește porto de valoare până la 100 cor. = 6 bani; dela 100—600 cor. = 12 bani; dela 600—900 cor. = 18 bani; dela 900—1200 coroane = 24 bani și așa mai departe.

Scrisorile cu bani, cari conțin mai mult de 1000 cor. trebuie predate la poștă desfăcute, pentruca funcționarul poștei să poată număra banii ce-i trimitem.

Pachete cu porto se pot trimite până la greutate de 50 de chlgr. Adresa se scrie pe pachet. Pentru pachete până la 5 chlgr., trimise la o depărtare de 75 chlm., se plătește 30 bani, pentru pachete până la 5 chlgr. trimise mai departe se plătește 60 bani.

Pentru pachete mai grele de 5 chlgr. se plătește porto de greutate și de depărtare.

Pentru pachete cu rambursă (care poate să fie până la 1000 cor.) se plătește pe lângă taxele obicinuite, până la 24 coroane, încă 12 bani și apoi pentru fiecare 4 cor. câte 2 bani.

Buletinul de expediție (Frachtbrief, Szállítólevél) provăzut cu o marcă de 10 bani, trebuie să însoțească fiecare transport, ce trece peste 250 gr. (afară de tipărituri și mustre). Transporturile trimise în străinătate trebuie să fie însoțite și de declarația de vamă.

Copertele de poștă (marcate), cărțile poștale, biletele de rambursă (Nachnahmeschein) și cărțile de rambursă (Post-Nachnahmeschein) stricate se pot schimba cu altele nouă, plătind încă 2 bani.

Tabelă pentru socotirea banilor străini în bani de-ai noștri.

1 marcă	BCU = C 1·18	10 cor. daneze	C 13·25
10 „	= „ 11·78	1 dolar	= „ 4·96
1 franc	= „ —·96	10 „	= „ 49·60
10 „	= „ 9·58	1 funt sterling = „	24·06
1 leu	= „ —·96	10 „ „ = „	240·60
10 „	= „ 9·58	1 florin oland. = „	1·96
1 cor. scand.	= „ 1·33	10 „ „ = „	19·88
10 „ „	= „ 13·25	1 rublă	= „ 2·55
1 „ daneză	= „ 1·33	10 „	= „ 25·45

II. Telegraful.

Când trimitem telegramă în loc, plata pentru un cuvânt e 2 fil., dar trebuie să dăm o telegramă în preț de cel puțin 40 fil.

În Ungaria, Austria, Bosnia și Herțegovina plata pentru un cuvânt e 6 fil., și trebuie trimisă o telegramă în preț de cel puțin 60 fil.

În Germania și Sârbia plata pentru un cuvânt e 7 fil., și trebuie să dăm o telegramă în preț de cel puțin 70 fileri.

În alte țări străine plătim --- ca taxă de cuvânt --- dupăcum ne arată următoarea scală:

Belgia	K	—22	Rusia (europ.)	K	—28
Britania-mare	„	—28	Spania	„	—30
Bulgaria și Rume-			Svedia	„	—26
lia-de-ost	„	—12	Tările-de-jos	„	—20
Danemarca	„	—23	Turcia (europ.)	„	—32
Elveția	„	—12	Tucia (asiatică.)	„	—43
Francia	„	—20	Statele-Unite din		
Grecia (Continent)	„	—28	America de nord:		
Italia	„	—19	Newyork, Brooklyn „		1·50
Luxenburg	„	—23	Ohio, Neworleans,		
Montenegro	„	—13	Indiana		1·80
Norvegia	„	—33	Pensylvania		1·70
Portugalia	„	—34	Kansas, Texas		2·05
România	„	—10	Waschington		2·15

Explicarea prescurtărilor ce se pot pune pe telegrame e următoarea:

D = telegrame urgente, plătesc taxa întreită.

R P x = răspuns plătit pentru x cuvinte.

R P D x = răspuns plătit grabnic.

T C = telegrame colaționate, garantează sosirea corectă a telegramei, $1\frac{1}{4}$ taxă

F S = a trimite după adresat. Taxa o plătește adresatul.

X P = plata celui care o duce plătită. Interiorul țării 1 coroană. Loco mai mult.

Post = telegrame, cari merg la un loc fără birou telegrafic, și cari trebuie trimise cu poșta de scrisori la adresatul.

P R = ca Post = dară recomandat. Interiorul țării 25 fileri.

T M x = telegrame cu mai multe adrese la acelaș loc. Taxa pentru a 2-a și adresele următoare până la 100 de cuvinte cu câte 50 fil. mai mult.

P C — trimitătorul vine înștiințat despre trimiterea telegramei. Austro-Ungaria 60 fil. Țară străină taxa de 5 cuvinte cel puțin 1 coroană.

P C D = înștiințare urgentă despre trimiterea telegramei. Taxa ca și pentru 5 cuvinte urgente.

P C P = înștiințare poștală despre trimiterea telegramei. Taxa 25 fileri.

ouvert = telegramă trimisă deschisă.

M P = telegramă primită de mâna proprie.

Jour = se inmanuează numai peste zi.

nuit = se inmanuează și peste noapte.

T R = rămâne în biroul telegrafic.

G P = rămâne în poștă. E iertat și cu adrese în limbi secrete nerecomandate.

G P R = rămâne în poștă recomandat 25 fil.

Telefon = adresatul vine înștiințat prin telefon. Taxa în Ungaria 10 fil., în țări străine scutit.

Fiecare telegramă trebuie scrisă să se poată citi ușor și nu-i iertat să conțină îndreptări și ștergeri.

Punctele, virgulele și trăsurile frângerilor, cari se întrebuițează la formarea numerilor, se socotesc de câte o cifră.

Taxa telegramelor se socotește după cuvinte. Un cuvânt în comunicația europeană nu poate cuprinde mai mult de 15 litere resp. 5 cifre; prisosul se socotește drept un nou cuvânt.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Taxe și timbre.

Toate documentele, prin cari se statorește, se predă, se întărește, se schimbă, ori înceată oarecare drept, sau prin cari câștigăm un anumit drept, vin timbrate ori taxate.

Competințele se plătesc sau în timbre, sau de dreptul în bani, ori percente, amăsurat prețului obiectului.

În timbre se plătește competența dela: acluze, atestate, cărți comerciale și industriale, rugări, rubre și documente date din oficiu, cari după tarifă cad sub competența de timbre în sumă statorită, cum și toate acele documente, după cari competența nu se plătește după scala de timbre.

Scurtările de timbre și taxe, făcute cu voia, se pedepsesc în mod întreit, sau și mai mult; cea mai mică pedeapsă e 4 cor. — Timbrele se privesc de nevalabile, iar documentele pe cari s'au întrebuițat de netimbrate:

- a) dacă timbrul nu e întreg, adică îi lipsește vre-o parte, ce s'a rupt;
- b) dacă partea ruptă s'a lipit din nou;
- c) dacă timbrul s'a lipit în mod necorăspunzător;
- d) dacă s'a întrelăsat, ori s'a făcut rău scrierea de peste el;
- e) dacă s'a făcut rău stampilarea;
- f) dacă s'au folosit timbre întrebuințate odată.

Cu privire la felul timbrării trebuie să știm, că la atestate, la contracte, la chitanțe, la declarațiuni și la alte documente de natura aceasta, timbrul este a se lipi la începutul rândului, cu care se începe textul, iar pe marginea de jos a timbrului sunt a se scrie primele litere, cu cari se începe textul, iar nu titlul ori alte însemnări. Tot asemenea se timbrează conturile și extrasele matriculare, având a se scrie pozițiunea primă pe marginea de jos a timbrului.

La cambii, de cumva acestea trebuie întregite prin timbre, se lipsesc timbrele în dosul cambiului și se stampilează din partea judecătoriei de cerc, ori a oficiului de dare respectiv.

La acuize, apelațiuni, inventare, petițiuni, protocoale și recursuri timbrele sunt a se lipi în față ori unde se află loc, și — deoarece cu ocaziunea împrotocolării ele se stampilează din partea respectivelor officii, nu este a se scrie peste ele nimic.

Timbrele lipite, după ce s'a scris și iscălit deja documentul, se privesc ca fără preț.

Timbrele ce se folosesc trebuie să fie întregi, fără cea mai mică urmă, că s'au mai întrebuințat la alt document, căci folosind astfel de timbre, sau dându-le altuia spre întrebuințare, aceia cad sub pedeapsa legii

Sunt cereri și atestate, cari sunt scutite de timbre. Astfel nu trebuie timbre pe petițiile, în cari cerem îndreptarea dării ce o plătim; apoi pe rugările pentru încassarea plății și a competențelor învățătoarești, fie date

aceste la pretor, la inspectorul școlar ori la comisia administrativă; mai departe atestatele de sărăcie, atestatele prin cari se adeverește, că cineva primește pensie, milă sau ajutor de întreținere dela stat, comună, sau dela o însoțire; chitanțele despre sume mai mici de 4 coroane, etc. Nu trebuie pus timbru nici pe scrisorile ce se alătură la documentele scutite de timbru, amintite mai sus, apoi pe scrisorile în cauze de miliție ș. a.

Prețul timbrelor îl arată următoarea scală sau tabelă :

SCALA I.

pentru cambii (polițe) asemnate de bani prin comerțianți, documente de datorie dela case publice despre împrumuturi pe trei luni:

coroane		
până la	150	—·10
peste	150 300	—·20
	300 600	—·40
	600 900	— 60
	900 1200	—·80
	1200 1500	1·—
	1500 1800	1 20
	1800 2100	1·40
	2100 2400	1·60
	2400 2700	1·80
	2700 3000	2·—
	3000 6000	4·—
	6000 9000	6 —
	9000 12000	8·—
	12000 15000	10·—
	15000 18000	12·—
	18000 21000	14·—
	21000 24000	16·—
	24000 27000	18·—

SCALA II.

pentru cuitanțe și alte documente de drept, cari în privința timbrului nu se țin de scala I. ori III.

coroane		
până la	40	—·14
peste	40 80	—·26
	80 120	—·38
	120 200	—·64
	200 400	1·26
	400 600	1·88
	600 800	2·50
	800 1600	5·—
	1600 2400	7·50
	2400 3200	10·—
	3200 4000	12·—
	4000 4800	15·—
	4800 6400	20·—
	6400 8000	25·—
	8000 9600	30·—
	9600 11200	35·—
	11200 12800	40·—
	12800 14400	45·—
	14400 16000	50·—

și așa mai departe la fiecare 3000 cor. cu 2 cor. mai mult, unde apoi și restul mai mic de 3000 cor vine a se lua întreg.

peste 16000 cor. vine a se răspunde dela fiecare 800 c. o taxă de 2 cor. 50 fil. unde și un rest mai mic de 800 c. trebuie socotit ca întreg.

SCALA III:

pentru cesiune de obiecte mobile, contracte de cumpărare și de schimb la obiecte mobile, contracte de livrare etc

coroane			coroane		
pană la	20	—·14	peste	pană	
peste	20	40 —·26	1600	2000	12·50
	40	60 —·38	2000	2400	15·—
	60	100 —·64	2400	3200	20·—
	100	200 1·26	3200	4000	25·—
	200	300 1·88	4000	4800	30 —
	300	400 2·50	4800	5600	35·—
	400	800 5·—	5600	6400	40·—
	800	1200 7·50	6400	7200	45·—
	1200	1600 10·—	7200	8000	50·—

peste 8000 cor. se răspunde dela fiecare 400 c. o competență de 2 cor 50 fil., unde iarăș un rest mai mic de 400 cor. vine a se luă întreg.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Timbre.

1. Tarifa taxelor procentuale pentru întabulări:

Valoarea cor.	Taxa		Val. c.	Taxa		Val. c.	Taxa		Val. c.	Taxa	
	c.	b.		c.	b.		c.	b.		c.	b.
200—240	1	51	600	3	75	960	6	—	1320	8	25
280	1	74	640	4	—	1000	6	25	1360	8	50
320	2	—	680	4	25	1040	6	50	1400	8	75
360	2	25	720	4	50	1080	6	75	1440	9	—
400	2	50	760	4	75	1120	7	—	1480	9	25
440	2	75	800	5	—	1160	7	25	1520	9	50
480	3	—	840	5	25	1200	7	50	1560	9	75
520	3	25	880	5	50	1240	7	75	1600	10	—
560	3	50	920	5	75	1280	8	—			

2. Timbrul pentru împăciuri: după scala a II. a tarifei de timbre.

3. Timbrul pentru petiții de întabulare: până la 100 cor. = 72 bani; până la 200 cor. = 1·50 bani; peste 200 cor. = 2 cor, și taxa procentuală după tarifa de mai sus (Nr. 1).

4. Timbrul pentru protocoale: până la 100 cor. = 40 bani; peste 100 cor. = 1 cor.

5. Timbrul pentru sentințe: până la 100 cor. = 2 cor.; până la 400 cor. = 5 cor.; Până la 1600 cor. = 10 cor.; peste 1600 cor. = 20 cor.

6. Timbrul pentru apelațiuni (recurse): până la 100 cor. = 2 cor.; până la 400 cor, = 5 cor.; până la 1600 cor. = 10 cor.; peste 1600 cor. = 20 cor.

7. Timbre pentru petiții de vânzare executivă: 2 coroane.

Târgurile

din

Transilvania și Ungaria.

Notă. Datul zilei este însemnat după *calendarul vechiu* și sunt arătate numai zilele târgurilor de mărfuri.

Ianuarie.

1. Deva, Lăpușul-romănesc, Lupșa, Șilimegi. 2. Făget, 3. Hidegkut. 4. Mehadia, Murăș-Oșorheiu. 5. Corond, Ormeniș, Vajda-Recea. 6. Baia-mare, Criș, Ilia, Lăpușul-ung. 7. Buza, Crasna, Jimborul-mare, Sarmașu mare. 8. Bațon, Giula, Silvașul-de-sus. 9. Cal. 10. Bercaș, Luna. 11. Buziaș, Mibeș. 12. Aiud, Brețcu, Ciuc-Cosmaș, Crișul-săsesc, Ghialacuta, Huedin, Roșinău. Vârșeț. 13. Canija-mare, Chirpăr, 14. Bateș, Ibaștalău. 15. Birchiș, Hodoș, Micăsasa. 16. Caransebeș, Goroslăul de pe Someș, Sebeșul-săsesc, Zám. 19. Proșteea-

mare, Sângeorgiul-săsesc, Teaca. 20. O-Pécska (com. Arad). 21. Barot, Cătina, Eted, Gherla, Ghierghio-Ditru, Ghiriş, Nocrichiu, Prejmăr, Somkerék. 23. Armeni, Nadeşul-săsesc. 24. Almaşul-mare (com. Cluj), Lugoş, Măgheruş. 26. Smand. 27. Ciozven. 28. Ilonda. 31. Ciuc-Sereda, Tasnád

Februarie.

1. Aţel, Jibău, Mocrin, Sân-Mărtinul-Homorodului, Soborşin. 2. Haţeg, Segedin. 3. Aita-mare, Buteni, Chibed, Papoţ. 4. Covasna. 5. Boroşneul-mare. 6. Beiuş, Reghinul-săsesc, Soporul-de-jos. 7. Alţina, Teiuş, Zabola. 8. Chichindamare, Rodna-veche. 9. Chendu-mic. 10. Cetatea de baltă, 11. Borşea, Crişpatac, Huedin, Mercurea, Sereda-Murăşului, Sic, Székely-Cristur. 12. Bachnea, Élesd. 13. Becicherecul-mare, Cehul din Selagiu. 14. Drăguş. 15. Turda, Zeteleaca. 16. Bichiş-Ciaba, Bruu, Comloş (Bănat) Dicio-Sân-Mărtin, Draşu, Lechinţa. 17. Abrud, Carţfalău. 18. Balavásár, Cagu, Ciachi-Gârbău, Veneţia-de-jos. 19. Dej, Făget, Zelau. 20. Aiămor, Ferihaz, Goroslăul de pe Someş, Mediaş. 22. Halmagiul-mare. 23. Beba-veche, Budapesta, Gyoma, Kecskemét, Zarand. 24. Cincul-mare, Petriş, Sighetul-Marmaţiei. 25. Dalboşet, Hadad. 26. Sepsî-Sân-Georgiu. 27. Almakerék, Cluj, Haroscherec, Olafalău-mare, Şomcuta-mare.

Martie.

1. Oradea-mare, Orăştie. 2. Aletea, Berzava, Bichiş, Cianadul-sârbesc şi nemţesc, Gyorok, Jombolia. 3. Baia-mare, Dezna, Sighişoara, Vinţul-de-sus. 4. Cubin, Zlagna, 5. Baia-de Criş, Bălcaciu. 6. Apoldu-mare Brad, Ciuc-Sân-Domocoş, Egerbegy (com Torda-Aranyos), Göresön, Mănăşturul-unguresc, Morisdorf, Odorheiu, Paraid, Timişoara. 8. Capolnaş, Detta (Timiş), Erdő-Szent-György, Pojon, Silvaşul-de-sus. 9. Batania, Bilac, Vajdaháza. 10. Apold (comitatul Târnava-mare), Bonţida, Cincul mic, Radnoth. 12. Oraviţa (Román), Zam. 13. Bögöz, Bogşa-montană,

Ciacova, Feldioara (com. Braşovului), Ibaşfalău, Uzon. 14. Arad, Roşia, Şimleul-Silvaniei. 15. Hunedoara, Măcău. 17. Agnita, Héjjásfalva, Ruşii munţi, Săsciori. 19. Basna, Marcod, Ocna (com. Alsó-Fehér), Petrişiu (com. Bistriţa-Năsăud), Poiana-sărată. 20. Cehul din Selagiu, Cernatul-de-jos, Murăş-Oşorheiu. 22. Blaj, Eted, Gherghio-Sân-Miclăuş, Mehadia. 23. Cermeiu, Gyertyános, Vârşeţ, Vurmloc. 24. Beclean, Birchiş, Bozovici, Canija-mare, Chirpăr, Ciuc-Sân-Georgiu, Cohalm, Hida, Ilia, Kékes, Mociu, Viştea-de-jos. 25. Alba-Iulia, Hasmaşul-Lăpuşului, Huedin, Lăpuşul-românesc. 26. Făget, Orlat, Sân-Paul. 27. Drag, Tasnád. 28. Câmpeni, Cuciu, Măgheruş, Uioara. 29. Halmagiu-mare, Sântă-Măria. 30. Halmagiu. 31. Baţon, Debreţin, Olpret.

Aprilie.

1. Agribici Borgo-Prund, Ciuc-Szépviz, Crasna. 2. Cojocna. 3. Argiehet, Galgó, Porumbacul-inferior. 4. Biertan, Hodoş, Sabăd. 6. Cichinda mare, Chişineu. 7. Buza, Gilău, Sărmaşul-mare, Şomărtin. 8. Jimhorul-mare, Moldova-veche. 9. Boroşsebes, Kő-Boldogfalva. 10. Murăş-Orga, Panciova. 11. Arcid, Aţel, Becaş (Gheorghio), Macfalău, Mező-Erked, Moşna, Orczidorf, Periamoş, Racoşul-de-jos, Sâmbăta-de-jos, Sebeşul-săsesc, Turda, Vinerea. 12. Buziaş. Codlea, Lehinţa,* Lunca, Sân-Miclăuş. 13. Canija-turcească, Komárom. 14. Iacăsdorf, (comit. Târnava-mare), Torda-Szt.-László. 15. Copşa-mică, Nadeşul-săsesc, Ocl. Homorodului. 16. Gherla, Sepsi-Sân-Georgiu. 17. Cacova, Caransebeş. Şinca-veche. 18. Bandul-de-Câmpie, Cason, Dicio-Sân-Mărtin, Ghierghio-D tru. Iara, Ilieşfalău în Secuime, Orşova, Teaca, Voitec. 19. Covasna, Grădiştea, Honda. 20. Cernatu, Ciozven, Ciuc-Sân-Mărtin, Idvor, Pâncota, Segedin, Sibiu. 21. Abrud, Chezdi-Oşorheiu, Ludoş, Lupşa, Rodna-veche, Székely-Cristur. 22. Capolnaş, Cubin, Gheogiul-de-jos, Görgény, Jibău, Moldova-nouă, Ormeniş, Voila. 23. Borşea, Dobra, Lipova, Pauliş,

Sălaşul-de-sus, Zerneşti. 24. Beiuş, Caţa, Reteag. 25. Aiud, Bercaş, Farkaslacă, Lugoaş, Sângeorgiul-săsesc, Tasnád. 26. Pecica maghiară (com. Arad) 27. Kecskemét, Şarcaia, Şimand. 28. Dézna. 29. Birchiş, Reghinul-săsesc. 30. Corond, Deva, Soborşin.

Maiu.

1. Bogşa-montană, Goroslăul de pe Someş, Lăpuşul-ung. 2. Petroşeni. 3. Hidegkut, Sân-Mărtinul-Homorodului, Trăscău. 4. Bistriţa, Făget. 5. Chisdu. 6. Chibed, Hadad. 7. Boroşneul-mare, Giula, Ispánmező, Jucul-de-jos, Micăsasa, Poiana-sărată. 8. Bateş, Becicherecul-mare, Iassenova, Mocriu, Soporul-de-jos. 9. Aita-mare, Ciuc-Sereda, Ibaşfalău, Noerihiu, Radna. 11. Luna, Şeica-mare, Vinga. 12. Bozovici, Cal, Canija-mare, Papolt, Retişdorf comit. Târnava-mare). 13. Huedin. 14. Năsăud. 15. Hunedoara Olpret, Sâmbăta-de-jos, Timişoara, Uzon. 16. Ighiu, Mociu. 17. Mihes, Zeteleaca. 18. Budapesta, Gyoma, Monor, Silinghia. 20. Bioziod, Cagu. 21. Rachnea, Capolnoc-Mănăstur, Dej, Zám, Zelau. 22. Ciacova, Făgăraş, Orăştie. 23. Barot, Câmpeni, Morisdorf. 25. Alibunariu, Beba-veche, Silimeghi, Zarnad, 26. Beclean, Capolnaş, Cetatea-de-baltă, Eperjes, Eted, Ilia, Komáron (Ujszóny), Marpod, Sacul, Sihetul-Marmaţiei. Vinţul de-sus. 27. Ciachi-Gârbău, Jimborul-mare, Lăpuşul-unguresc. 28. Bodon. 29. Jibău, Şomeuta-mare, 30. Ghialacuta, Şimleul-Silvaniei. 31. Almakerék, Cluj, Datta (Timiş), Petelea, Proştea-mare.

Iunie.

1. Bichiş, Cianadul-sârbesc şi nemţesc, Comloş (Bănat), Gyertyános, Selişte (com. Sibiiului). 2. Aletea, Baia-mare, Cincu mare Ghierghio-Sân-Miclăus, Lechonta, Murás-Oşorheiu, Odorheiu, Periamoş. 3. Crişpatak, Zlagna. 4. Baghion, Baia-de-Criş. 5. Brad, Cehul din Selagiu, Dobra, Elesd. 7. Ferihaz, Macău, Pojon. 8. Cichinda-mare. 10. Hadad, Panticeu, 11. Carţfalău, Göröcsön, Macfalău, Moldova-nouă, Petriş,

Racoşul-de-jos, Şeica-mică, Sighişoara, Somkerék, Turda, Vinţul-de-jos. 13. Zabola. 14. Mercurea, Oradea-mare, Rodna-veche, Teaca. 15. Bichiş-Ciaba, Capolnaş-Olafalău, Jombolia, Komárom. 16. Agnita, Mănăsturul-ung. 17. Bonţida, Cisnădie, Ciuc-Sepviz. 18. Sepsî-Sân-Georgiu. 19. Almaşul-mare (com. Cluj), Blaj, Cason, Haroscherec, Lugos, Maros Vécş, Radnóth. 20. Arad, Bercaş, Tasnád, 21. Corond, Mehadia. 22. Berzava, Batania, Cermeiu, Cernatul-de-jos, Silvaşul-de-sus. 23. Arpaşul-de-jos, Capolnaş-Drag, Geaca, Ibaşfalău, Ilia Ormeniş. 24. Lăpuşul-ung., Székely-Cristur. 25. Făget, Ghiriş, Sic, Veneţia-de-jos. 26. Panciova. 28. Hunedoara, Râşnov, Zorlenţul-mare. 29. Berceniş, Reteag. 30. Ciuc-Sereda, Mediaş, Poiana (comit. Sibiului).

Iulie.

1. Crasna. 2. Giula, Poiana-sărată. 3. Bogşa-montană. 4. Balavásár Demaşnia, Gherghio-Ditru. 5. Hălmagiu mare. 8. Hadad, Zám. 9. Câmpeni, Covasna. 10. Cehul din Selagiu, Gherla. 11. DicioSân-Mărtin, Gilău, O-Pecska (com. Arad). 12. Armeni, Buziaş, Cohalm, Oraviţa (Roman). 13. Alba-Iulia, Boroşineu, Canija-turcească, Huedin, Pâncota, Paraid, Seghedin. 15. Buza. 18. Baţon. 19. Arghiehat, Basna, Olpret, Sângeorgiul-săsesc, Sereda-Murăşului, Vaida-Recea. 20. Lipova, Petriş, Vârşet. 21. Debreţin, Deva, Miheş, Sighetul-Marmaţiei. 23. Măgheruş. 24. Beiuş, Caransebeş, Ocna (com. Alsó-Fehér), Prejmer. 25. Breţcu. 26. Bran. 27. Kecskemét. 28. Canija-mare, Reghinul-săsesc, Rodna-veche. 29. Apoldumic, Aţel, 31. Avrig, Becicherecul-mare, Şomcuta-mare, Soporul de jos, Timişoara.

August.

1. Uioara. 2. Feriház, Măcău. 3. Budapesta, Gyoma, Haroscherec, Komárom. Luna. 4. Eperjes, Papoţ. 5. Drag, Mociu, Soborşin. Voila. 6. Aiud, Dej, Farcaşlacă, Goroslăul de pe Someş. 7. Mănăsturul unguresc. 8. Barot, Cetatea-de-

baltă, Ciozven, Ciuc-Cosmas. 10. Copșa-mică, Șercaia, Vinga, Vințul de sus, Zarand. 11. Baia-mare. Copșa-mare, Făget, Sebeșul-săsesc, 12. Becaş (Gheorghio), Corond, Merghindeal. 13. Bistrița, Boroșneul-mare. 14. Ciacova, Frata ung., Jimborul-mare, Mocrin. Moldova-veche, Viștea de jos. 15. Alibunariu, Câmpeni, Făget, Hațeg, Iliu, Sânt-Paul, Șilimegi, Teiuș. 16. Cisnădie, Orlat. 17. Comloș (Banat), Komárom (Ujszöny), Zlagna. 18. Alțina, Buteni. 19. Cluj, Crișul săsesc, Pișcolț, Sânt-Mărtinul-Homorodului, Voitec. 20. Giula, Năsăud, Zelau. 21. Galgó, Porumbacul inf. 22. Alămor, Jucul de jos, Murăș-Oșorheiu, Sighetul-Marmației. 23. Biertan, Detta (Timiș), Geoagiul de jos, Ilieșfalău în Secuime. 24. Beba veche, Jombolia. 25. Beclean, Dezna, Gheorghio-Sânt-Miclăuș. 26. Orczidorf. 27. Ciuc-Sepviz, Făgăraș, Macfalău, Mocrin, Panticeu, Turda. 28. Cehul din Selagiu, Ispánmező, Vurmloc. 29. Drașeu, Székely-Cristur, Tăsnad, Zám. 30. Oradea mare. 31. Gyertyános, Simand.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Septemvrie.

1. Hidegkut, Pecica maghiară (com. Arad), Sibiiu. 3. Baia de Criș, Cața, Görgeny, Murăș-Orga. 4. Brad, Cacova, Marco, Orșova. 6. Ciachi-Gârbău, Lupșa, Pojon. 7. Argiehat, Capolnaș, Cernatu, Chichinda mare, Kecskemét. 8. Dobra, Eperieș, Göresön Hodoș, Huedin, Ibașfalău, Lăpușul românesc, Lechința, Lipova, Lunca, Poiana, (com. Sibiiului), Racoșul de jos, Sântă-Măria, Sânt-Miclăuș, Vaidaháza, Zernești. 10. Idvor. 11. Bogșa montană, Elesd, Mediaș, Panciova, Periamoș, Timișoara. 12. Silvașul de sus, Șimleul-Silvaniei, Veneția de jos. 13. Brețcu, Halmagiu mare, Hida. 14. Bichiș, Chișineu, Gyorok, Lăpușul ung., Monor, Sic, Zám. 15. Abrud, Debrețin, Reteag. 16. Ciuc-Sereda, Eted. 17. Alba-Iulia, Almakerek, Bahnea, Boroșsebeș. Codlea, Rușii munți. 18. Caransebeș, Pauliș, Șieul mare. 20. Bioziod, Buziaș, Iara. 21. Borșea, Cal, Crispatac, Komárom, Ludoș, Odorheiu, Orăștie, Vinga. 22. Bozovici, Cincul-mare. 23. Bran. 24. Bașon, Săbed,

Seliște (com. Sibiiului). 25. Becicherecul-mare, Ciacova. 26. Roșia Zabola. 27. Ciuc-Sân-Domocoș, Cohalm, Olpret, Sârmașul-mare, Trăscău. 28. Arpașul-de-jos, Cianadul sâr-besc și nemțesc, lassenova, Jibău, Iliă, Pâncota, Segedin, Silinghia. 29. Batania, Canija-mare, Sălașul-de-sus. 30. Birchiș, Crasna, Micăsasa.

Octomvrie.

1. Sepsi-Sân-Georgiu. 2. Aletea, Dicio-Sân-Mărtin, Ferihaz, Paraid, Petroșeni. 3. Aiud, Arcid, Borcuta, Cart-falău, Hălmațiu. Ilonda, Lugos, Muzsókéd, Radna, Sig-ghetul Marmăției, Tásnád. 6. Nocrichiu. 8. Bontida, Ghiriș. 9. Brașov, Cehul din Selagiu. 10. Dalboșeț, Reghinul-săsesc. 11. Bruiu, Zorlențul-mare. 12. Almașul-mare (com. Cluj), Batania Berzava, Richiș-Ciaba, Boroșneiu, Canija-turcească, Șinca-veche, Vârșeț. 13. Buza. Gherla, Grădiștea, Ighiu, Poiana-sărată, Săsciori. 14. Hadad, Oclandul Homorodului. 15. Chezdi-Oșorheiu, Erdő-Szent-György, Iacăsor (comitatul Târnava-mare), Mănăradea, Petrișiu, (com. Bistrița-Năsău d) Torda-Szt.-Lazló. 17. Arad, Bercaș, Borgo-Prund, Deva, Kékes. 18. Agribici, Bandul de Câmpie, Mehadia. Nadeșul-săsesc, Rodna-veche. 19. Budapesta, Drașu, Sângeorgiul-săsesc. 20. Ciozven, Cluj, Marpod, Papolț, Sacul, Șomortin. 21. Zeteleaca. 22. Câmpeni, Făget, Radnóth, Sighișoara. 23. Cojocna, Morisdorf, Șomcuta-mare. Teaca. 25. Chendu-mic, Cubin, Drag. 26. Dobra, Jombolia, Năsăud, Teiuș. 27. Bălcaciu, Ciuc-Sân-Mărtin. 29. Baghion, Bodon, Boroș-neul-mare, Cocmani, Covasna, Mănăsturul-ung., Mercurea, Murăș-Oșorheiu, Șercaia, Șeica-mică. 30. Barot, Beiuș, Ciacova, Farcașlaca. 31. Hunedoara, Tășnad.

Noemvrie.

1. Bateș, Macău. 2. Cermeiu, Egerbegy (com. Torda-Aranyos), Gyoma, Măgheruș, Rechișdorf. 3. Baia-mare, Hundrubechiu. 5. Bistrița. 6. Apoldu-mare, Becicherecul-mare, Frata ung., Harascherec, Soporul de jos, Vințul de

sus. 7. Capolnaș, Ibașfalău. 8. Goroslăul de pe Someș, Lîpova. 9. Jimborul mare, Kecskemét. 12. Chisdu, Cuciu, Gherghio-Ditru, Ghialacuta, Görösön, Huedin, Vințul de jos. 14. Cason, Zabola. 15. Detta (Timiș). 16. Chichinda-mare, Komárom, Olafalău mare, Segedin. 17. Beclean, Mediaș, Sic. 19. Chibed, Zelau. 20. Soborșin. 21. Hejasfalva. 23. Ațel, Bichiș-Ciaba, Blaj, Chișineu, Cianadul-sârbesc și nemțesc, Făgăraș, Orăștie, Petelea, Turda. 24. Apold (com. Târnava mare). Canija mare. 26. Capolnoc-Mănăstur. 27. Sereda Murășului, Uzon. 29. Oradea-mare, Pojon. 30. Bioziod, Gherghio-Sân-Miclăuș, Sân-Miclăuș, Șeica-mare, Zám.

Decemvrie.

1. Feldioara (com. Brașovului). 2. Făget. 3. Baia de Criș, Borossebeș, Dej, Rodna-veche. 4. Alba-Iulia, Brad, Élesd, Paraid, Timișoara. 5. Jibău, Ormeniș, Sighetul Marmăției. 6. Halmagiu-mare, Hasmașul Lăpușului. 7. Cernatul de jos, Ocna (com. Alsó-Fehér), Silinghia. 8. Abrud, Agnita, Balavásár, Cetatea de baltă, Ciuc-Sân-Georgiu, Odorheiu. 9. Huedin. 11. Cehul din Selagiu. 12. Șimleul Silvaniei. 14. Zarand. 16. Aita mare. 17. Geoagiul de jos. 19. Olpret. 20. Arghiehat, Macfalău, Petriș. 21. Apoldu mic. 23. Bozovici, Buteni, Chezdi-Oșorheiu, Debrețin, Mociu. 24. Chișineu, Hadad. 25. Borosineu, Ciuc-Sepviz. 26. Cocmani. 27. Vinerea. 28. Cluj, Ilieșfalău în secuime, Radnóth. 30. Cohalm, Sibiu. 31. Capolnaș, Kő-Boldogfalva.

Învățătura și petrecere.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1916

*Anul nou cu bine,
Cu zile senine,
Tot cu sănătate
Și cu spor la toate
Să-l petreceți
Și s'ajungeți
Tot în fericire
Și a lui stârșire!
La mulți ani!*

* * *

*Ploi la timp, noroc la plug,
Sănătate și belșug;
Și la toate mesele
Inimile vesele.*

Rugăciune.

*O Tatăl nostru, care în ceruri locuiești,
De unde cu iubire la fiii Tăi privești
Și-i vezi cum fără milă s'omoară și se frâng,
Iar cei rămași în urmă să vaetă și plâng.*

*O Doamne, fie-Ți milă azi de poporul Tău
Ce geme și să sbate-n părerile de rău,
Căci Ți-a greșit Părinte, poruncile-Ți călcând,
Iar acum simte greul din mila Ta perzând.*

*Față cu noi acuma fi bun și iertător,
Deși greșit-am Doamne, greșit, adeseori,
Dar azi ne'ntoarcem iară și cerem scutul Tău,
Părinte Prea puternic, al nostru Dumnezeu!*

*Intoarce-Ți iară mila spre noi cei umiliți,
Și rânduiește pace 'ntre oamenii 'nvrăjbiți,
Și pune, Doamne, capăt cruntului războiu,
Liniștea mult dorită coboar'o între noi.*

*Pe-ai noștri dragi, ce'n toamnă în tabăr'au plecat
Să apere cu brațul țara și pe Împărat,
Ș'al lor sânge de atuncia mereu, mereu, a curs,
Noi i-am simțit mirosul și mila ne-a pătruns.*

*Cerescule Părinte, fi-ne îndurător!
Suntem: soții și mame, și fice, și surori,
Primește rugăciunea, ascultă-ne pe noi!
Sfârșește cu războiul, și adu-i iar în'apoi.*

*Ș'acum scăpăm la Tine, o, mama lui Iisus!
Ce stai întru mărire pe tronul Tău de sus,
Ca mamă, Tu ferbinte să rogi pe Fiiul Tău!
Să-și verse asupra noastră puternic darul Său.*

Veronica din Sălaj.

Prin moarte la viață.

Dormiți în pace, Români, cari prin întin-surile șesuri ale Galiției și Poloniei ori prin năpraznicile văi ale munților sârbești și în îndârjitele lupte cu Italienii, ați vărsat sângele inimei voastre luptând în groaznicul foc. Departe de mormintele voastre necunoscute, prin sate și cătune, în bisericuțele românești, la sfintele sărbători ale nașterii Mântuitorului, lacrimi amare vor plânge ai voștri de acasă și întreg gândul și iubirea neamului nostru se îndreaptă spre voi în noaptea mângăietoare a sfântului praznic.

Neam nefericit, neamul românesc de veacuri se sbate muncit de dorul fericirii pământeste și înfrigerat de vișul mărețului ceas al mântuirii, tăcut și fără alaiu, a jertfit sângele său dând pilda ca din povești a credinței cătră patrie și tron deatâteaori, deatâteaori...

A sunat iar ceasul jertfirei și sute de mii de feciori români, voi ați sărit la glasul Împăratului vostru în focul ucigător al armelor duj-

mane. Sângele vostru vărsat cu vitejia strămoșească va mântui tronul și va mântui țara, dar ca jertfa voastră să fie binecuvântată de ceruri, ea va trebui să mântuie și neamul nostru românesc.

Am dat Cesarului ce este a Cesarului și smeriți plecând capetele noastre dinaintea sfințelor altare ale sărăcăcioaselor noastre biserici vom da lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu, dar treziți acum la conștiința deplină a ființei noastre românești, vom cere să se dea și acestei ființe tot ce este a ei.

În ziua sfintei sărbători a nașterii Mântuitorului nu vom urmări pilda altora cântând osanale vitejei neîntrecute a fiilor de Români și gând nu avem a ne fâli micșorând ori batjocorind pe alții, nici amenințări strașnice față de alte neamuri nu vor grăi buzele noastre, dar chibzuiți, cum ne este firea, și în cugetul nostru neînduplecați și tari, ca stejarul atât de iubit sufletului nostru, vestim cu fruntea ridicată hotărârea noastră neînfrântă de a pretinde sfântul nostru drept la viața națională, drept la viața națională în schimbul sângelui nostru vărsat pentru patrie și tron deatâteaori, deatâteaori...

Cu steaguri românești au plecat feciorii români la înfricoșatul războiu. Cu steaguri românești au plecat veseli și vioi și cântând doina românească s'au aruncat ca leii asupra vrăjma-

şului. Şi cei ce n'au avut steaguri româneşti, au plecat viteji, dar trişti şi plouaţi şi simţind un gol în sufletele lor mâhnite. Sfântul nostru tricolor este simbolul vieţii naţionale româneşti şi nespusă a fost fericirea noastră, când am văzut că ţăranii români au plecat veseli la luptă pentru patrie şi tron, dar tot atunci au cerut să aibă în fruntea lor mândrul nostru tricolor.

Iată marele adevăr, ce-l vestim noi fără încetare. Că poporul românesc al împărăţiei habsburgice este cel mai credincios popor al patriei şi al dinastiei, dar această credinţă îşi are rădăcinile sale adâncite în iubirea de neam a acestui popor şi cine va şti să împace iubirea de neam a poporului românesc cu credinţa sa dinastică şi cea pentru ţară, acela va fi stăpânul nebiruit al acestui mândru popor. Cu cât neamului românesc îi va fi mai asigurată viaţa şi libertatea naţională, cu atât mai tare va fi credinţa lui pentru acela, care-i va da această siguranţă. Această însemnătate o are steagul românesc în fruntea cetelor de Români, cari plecau să moară pentru patrie şi pentru tron. Căci tot atunci ei se duceau cu gândul să moară pentru binele şi fericirea neamului lor românesc.

O viaţă avem şi nimeni dintre noi nu este fără de moarte. Suferinţa şi robia sunt amarul vieţii, ci moartea e dulcea liberătoare desă-

vârșită din toate relele pământești. Fără de jertfă nu este mântuire și însuși fiul lui Dumnezeu, cel astăzi născut, prin moarte a ucis moartea și ne-a adus la viața de veci. Mare este nădejdea noastră în dreptatea cerească și socotim a fi fără putință ca atâta sânge românesc vărsat cu vitejie și cu credință să nu rodească neamului nostru românesc răsplata dulce a vieții libere naționale.

În speranța acestei vieți s'au dus feciorii noștri veseli la moarte. În nădejdea acestei vieți vom aduce oricare jertfă ni s'ar cere, că ni s'a urât de întunerec și s'a umplut sufletele noastre de dorul luminii. Și în seara aceasta sfântă, în seara aceasta de Crăciun lipsit acum de colinde și cântece și de crai ceteți de stele, noi stăm umili cu cugetul nostru la Domnul și simțim în sufletele noastre răsărind și îndreptându-se spre El tot gândul nostru dornic de viață, Părinte din Ceruri fie voia ta, noi suntem gata pentru jertfa cea mare: — *să vină ceasul mântuirii...*

Ci voi dormiți în pace, Români, cari prin întinsurile șesuri ale Galiției ori prin năpraznicile văi ale munților sârbești și la hotarale Italiei ați vărsat sângele inimei voastre luptând în groaznicul foc. Departe de mormintele voastre necunoscute, prin sate și cătune, în bisericuțele românești, la sfintele sărbători ale nașterii Domnului, lacrimi amare vor plânge ai voștri de

acasă și întreg gândul și iubirea neamului nostru se îndreaptă spre voi în noaptea mângăitoare a sfântului praznic.

Prin moartea voastră neamul românesc va învia.

V. G.

Florile dalbe.

Florile dalbe,
Dalbe flori de sărbători.
Nu s'aud colindători
Cum eră de alte-ori
De cu seara până'n zori.

Triste sunt fecioarele
Că s'au tors fuiioarele
Și-au lucrat răsboaiele
Și s'au țesut pânzele;
Se așteaptă mirele
Să cinstească fetele.

Dar mirele nu mai vine
Că-i trimis în țări străine;
Mulți pe-acolo se cunună
C'o mireasă și mai bună,
Și s'alege cine'n țară
Se va mai întoarce iară.

Tristu-i satu'n sărbători
Fără cântec de feciori,

Fără miri, fără mirese...
 Doamne, cum să nu ne pese?
 Că feciorii cei iubiți
 Mor cu toți neprohodiți.

Astăzi se naște Christos —
 Doamne, ce amar prinos
 Li aduc acum creștinii
 Mai sălbateci ca păgânii,
 Florile dalbe.

Ion Băilă.

Sentințe din sfânta Scriptură.

Iată acum ce e bun și ce e frumos, fără
 numai a locuî frații împreună.

Iartă nedreptatea deaproapelui tău, și atunci
 când te vei ruga tu, se vor ierta ție păcatele.

Sumeția pe om îl smerește, iară pe ceice
 gândesc cu smerenie, îi întărește Domnul cu
 mărire.

Cu cât ești mai mare, cu atât mai mult te
 smerește, și înaintea Domnului vei afla dar.

Tot celce se înalță, smerise-va; iară celce
 se smerește înălțase-va.

Pomenirea dreptilor cu laude; iară numele
 necredincioșilor se stinge.

Cumpene drepte și punți drepte și măsură
 dreaptă să fie la voi. Eu sunt Domnul Dum-
 nezeul vostru.

Mitropolitul Ioan Mețianu.

— 40 ani de arhierie și 62 ani de preoție. —

Născut la 9 Maiu 1828 în comuna Zărnești comit. Făgărașului din părinți țărani fruntași. La vârsta de 3 ani a rămas orfan de tată. Mai întâiu a cercetat școala din Zărnești, apoi a trecut la școalele din Brașov și pe urmă la Cluj. La anul 1847 a intrat în cursul teologic din Sibiiu. După terminarea școalelor, în 1850 a primit postul de protonotar al Branului și după un an, ocupă acelaș oficiu în Zărnești. Având pregătirea pentru preoție și urmând îndemnul său dinăuntru de a servi la altarul Domnului, în anul 1853 a fost sfințit de preot pentru comuna Râșnov și la 1860 protopop al Branului. În 1874 a fost ales vicar episcopesc în Oradea-mare și apoi în 1875 episcop în dieceza Aradului.

În 20 Aprilie v. 1915 s'au împlinit 40 ani de când I. P. S. S. Părintele Ioan Mețianu, primind cărja arhierescă, cu vrednicie a păstorit 24 de ani dieceza Aradului; iar dela 28 Februarie v. 1899, trecând la Sibiiu, ca Mitropolit, cu aceeași cinste și vrednicie păstorește biserica Mitropoliei Române gr.-or. din Transilvania și Ungaria.

Mitropolitul Ioan Mețianu.

Mitropolitul Dr. V. Mihályi de Apșa.

— 40 ani de arhierie și 52 ani de preoție. —

Născut la 19 Maiu 1841 în comuna Iod, comit. Maramurășului, dintr'o familie veche fruntașe. A cercetat școalele din Sighet, Oradea-mare și Cașovia, apoi a fost trimis la Roma unde a absolvat teologia. După terminarea școalelor, în 1863 a fost sfințit de preot în biserica Sf. Atanasiu din Roma și în 1864 a fost numit profesor la seminarul teologic din Gherla. În 1869 a trecut ca secretar mitropolitan și referent consistorial în Blaj, unde a rămas până la 1875, când apoi, a fost numit ca episcop al diecezei de Lugoj.

La sărbătoarea: Întimpinarea Domnului, 2 Februarie 1915 s'au împlinit 40 de ani, decând I. P. S. S. Părintele Dr. Victor Mihályi a fost ridicat la treapta de episcop al diecezei Lugoșului, pe care cu vrednicie a păstorit-o până la 1895; iar de atunci ca Arhiepiscop și Mitropolit, păstorește cu aceeași cinste și vrednicie provincia mitropolitană gr.-cat. română de Alba-Iulia și Făgăraș.

Mitropolitul Dr. Victor Mihályi de Apșa.

Christos a înviat!

*Christos Mântuitorul din morți a înviat,
Și fruntea-i ca un soare
Lucind peste popoare
Fiori de nemurire în lume-a 'mprăștiat!*

*Christos, zeul credinței, eșit' a din mormânt,
Și-a Sa reînviere
Ne-arată, că nu piere
Dreptatea și credința și adevărul sfânt!*

*Christos e viu! Ca dânsul, o, voi ce suferiți
In lanțuri de robie,
Curând la vieața vie
Din umbra trist' a morții veți fi cu toți eșiți!*

V. Alecsandri.

Cinstea sau numele bun.

Sunt multe bunurile vieții, care pot să facă pe om mulțumit în lumea aceasta. De pildă: sănătatea, frumsețea, învățătura, bogăția și altele.

Printre acestea trebuie să numărăm și cinstea sau numele bun. Ba putem zice că acesta din urmă este mai de preț decât toate celelalte bunuri din lume. Și aceasta pentru cuvântul, că nici un om, — fie cât de sănătos, de frumos, de învățat sau de bogat, — nu poate să se simtă mulțumit în vieață, dacă este rău

văzut și disprețuit de alții, dacă nu are și un nume bun printre semenii săi.

Cinstea și numele bun se câștigă prin fapte bune și frumoase. Faptele rele, dimpotrivă: aduc omului necinste, îl fac să aibă un nume rău printre ceilalți oameni. Și vieța cu toate bunurile ei, nu are nici un farmec, nici un preț, pentru cine și-a pierdut cinstea.

Uitați-vă la cei ce-și petrec zilele săvârșind fapte bune, miluind pe săraci, ocrotind pe orfani, ajutând pe cei căzuți în nenorocire, aducând jertfe pentru binele obștesc. Cu câtă cinste e pomenit numele lor de cătră toți! Și când merg undeva, cu cât drag privește toată lumea în calea lor! Ce fericiți sunt ei!..

Uitați-vă și la nenorocitul, care prin fapte rele (cum sunt: minciuna, beția, hoția și altele) și-a pierdut cinstea, și-a câștigat un nume rău printre semenii săi. Lui îi vine greu a-și scoate capul în lume. Iar când nevoia îl scoate câteodată din casă, oamenii îl arată cu degetul, îl privesc cu dispreț, și mulți își întorc capul, ca să nu dea ochi cu el. Ce grea, ce nesuferită trebuie să-i fie vieța!

Vrei dar, iubite cetitor, să fii totdeauna mulțumit, — pe cât poate să fie de mulțumit omul în vieța aceasta uneori plină de amaruri?.. Ferește-te de tot ce ar putea să-ți aducă necinste și dispreț din partea semenilor tăi. Nu

căută mulțumirea numai în avere și în plăceri deșarte, care te înjosesc. Caut-o, pe cât te îngăduie puterile, mai mult în fapte de bine, care să te înalțe în ochii tăi și ai altora.

Se poate întâmpla ca faptele tale bune să fie rău înțelese, să nu fie recunoscute ca bune de oamenii ce te înconjoară, sau de o parte din ei; cu alte cuvinte: să faci bine și să-ți auzi rău.

Aceasta să nu te descurajeze însă, și să nu te abată de loc din calea cea bună. A ști că ai făcut bine, că ești folositor semenilor tăi, satului, orașului, țării în care trăești, neamului din care faci parte: prețuește — la urma urmelor — mai mult decât orice altă recunoștința lumii, decât toate bunurile și măririle acestei vieți.

P. Dulfu.

Cărunteța.

Un om, care aveă părul negru și barba căruntă, merse la cârciumă. Acî îl văzu un necunoscut și mirându-se întrebă pe altul, că ce poate fi pricina, că părul capului e negru iar barba căruntă?

Cel întrebat zise: Hei fătul meu! Omul acesta a lucrat în vieața lui mai mult cu falca, decât cu capul.

Soldaților.

Bătuți de ploi, de soare arși
 Ai patriei iubiți eroi,
 Pe tact însuflețit de marș
 Să duc să moară pentru noi.

Plecați cu bine, dragi flăcăi,
 În luptă pentru-al vost pământ,
 Și peste munți și peste văi
 Răsune cântecul vost sfânt.

Cu jale noi privim la ei,
 Cum se 'nșiră sub drapel. —
 Luptați ca niște pui de lei
 Voinici cu piepturi de oțel.

Să tremure 'n a voastre mâni,
 Dujmanii cei ucigători, —
 Să știe că sunteți Români,
 Și neam de mari biruitori.

Cuprindeți lumea, dragi eroi,
 Ura, ura, învingător!
 Și iar să ne veniți napoi,
 La pieptul nostru iubitor!...

Elena din Ardeal.

Dr. Teodor Mihali.

Dăm în Calendarul din anul acesta chipul unuia din cei mai vrednici bărbați ai noștri, care merită recunoștință obștească atât ca apărător și îndrumător al neamului, cât și ca binefăcător și sprijinitor al tuturor întocmirilor menite spre înaintarea poporului nostru: chipul d-lui avocat și deputat dietal *Teodor Mihali*. Născut în anul 1855 din părinți țărani din comuna Prislop, fostul district al Chioarului, Teodor Mihali, după ce a făcut studii serioase de drept în Cluj, s'a așezat ca avocat în orașul Dej, unde a întemeiat banca «Someșana», unul din instituturile de credit românești cele mai bine conduse. De timpuriu a pășit pe tărâmul politic, ca ostaș credincios și hotărât al partidului național român, a fost ales apoi ca membru al comitetului acestui partid și în procesul Memorandului a fost osândit la închisoare, pe care a suferit-o în Vaț timp de peste un an de zile.

Fiind trimis după aceea în Dieta țării, s'a distins și se distinge până în ziua de azi prin curajul și priceperea, cu care a apărat totdeauna drepturile poporului nostru și prin silințele ce și le-a dat ca să susțină buna înțelegere în sânul partidului nostru național. De aceea el a și fost ales ca vice-președinte al acestui partid și ca președinte al deputaților noștri din Dieta țării.

Dr. Teodor Mihali,
deputat și vice-președinte al partidului național român.

Dar ceea ce pune coroană lucrării fără preget a acestui fruntaş al neamului nostru, este bunătatea inimei sale, sprijinul ce l-a dat şi-l dă fără încetare tuturor nizuinţelor româneşti spre mai bine. Nu este aproape nici o însoţire românească mai de seamă, care să nu fi fost ajutată de d-l Mihali cu sume însemnate. Asociaţia noastră, al cărei membru fondator este atât Domnia-Sa cât şi soţia sa Eleftera născută Porescu, a fost ajutată de d-l Mihali în mai multe rânduri. Intre aceste ajutoare este şi suma însemnată de 5000 coroane, ce a dat-o dânsul pentru întocmirea prelegerilor populare pe seama țăranilor români din partea de Miază-Noapte a Ardealului. La moşia sa Chizeni din valea Someşului dânsul a zidit o biserică frumoasă în amintirea mamei sale mult iubite. Şi înainte cu un an de zile dânsul şi vrednica sa soţie au hotărît să lase întreaga lor avere, în preţ de aproape un milion coroane, ca fundaţie, din venitul căreia să se ajute poporul nostru din părţile cele mai ameninţate ale Ardealului în nizuinţele sale spre înaintare şi spre lumină. — Fie, ca d-nul T. Mihali şi nobila sa soţie să aibă parte de zile numeroase, ca să poată lucra şi de aici înainte cu acelaş zel spre binele şi înaintarea neamului nostru.

Un prietin al neamului nostru.

(Dr. Ioan Urban Iarník).

Intre bărbații din străinătate, cari poartă în sufletul lor dragoste față de neamul și față de limba noastră, numărăm la loc de frunte pe învățatul profesor din Praga, d-l *I. U. Iarník*. D-l Iarník este Ceh sau Boem de naștere, dar din tinerețe a prins atâta dragoste față de limba noastră, încât și-a dat silința a o învăța pe deplin, și astăzi vorbește și scrie românește întocmai ca un Român. Mai mult decât atâta. Dânsul a scris chiar cărți în limba noastră și a tălmăcit românește din limba cehă două povestiri foarte frumoase: una cu numele «*Bunica*», tipărită în Biblioteca Tribunei, și alta: «*Pavel Cătana*», dată la iveală în Biblioteca poporală a Asociațiunii. Pe lângă aceea, dânsul a scris și scrie feluriți articoli frumoși în gazetele noastre, ca de pildă în «*Gazeta Transilvaniei*» și în «*Românul*».

Ceeace arată însă mai lămurit dragostea nemărginită, ce ni-o poartă acest om învățat, este bunătatea sa fără seamăn față de feciorii noștri, ajunși ca ostași în capitala Boemiei, unii răniți, alții bolnavi în feluritele spitale.

Intocmai ca un tată, d-l Iarník i-a cercetat și-i cercetează la patul lor de suferință, îi mângăie cu vorba sa înțeleaptă, le ajută să se înțeleagă cu doftorii și cu îngrijitorii străini, le

cetește scrisorile sosite de acasă, le scrie celor neștiutori de carte scrisori către cei de acasă și și bate capul să-i învețe, ca să fie în stare a scrie ei înșiși. Dânsul a scris chiar o cârticică, în care tâlmăcește străinilor, cum să-i întrebe pe răniții și bolnavii români, ca să se poată înțelege cu dânșii.

Cum se vede din chipul alăturat, d-l Iarník e acum om în vârstă, căci doară e născut în a. 1848 (din părinți dela țară, în satul Potstyn din Boemia). Cu toții însă îi dorim din adâncul inimei, ca bunul Dumnezeu să-l țină până la cele mai adânci bătrânețe pe acest vrednic și mult iubit prietin al nostru.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Poporale.

Din Sălaj.

Măi bădiță, odor drag,
De-ai ști tu cât dor îți trag
Ai veni la mine iute
N'ai merge la alte slute.

Când eram maicii mai drag
M'a jurat Neamțul sub steag,
Sub steag roșu de mătăasă,
Trei ani să nu vin acasă.

Frunză lată, frunză 'ngustă,
Badea face drum pe pustă,
Atâta m'a petrecut
Cinci părechi de cizme-a rupt.

Cul. de George Meseșan.

Dr. Ioan Urban Iarnik,
profesor universitar în Praga.

Școala și părinții.

Începutul școlii e începutul științei pentru mai toți copiii. Aceasta e un lucru foarte serios, cu toate că la început e vorba mai mult de învățarea cetitului și scrisului. Deschizându-se porțile școlii, se închid mai mult sau mai puțin porțile paradisului, în care a trăit copilul până la vârsta de școală. De acum înainte tata și mama au să-și împartă nu numai munca lor de crescători, dar și vaza părintească, cu alții, cu învățătorii.

Schimbarea aceasta în viața sufletească a copilului precum și împărțirea puterii părintești cu persoane străine până în momentul începerii școlii, nu se va simți prea tare, dacă părinții au pregătit pe copil pentru școală. Ei trebuie să fi pus temelia pentru sănătatea trupască și trăinicia de viață a copilului începând dela nașterea lui, și tot ei trebuie să fi pus și temelia pentru creșterea lui în fapte bune creștinești și luminarea minții, căci dela acestea atârnă foarte mult dezvoltarea lui în toate felurile, atât în timpul școlii, cât și mai târziu în viață.

Din cele arătate aici s'a putut vedeă, că zace în puterea părinților, a mamei mai ales, ca un copil să vorbească corect, să asculte cu luare aminte la ce i se spune și să spună cu

uşurinţă aceea ce a auzit; zace în puterea mamei, ca un copil să se deprindă a privi cu ochi înţelegători în jurul său şi să dovedească că are inimă şi putere de gândire, căci mamei îi este încredinţată înfăia cultivare a sufletului copilului. Pentru copilul crescut, trecerea de sub îngrijirea părintească sub a învăţătorului nu va avea să-i răcească inima şi să-i împedecă sufletul în lucrarea lui.

Ideile cele nouă, cari năvălesc din învăţământul şcolar, vor găsi idei înrudite în sufletul copilului, şi acestea îl vor ajuta din seamă afară mult, să biruiască greutăţile începutului vieţii celei nouă.

După ce şi-au înscris copilul la şcoală, părinţii trebuie să-şi dea seamă de noua stare şi de ceea ce trebuie să facă de acum înainte. Părinţii să nu uite, că mulţimea copillor din o clasă nu îngăduie învăţătorului să cunoască toate amănuntele unui copil în măsura necesară, de aceea cei cuminiţi sunt datori să întreprindă, cu munca lor de crescători, munca învăţătorului. Să nu-şi închipuie însă, că toate toanele unui copil, întovărăşite uneori de apăsări, cari lovesc în creşterea bună a copiilor, ar fi întemeiate şi bune. Impotriva acestor rele trebuie să lupte pentru a le înăbuşi de cu vreme.

În timpul vârstei de şcoală, părinţii trebuie

să fie cu îndoită băgare de seamă la starea sănătății copilului, care e acum mai expusă primejdiei din cauza atingerii cu mulți copii și din cauza schimbărilor de aer, lumină și căldură. Vor îngriji de hrană bună, îmbrăcăminte potrivită, dar și de aceea, ca să aibă aer și lumină, odihnă și mișcare destulă.

Să se ferească de orice râvnă prea mare, care i-ar îndemna să ceară prea mult dela copilul slab trupește și mai puțin talentat. Nu întotdeauna premianții sunt cei dintâiu în viață, și chiar repetirea unei clase, când n'a fost pricinuită de defecte morale, nu trebuie considerată ca o rușine. Dimpotrivă, ea dă unor elevi prilej de reculegere și de aprofundare a științei, așa de grele pentru ei. De aceea și vedem, părinți pricepuți, cari înadins își lasă copilul mai slab să repeteze o clasă. Câtă deosebire între părinții aceștia și mulți părinți dela noi, cari întrebuițează toate mijloacele, pentruca să-și vadă trecut și copilul nevrednic dintr'o clasă în alta! Acestei neprișoriri avem să mulțumim, în bună parte, ușurința de minte, ușurința și disprețul muncii la atâția «trecuți» prin școli.

Școala e în stare să reguleze, mai mult sau mai puțin, și pe copilul, care n'a fost deprins cu ascultarea de acasă. E însă în interesul copilului, ca el, să vină la școală deprins cu ascultarea, și părinții să continue a-l ține sub

ascultare, căci numai atunci vor putea culege, părinții și copilul, roadele pe cari le așteaptă dela școală.

Părinții sunt datori să se intereseze de ce au să învețe copiii. Să se intereseze, la cari studii fac progrese, cari le sunt mai grele. Așă pot vedea, și cum au să croiască viitorul copilului. Indesebi, trebuie să fie în legătură continuă cu învățătorul, căruia îi vor vorbi de ceea ce a constatat, înainte de-a da copilul la școală, cu privire la caracterul, cumințenia, înclinările, defectele și calitățile lui, dar fără a spune neadevărul, căci înșelând se înșală pe ei și împedecă buna creștere a copilului. Dela învățător vor lua din când în când informațiuni, cu privire la purtarea, priceperea și puterea de judecată a copilului, pentruca să-l ajute, dacă e nevoie de îndreptarea unor rele. Căci fără conlucrarea strânsă, întemeiată pe încrederea împrumutată, între familie și școală, nu se va ajunge nici când scopul educațiunii, așă după cum trebuie să-l dorească orice părinte. Părintele se va feri de greșala de a-și apăra copilul, tăgăduind scăderile lui și împotrivindu-se sfaturilor, pe cari i le dă tovarășul lui în creștere, învățătorul. Și mai mult trebuie osândită purtarea unor părinți, cari își arată în fața copilului nepăsarea față de cele spuse de învățător. Cei mai mulți părinți sunt preocupați, când e

vorba de copilul lor, de aceea să primească cu bucurie și recunoștință orice îndrumări, cari privesc creșterea lui bună.

Copilul, care va vedea, că părinții lui nu se interesează de ceea ce face în școală, nu va întârziă să se înstrăineze și el de părinți și chiar de ceea ce are să învețe, așa că lipsa de asociere a părinților la munca școlii va avea drept urmare o creștere rea.

Părinții au și datoria să supravegheze vieța religioasă-morală a persoanelor, cărora și-au încredințat copilul pentru a fi educat, nu numai în calitate de părinți, ci și ca cetățeni. Deși numai rar, dar totuși avem învățători, cari au o vieță potrivnică față de sentimentele naționale și religioase ale neamului nostru. Asupra acestora vor atrage atențiunea celor însărcinați cu supravegherea educațiunii copiilor noștri, cerând ca cei răi să se îndrepteze, sau, de nu e cu putință, să fie înlăturați din învățământ, căci împiedecă educațiunea făcută în spiritul religiunii și moralei creștine, fără de care nu putem avea caractere — oameni buni.

Orice obiecțiuni ar avea să facă părinții, cu privire la un învățător, acestea nu e iertat să le spună în fața copilului. Vorbirea de rău a unui învățător otrăvește sufletul copilului și zădărnicește lucrarea școlii. Pedepsele aplicate în școală să nu fie condamnate de

părinți în fața copilului, chiar și dacă ar fi fost nedrepte. Și mai rău fac părinții, când vin să discute în fața elevilor măsuri luate de școală, cari li se par nepotrivite. E aceeaș greșală, pe care ar face-o învățătorul criticând în fața copilului o măsură luată de părinții acestuia.

Mulți părinți, mai ales la orașe, greșesc dând ajutor prea mult copilului la facerea lecțiilor acasă, unii făcându-le pe dintregul. Prin aceasta nu numai că desvoaltă lenea, dar deprind pe copil și cu minciuna, căci el va prezenta în școală lucrarea ca și făcută de el. Ajutorul părinților să se mărginească la îndrumări pentru rezolvirea lecțiilor ce are să deslege copilul, și la îmbărbătări. Părinții au să învețe pe copii destule alte lucruri, despre cari nu aud în școală sau aud prea puțin.

Nu numai părinții au îndatoriri față de școală, ci și școala față de părinți. Școala să recunoască, că părinții au dreptul să fie interesați de buna educațiune a copiilor lor. Să nu se calce nici dreptul părinților de-a dispune, între marginile legilor și regulamentelor școlare, de timpul liber al copiilor și să nu li se dea acestora prea multe lucrări acasă. Școala să nu fie prea aspră față de dorințele părinților, iar când acestea ar fi în paguba bunului mers al educațiunii școlare, să-i lumineze. Invățătorul să fie cu cea mai mare grije când e vorba de-a

spune o judecată despre măsurile luate în casa părintească, căci nu trebuie să uite, că școala nu are să crească copiii în spirit dujmănos părinților. Lămuririle date de părinți cu privire la caracterul copilului să fie primite cu bunăvoință, iar cunoștințele copilului câștigate în casa părintească să fie întrebuințate și în școală, pentruca și pe calea aceasta copilul să simtă legătura strânsă între școală și familie.

V. Lazăr.

Răvașul plugarului.

Pentru plugari avuția stă în brațe; trebuie însă, ca mintea să conducă brațele.

Nu seceră plugarul decât odată pe an, și trebuie să mănânce în toate zilele.

Trebuie să ai un plug în bățatură, când unul e pe breazdă, pentruca acesta să nu stea când s'ar strică.

Sămănatul la vreme e arvună de roadă bună. — Cine începe bine, isprăvește bine.

Nu dupăce a venit frigul să îngrijești de cojoc, ci mai din vreme, și-l vei plăti și mai ieftin.

Datoria este o cămașă de fer, care, dupăce roade carnea, roade și oasele omului. Ferește-te de a face datorii.

Lucrează toată săptămâna, dar Dumineca să mergi la biserică, ca să te rogi lui Dumnezeu, și Dumnezeu va binecuvânta munca ta.

Dor și jale.

Jos pe Murăș, colo 'n șes,
Imi răsare codru des,
Da nu-i codru de stejari,
Ci-s oșteni și ghinărari.

Vântul bate, frunza sună,
Dulce cântec mai răsună,
Da nu-i doină din zăvoiu,
Ci e cântec de războiu.

Și pe drum 'ndelungat
Merge badea într'armat,
Și cu cât se depărtează,
Tot mai din adânc oftează.

Nu de teama de omor,
Ci de jale și de dor,
După codru legănat,
După draga lui din sat.

In vecii vecilor.

— Numai până atunci ași dorì să trăiesc,
până ce-mi voiu putea plăti toate datoriile!

— Ce fel? ... Tu vrei să trăiești în vecii
vecilor.

Țăranul român.

— De Vasile Alecsandri. —

Mie mi-i drag Românul și știu prețui darurile, cu care l-a înzestrat natura. Mi-i drag să-l privesc și să-l ascult, căci e simplu și frumos în înfățișarea lui; căci e curat, înțelept, vesel și poetic în graiul său.

Îmi plac obiceiurile sale patriarhale, credințele sale fantastice, danțurile sale vechi și voinicești, portul său pitoresc, care la Roma se vede săpat pe columna lui Traian, cântecele sale jalnice și melodioase, și mai ales poeziile sale atât de armonioase.

Am multă nădejde într'acest popor plin de simțire, care respectează bătrânețele, care și iubește pământul, și care, fiind mândru de numele său de Român, îl dă ca semn de cea mai mare laudă oricărui om vrednic, oricărui viteaz, fie măcar de sânge străin.

Am multă nădejde într'acest neam, a cărui adâncă cumiinție e tipărită într'o mulțime de proverbe, unele mai înțelepte decât altele; a carui inimă bună și darnică se arată în obiceiul ospătării, pe care l-a păstrat cu sfințenie dela strămoșii săi; a cărui deșteptăciune în sfârșit lucește atât de viu în poeziile sale alcătuite în dragostea faptelor mărețe.

Și spre dovadă:

† Vasile Alecsandri,

născut la Băcău în 1821 și mort la satul Mircești în 22 August 1890, a fost cel mai mare poet național român și unul dintre fruntașii români cari au lucrat la dezvoltarea și înălțarea Regatului român. În 1915 s'au împlinit 25 ani dela moartea lui.

Care din noi nu a fost legănat în copilăria sa cu *Nani, puiule*, și cu povești pline de zmei ce alungă pe Făt-logofăt, cu o falcă în cer și și cu una în pământ?

Care nu a fost îngrozit cu numele de Strigoi, de Pricolici, de Stahii, de Rusalii, de Babe-cloaște, care ies noaptea din morminte și din pivnițe pentru spaima copiilor nesupuși?

Cine ajungând noaptea la o casă țărănească a întrebat: *Bucuroși de oaspeți?* și n'a auzit îndată «Bucuroși», sau trecând pe lângă o masă de țărani a zis: *Masă bună!* fără a fi poftit îndată la dânsa? sau fiind față la o nuntă din sat, n'a fost cinstit de cuscrii voioși, și nu s'a încredințat de respectul tinerilor cătră bătrâni?

Cine a intrat la vorbă frățește cu locuitorul dela câmp și nu s'a mirat de ideile, de judecățile lui, și nu a găsit o mare plăcere a ascultă vorba lui împodobită cu figuri originale? De pildă:

Vrea să grăească de un om bun? El zice: *Îi bun ca sinul mamei.*

De un om înalt și frumos? E înalt ca bradul și frumos ca luna lui Maiu.

De un om rău? Are mațe pestrițe.

De un om prost? El socoate, că, câte-paseri zboară, toate se mănâncă.

De un om lăudăros? Intră în doi ca 'n doisprezece și nu-l scot nici douăzeci și patru.

De un tinăr cu părul alb? L-a nins de vreme ș. c. l., ș. c. l.

Cine s'a amestecat printre flăcăi la clacă sau la șezătoare și n'a petrecut ceasuri de mulțămire ascultând glumele tinerilor, păcălirile lui Păcală și Tândală, poveștile lui Safrmă-piatră, Strâmbă-lemne și ale lui Statu-palmă-Barba-cot, istoria văcarului, care s'a mâniat pe sat?

Cui nu-i place să vadă alergând pe un șes întins o poștă românească cu opt cai? Căii aleargă cât le apucă piciorul; postașii chiuesc, cât le ține gura, pocnind neconținut din harapnice, și căruța sau căleasa scoboară văile, trece podurile, sue dealurile cu o repejune a drumurilor de fer din unele țări. Tot drumul e un vârtej spăimântător, în care călătorul are prilej de a-și vedea corpul frânt de zeceori pe ceas; dar n'aibă frică el, căci deși drumurile sunt rele, deși caii sunt mici, deși hamurile sunt slabe, deși într'un cuvânt, primejdiile sunt multe, postașii români sunt dibaci, sunt voinici. Fie noapte oarbă, fie glod, fie costișă, fie vale sau prăpastie.... n'aibă grije călătorul, când postașul îi zice: Nu te teme domnule, că ești cu mine!

Cine a văzut o horă veselă învârtindu-se pe iarbă la umbra unui stejar, sau danțul vestit al călușerilor, sau munteneasca sau voiniceasca, și s'a putut oprî cu sânge rece în fața acelor veselii ale poporului, atât de vii, atât de caracteristice?

Și mai cu seamă, care țăran român nu ș'a dorit patria cu lacrimi, când s'a găsit în străinătate? Și care Român nu se simte pătruns de o jale tainică și nesfârșită, când aude buciumul și doinele dela munte?

O! trebuie să nu aibă cineva nici o scântee de simțire în inimă, pentru ca să nu se înduioșeze la priveliștea patriei sale și să nu iubească pe fratele său, poporul român! Aruncă-ți ochii tăi la oricare țăran Român și-l vei găsi totdeauna vrednic de figurat într'un tablou. De va ședeà lungit pe iarbă la poalele unui codru, de va stâ pe picioare rezemat într'un toiag lângă o turmă de oi, de va săltă în horă vesel și cu pletele în vânt, de se va coborî pe o cărare de munte cu durda sa pe spinare; de se va aruncă voinicește pe un cal sălbatic, de va cârmui o plută de catarguri pe o apă ș. c. l.; oricum îl vei privi, fie ca plugar, fie ca cioban, fie ca postaș, fie ca plutaș, te vei minună de fireasca frumuseță a pozei lui, și te vei încredința, că un zugrav n'ar putea nicăiri să-și îmbogățească albumul mai mult și totodată mai lesne, decât în țările noastre.

Vezi-l pe Român, când vine primăvara, cum i se umple sufletul de bucurie, cum îi crește inima în piept ca frunza în pădure, cu câtă mulțumire el cată la noua podoabă a naturii ce acopere locul nașterii sale, cu câtă veselie

el vede luncile înverzite, câmpiile înflorite, holdele răsărite!

Românul se renaște cu primăvara, el întinerește cu natura, căci o iubește cu toată dragostea unui om primitiv. De aceea și toate cântecele lui încep cu *Frunză verde*. Lui îi place să se rătăcească prin codri, îi place să pocnească și să cânte din frunze, îi place să-și pue flori la pălărie, să asculte cântecele paserilor și să zică atunci câte o doină de jale, de dragoste sau de hoție. Pentru dânsul primăvara este un timp de simțiri puternice și ademenitoare. Și desimea înverzită a codrilor, prin cari șerpuesc și se pierd tainice poteci, deșteaptă în inima lui un dor ascuns de voinicie și îl îndeamnă a zice:

Frunza'n codru s'a 'ndesit,
Sufletu-mi s'a răcorit!
Hai voinice la ponoară,
Până-i iarba crudișoară,
Unde calci,
Urmă nu faci;
Unde șezi,
Nu te mai vezi.

Bețivul.

Of, când aș putea afla un leac împotriva beției! Deloc aș fi milionar!

Ah, cât aș putea bea atunci.

Poporale.

Din Bihor.

Bădea meu cu casa 'n colț,
 Șede și vinde negoț,
 Eu mă duc să târguiesc,
 El mă 'mbie să-l iubesc.

Am o mândră ca și-o cruce,
 La lucru nu o pot duce,
 Dimineața-i roua mare
 Și se udă pe picioare.

Săracile fetele, fetele, nevestele
 Cum își bat picioarele
 Pe toate ogoarele,
 S'adune ciapă ciorească,
 Fața să și-o rumenească.
 Ceapa ciorii s'a uscat,
 Fetele s'or supărat.

Cul. de Flore Dobra.

Advocații.

— Intr'o societate se spuneă că doi ad-
 vocați au ajuns la ceartă până la cuțite.

— Hm! — zise un sătean, nu vă temeți:
 Advocații sunt ca limbile dela foarfeci. Ele nu
 se taie una pe alta, dar vai de acela, care s'ar
 pune între ele!

Românii și țările în cari locuiesc ei.

Se știe, că neamul nostru românesc s'a plămădit și și-a luat începutul pe plaiurile dintre munții Carpați; dela două dintre cele mai puternice și luminate popoară, dela Romani și dela Daci.

Vitregitatea vremurilor trecute și ursita nemiloasă a sorții, a desbinat pe Români dela olaltă și aruncându-i peste țări și mări, i-a așezat sub mai multe stăpâniri străine. O parte a neamului nostru trecând Dunărea s'a așezat în Macedonia, care mai târziu a ajuns sub stăpânirea Turcilor. O altă parte, revărsându-se peste hotarele învecinate, au întemeiat România de azi.

Unii au ajuns sub stăpânirea Austriei și alții sub stăpânirea Rusiei. Ba, aflăm frați de-ai noștri chiar și în Azia-mică. Și acum mai decurând am văzut, că mulți dintre frații noștri au luat bățul pribegiei și, ducându-se peste țări și mări, au trecut la America, de unde mulți nu se vor mai reîntoarce la vetrele lor.

O bună parte a fraților noștri înstrăinați și ajunși în val-vârtejul popoarelor cu cari trăiesc la olaltă sub stăpâniri străine de neamul nostru, — și-au uitat limba, au pierdut din obiceiuri, părăsindu-și unii chiar și legea lor strămoșească și mulți dintre ei nu-și vor mai cunoaște nici obârșia.

În timpul acesta de grea încercare, prin care trecem, putem presupune, că viitorul poate să facă multe schimbări pe mapa statelor în cari trăiesc acum frați de-ai noștri. Deaceia, datori suntem, a țineă seamă de toți aceia, cari alcătuiesc neamul nostru românesc. Și, la vreme de lipsă, să putem arăta viitorimei, nu numai numărul, ci și pământul pe care a trăit vișă de Român.

Românii de peste tot locul vorbesc aceeași limbă românească, dar cu unele schimbări, de aceea zicem că Românii au trei dialecte ale limbii lor: dialectul daco-român, macedo-român și istro-român. Cei din România, Ardeal și Ungaria, Basarabia și Bucovina, vorbesc dialectul daco-român, cei din Turcia, Grecia, Bulgaria și Sârbia, vorbesc dialectul macedo-român. Unii dintre cei cari locuiesc în Bulgaria și în Sârbia, pe lângă Dunăre, vorbesc și ei dialectul daco-român; iar cei din Istria vorbesc dialectul istro-român.

În *România*, numărul Românilor e cam 8 milioane și-și au Domnia lor Regală. În partea cea mai mare a României populațiunea română e curată și neamestecată cu străini. Numai prin orașe și apoi în Moldova de miază-noapte și la sate sunt pripășiți Jidovi și alte neamuri. De asemenea și în Dobrogea.

În *Ungaria*, numărul Românilor trece peste $3\frac{1}{2}$ milioane. Ei locuiesc în părțile ardelenene, bănățene, ale Crișurilor și Maramurășului.

În *Bucovina*, Românii în număr de 250 de mii locuiesc amestecați mai cu seamă cu Ruteni și Jidovi.

În *Istria*, Românii sunt cutropiți de alte neamuri și numărul lor a scăzut la vr'o 2000.

În *Moravia* trăiesc 150 mii suflete de obârșie românească, în ținutul Vlahia. Orașul mai însemnat al lor e Măzăriciul-român, pe nemțește Walachisch-Mezeritsch. Ei sunt plugari și păstori. Brânza care o fac ei e vestită și se numește Walachische-Brinza.

În *Silezia*, în împrejurimea orașului Teschen sunt mai multe sate, cari odinioară au fost locuite de Români, numiți până azi Vlahi.

Românii din Moravia și Silezia sunt urmașii oierilor din Ardeal, cari odinioară mergeau cu turmele lor prin țările acestea și mulți s'au așezat statornic acolo. Fiind cutropiți de alte neamuri și-au pierdut limba și numai numele le-a mai rămas.

Românii din Bucovina, Istria, Moravia și Silezia trăiesc sub stăpânirea Austriei.

În *Basarabia*, care acum se află sub stăpânirea Rusiei, trăiesc un milion și 200 mii de Români. În unele părți ale țării sunt amestecați cu Rusi și cu Jidovi.

În Rusia, afară de Basarabia, mai sunt Români prin Podolia în ținuturile Balta și Olgopol. În guvernamele Cherson, Ecaterinoslav și Taurida. Numărul acestora nu e cunoscut. În Polonia trăiesc peste 5000 de Români. În Caucazia și în guvernamentul Mării-Negre, numărul Românilor trece peste 7000.

În *Bitania* din Azia-mică sunt nouă sate locuite de Vlași, cari acolo se numesc *Pisticosi*. Numărul lor e de 5000. Aceștia au trecut în Azia-mică din Macedonia.

În *Turcia*, au trăit vreo 800 mii de Români. La 1913, când cu pacea dela București, pământul locuit de Români, în partea cea mai mare a fost dat Sârbiei, Bulgariei și Greciei. Astfel, partea cea mai mare a Românilor din Turcia au ajuns sub stăpânirea acestor trei regate.

În *Grecia*, înainte de pacea dela București au trăit peste 30 mii de Români. Acum, după noua împărțire, se înțelege că sunt mai mulți.

În *Sârbia*, pe lângă Dunăre și Valea Timocului, apoi în împrejurimea orașelor Zaiciar și Pojarevaț, aflăm peste 300 mii de Români. La aceștia sunt a se mai adaugă cei din Macedonia luată dela Turcia.

În *Bulgaria*, au trăit peste 65 mii de Români. Dela pacea încheiată la anul 1913 o parte din aceștia au ajuns sub stăpânirea României, în

schimb însă, au ajuns alții de sub stăpânirea Turciei, sub stăpânirea Bulgariei.

Macedo-Românii de sub stăpânirea Greciei, Sârbiei și Bulgariei, se numesc în limba lor Arămâni. Grecii, cu deosebire, au cercat să-i grecizeze, dar ei își iubesc limba și obiceiurile lor și numai morți se despart de ele.

Dacă mai socotim și numărul Românilor trecuți în America, cel puțin 100 de mii, vedem că numărul total al neamului nostru românesc trece peste 12 milioane.

Dacă ursita ne va duce vreodată pe unii sau alții dintre noi, prin țările acestea locuite cu frați de-ai noștri, să nu uităm de ei și interesându-ne de soarta lor, să învățăm a-i cunoaște mai deaproape.

i.

Proverbe.

- Două săbii nu încap într'o teacă.
  - Indesert bați toaca la urechea surdului.
  - O rândunică nu face primăvară.
  - Așa acolo se rupe unde e mai subțire.
  - Și găina oarbă află câte un grăunț.
  - Apa trece, pietrele rămân.
  - Nu te teme de cânele care latră.
  - Despre morți nimica, dacă nu zici bine.
  - Corb la corb nu scoate ochii.
  - Sacul gol, cu greu va stă în sus.
-

Cântecul Prutului.

Foaie verde de secară
 Prutule apă amară,
 Ce vii turburat prin țară?
 — Cum să nu viu turburat
 Dacă atât am așteptat
 Și aștept mereu, mereu,
 Să se schimbe rostul meu,
 Căci grozav am obosit,
 La Muscal să fiu robit,
 Eram apă românească,
 Azi redută muscălească,
 De pahonți cumplit păzită
 Și de dâșii ispitită:
 Se văd de nu se strecoară
 Vre-un frate înspre țară;
 Să se vadă frați cu frați
 De acelaș dor mânați.
 Iar eu stau și n'am ce face,
 Nici în luptă-s, nici în pace
 Și de-atâta frământare
 Imi sunt apele amare,
 Și de-atâtea lacrimi plânse,
 Și de-atâtea doruri stinse.
 O Ștefane, Doamne sfânt,
 Ce nu ieși tu din mormânt
 Să bați aprig din picior
 Să-ți aduni al tău popor,
 Și să scapi a ta grădină

De omizi și de jivină.
 Iar eu mândru fericit
 Să curg iarăș lin, tihnit
 Pentr'un singur neam și-o țară
 Cum a fost odinioară.

Sergiu V. Cujbă.

Războiul.

Noi, muritorii de rând, rar putem pătrunde în tainele cele mari și ascunse, ale celor ce stăpânesc țările și popoarele. De aceea nici nu prea știm, ce se pune la cale, ce urzesc și ce făuresc capetele încoronate și sfetnicii lor, pentru înflorirea și mărirea țărilor și popoarelor de sub stăpânirea lor.

Cu ani, ba chiar cu zeci de ani înainte, s'a tot vorbit de războiul european. Noi însă, nu ne-am putut da seama, că ce rost va avea, când se va întâmpla și pentru ce?

Am știut și noi, că șase dintre puterile cele mari din Europa s'au legătuit între ele, ca la vreme de nevoie să țină laolaltă. Germania, Austro-Ungaria și Italia la o parte; iar Rusia, Anglia și Franca de altă parte.

Din înarmările până în dinți și din pregătirile cari s'au făcut în fiecare țară cu jertfe de sute de milioane în fiecare an, am ajuns și noi

la credința, că războiul nu mai poate fi departe și că se așteaptă numai prilejul care să dea țărilor amintite puțința de a se încăera.

Spre marea noastră mirare, prilejul pentru războiul cel mai sângeros l-a dat Sârbia. O țărișoară destul de mică și pe care noi o știam sleită de puteri, în urma războiului ce l-a purtat, aproape doi ani, împotriva Turciei și apoi și împotriva Bulgariei, tovarășa ei de până aci.

Nelegiuitul omor, săvârșit la 28 Iunie 1914 în Sarajevo, de către niște descreeați Sârbi, a fost pus la cale în Belgradul Sârbiei.

Pentru fapta aceasta nesocotită, guvernul Monarhiei noastre a cerut dela guvernul sârbesc să tragă la răspundere pe cei vinovați și să chezășuiască că în viitor Sârbii nu vor mai cuteza să uneltească împotriva Monarhiei noastre.

Guvernul sârbesc n'a vrut să împlinească cererile, și astfel, la 28 Iulie 1914, Monarhia noastră i-a declarat războiu. În 29 Iulie 1914 s'au și auzit cele dintâi bubuituri de tunuri, cari au prevestit înfricoșatul războiu de acum.

În zilele dela început se credeă, că Monarhia noastră va isprăvi cu Sârbia cea atât de cutezătoare, în cel mult 2 sau 3 săptămâni, și pacea iară se va sălășlui între oameni. Războiul însă, a luat cu totul altă întorsătură.

Rusia, care stă la pândă, văzând pe Sârbia în primejdie, iute și degrabă a rânduit mobi-

Morți pentru tron și patrie.

Anchiel Șioldea,
colonel u. r., comandantul reg. 301 de honvezi, mort în
urma rănilor primite pe câmpiile Galiției, în vârstă de
57 ani.

lizarea și și-a îndreptat oștirile spre granițele Monarhiei noastre și ale Germaniei.

Germania, credincioasa tovarășă a noastră, cu cea mai mare grabă și-a îndreptat și ea oștirile la granița Rusiei, și la 1 August 1914 i-a declarat războiu. În aceeași vreme, adecă la 3 August 1914 a declarat războiu și Franciei, care încă eră pregătită și umblă cu gândul să pornească împotriva Germaniei.

Francia și Germania numai într'o parte se mărginesc între ele, și Francezii au acolo întărituri foarte mari și puternice. În partea de jos le desparte Elveția și în partea de sus principatul Luxemburg și regatul Belgiei.

Germania a cerut dela Belgia, să-i îngăduie a trece cu oștirile prin țara ei, ca mai ușor și mai curând să ajungă în Francia, cu care aveă să se răfuiască. Belgia, sub cuvânt, că e țară neutrală, chezășuită de toate puterile cele mari, nu s'a învoit și i-a spus Germaniei, că numai peste trupurile Belgienilor va puteă să treacă. Germania, avându-și planul ei bine chibzuit, n'a luat-o în seamă, la 3 August 1914 i-a declarat războiu și a înaintat cu oștirile pe pământul ei. Din pricina aceasta, Belgia i-a declarat și ea războiu.

Anglia, ca mușcată de șerpe, a sărit în ajutorul Belgiei și a cerut Germaniei să-și retragă

† Dr. Alexandru Bogdan,
distinsul profesor al gimnaziului românesc din Brașov și
ofițer în rezervă, s'a născut în Brașov la 6 Febr. 1881,
căzut pe câmpul de luptă dela Zumina în Galiția, lo-
vit de o șrapnelă rusească — la 7/20 Octomvrie 1914.

oștirile din Belgia, căci altcum i va declară și ea războiu.

Germania, văzându-se acum amenințată din toate părțile, dar crezându-se destul de tare și destoinică de a purtă lupta ce o așteptă, n'a dat Angliei ascultare și aceasta, la 4 August 1914, i-a declarat războiu.

În 5 August 1914, când și Monarhia noastră a declarat războiu Rusiei, Germania avea să se lupte cu: Rusia, Franca, Belgia și Anglia; iar Austro-Ungaria avea să se lupte cu: Rusia și cu Sârbia. În 5 August 1914, Muntenegru, sora mai mică a Sârbiei, a declarat și ea războiu Monarhiei noastre. Astfel, în vreme de 9 zile, 8 dintre țările Europei erau cuprinse de flăcările războiului.

Lumea necunoscătoare de taine credea, că Turcia, în urma războiului din Balcani, a rămas cu totul sleită de puteri, așa că nu va mai avea încurând poftă de războire. S'a întâmplat însă tocmai dimpotrivă. Fiind amenințată de Rusia, de Franca și de Anglia, ea s'a întovărășit cu Germania și Austro-Ungaria și a oprit trecerea prin Dardanele. Din pricina aceasta, în 2 Noemvrie 1914, Rusia i-a declarat războiu și în 5 Noemvrie 1914 i-a declarat și Anglia și Franca. Lupta între acestea s'a început mai întâiu în Asia și Africa și apoi în Europa la srtâmtorea Dardanelelor.

† Petru de Mocsonyi,
locotenent de dragoni, născut în 26 August 1885, fiul
regretatului Eugeniu de Mocsonyi și al doamnei Teresa
Horváth de Zalabér, căzut în luptele dela Lemberg în
24 Iulie 1915.

Italia, pe care noi o știam legătuită cu Germania și cu Austro-Ungaria, la început a rămas la o parte. Sub cuvânt, că ea ar fi sleită de puteri, în urma războiului ce l-a purtat pentru cuprinderea Tripolitaniei în Africa și din pricina, că tovarășele ei nu i-au cerut părerea, când au început războiul, ea rămâne neutrală, — nu ia parte la războiu, și nici nu părăsește pe nici una dintre puterile, cari intraseră în luptă. Ne-a fost dat însă să vedem, că după 10 luni de pregătire, în 24 Maiu 1915. Italia și-a ridicat armele împotriva Monarhiei noastre cu care 30 de ani stătuse în tovarășie de arme.

Japonia, pe care la începutul războiului noi o credeam dușmană a Rusiei și așteptam să-i sară în spate, ne-am trezit dintr'odată că s'a îndușmănit cu Germania, scoțându-o din stăpânirea unei colonii, — o țărișoară din partea de răsărit a Asiei, pe care Germania o cuprinsese cu mult mai înainte și acum o are în stăpânire.

Așa a fost începutul și desfășurarea acestui războiu, care a cuprins în flacăările lui, nu numai partea cea mai mare din Europa, ci și o parte din Asia, ajungând chiar în Africa. De aceea el se poate numi: *războiul lumii întregi*.

Adevăratele pricini ale acestui războiu, nu sunt numai cele arătate până aici; ele sunt cu mult mai multe și de mai multe feluri. Fiecare

țară dintre cele aflătoare în războiu își are scopurile ei și fiecare își dorește ceva. Fiecare dintre aceste țări se pune de-a curmezișul, una împotriva celeilalte, ca să nu-și ajungă scopul. De aceea atâta pustiire și atâta vărsare de sânge.

Luptele cele mai mari se dau pentru stăpânirea unor țări din Asia și din Africa, pentru stăpânirea drumurilor de pe mări și în sfârșit pentru deslegarea întrebării: care din aceste țări să rămână temută și stăpână a toată lumea?

Înainte cu vreo 200 de ani, Rusia și-a pus în gând, să alunge pe Turci din Europa și să ajungă ea stăpână pe Constantinopol și pe strâmtoarele Bosforului și Dardanelelor. Strâmtoarele acestea de Mare ar fi pentru Rusia mijlocul de stăpânire politică și economică a Europei și a Asiei. Deaceia a purtat ea cu Turcia și cu celelalte state atâtea războaie și poartă și acum. În calea aceasta a ei, totdeauna a fost oprită atât de Turcia cât și de Statele cele mari ale Europei.

Sârbia, pe care Rusia o ține sub aripile ei, voește să ajungă a avea drum la Mare și să cuprindă pe toți Sârbii sub stăpânirea ei. De aici dujmânia ei față de Monarhia noastră, pentru care va avea să dea acum seamă.

Muntenegrul e înrudit cu Sârbia, locuitorii lor sunt de acelaș neam și în viitor voesc să

formeze o singură țară; deaceea Muntenegrenii luptă cu Sârbii alături.

Italia voește să stăpânească mărirele din jurul ei și, rupând unele părți din monarhia noastră, umblă cu gândul să cuprindă pe toți Italienii sub stăpânirea ei. De aceea lupta dintre ea și noi.

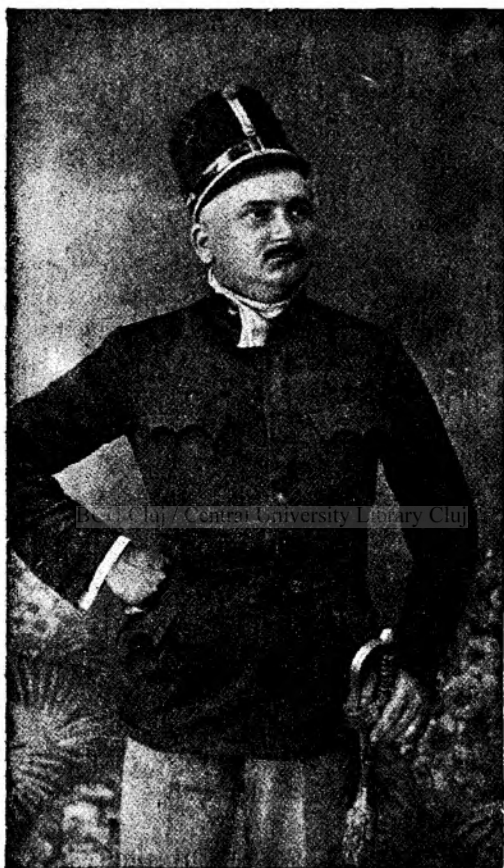
Francia voește să ia înapoi dela Germania cele două țărișoare, pe cari le-a pierdut după războiul din 1870/1: Lorena și Alsația, și totodată voește să răpună puterea și vaza Germaniei.

Belgia vrea să rămână și mai departe neutrală și neatârnată. Cu nici un preț nu voește să ajungă supusă. De aceea lupta ei pe viață și pe moarte.

Anglia vede în Germania o dușmană, care cearcă să o întrecă în cele economice. Ea se teme, că ajungând Germania să-și lărgească drumurile pe apă și să cuprindă și mai multe ținuturi în alte părți de pământ, ea ar ajunge în primejdie și n'ar mai putea stăpâni, așa cum stăpânește acum, popoarele și bogățiile cele mari din Asia, mai cu seamă India, și din celelalte părți de pământ.

În Asia și în Africa sunt țări și ținuturi, cari ascund în sânul pământului bogății nespuse de mari. Popoarele din Asia și din Africa au rămas înapoiate în cultură și de aceea ele au

† **Dr. Ștefan Chiriloviciu,**
dir. desp. Iliă-murășană al Asociațiunii, avocat în Iliă și
sublocotenent în rezervă. Un bun și vrednic român. Că-
zut în luptele din Galiția la 14 Octombrie 1914.

ajuns să fie stăpânite de unele dintre statele mai puternice ale Europei.

Anglia are în Asia o împărăție cât Europa de mare. Rusia, Franca, Germania și Italia încă au cuprins unele țări din alte părți de pământ, cari se numesc *colonii*, dar toate la oaltă nu au, cât are Anglia.

Țărișoarele din Balcani își vor fi având și ele dorințele lor: Bulgaria umblă cu gândul să se despăgubească dela Sârbia, de aceea în 14 Oct. 1915 s'a început lupta între ele. Apoi dela România, va voi să ia Dobrogea. Grecia voește să se întindă spre Bulgaria și să ia câteva insule dela Turcia.

România se va gândi și ea la Basarabia, pe care Rusia i-a răpit-o în 1812 și în 1878; să fie stăpână pe gurile Dunării și să aibă trecere neîmpedecată prin Dardanele.

America, care are toate bunătățile și bogățiile lumii, pare că nici ea nu e mulțumită și n'are astâmpăr. Atât ar mai lipsi, ca să se arunce și ea în flacărele acestui războiu înfricoșat!

Cam acestea ar fi adevăratele pricini, pentru cari s'au încăierat atâtea țări și pentru cari se varsă atâta sânge omnesc. Ce sfârșit va avea acest înfricoșat războiu și care dintre cele două tabere va ieși biruitoare, nu se poate prevedea. Noi nădăjduim, că fiind dreptatea pe partea noastră, a noastră va fi și izbânda.

† **Dr. Ștefan Chiriloviciu.**

Ca să se vadă cât de mult și-a iubit el neamul, îl dăm
aci și în portul românesc pe care cu drag îl îmbracă.

În războiul acesta am dat și dăm și noi Români jertfe de sânge și de avere. Vr'o 600 de mii feciori tineri și bărbați în floarea vârstei își jertfesc pentru Tron și Patrie sângele și vieța pe diferitele câmpuri de luptă, cu gândul că vor răpune pe dușmani și cu nădejdea, că din sângele lor va răsări poporul român soarele dreptății.

Regimentele alcătuite din fiii neamului nostru au dat și acum, ca și de alteori, dovadă de credință, supunere și vitejie neîntrecută. În Galiția, ca și în Polonia rusească și în alte părți, n'a fost nici o luptă mai îndârjită, la care regimentele românești să nu fi avut partea leului.

Pe Gubiții noștri apărători ai țării, nu e de lipsă să-i laudăm noi. Pe ei îi laudă și i-au laudat căpeteniile regimentelor lor și comandanții mai mari ai armatei. Pe ei îi laudă și i-au laudat capetele încoronate, cari i-au decorat nu numai pe ei, ci și steagurile duse de ei la biruință.

Ca și în felul acesta să păstrăm aducerea aminte a iubiților noștri viteji, căzuți pe câmpul de luptă, din mulțimea cea mare, dăm acî chipurile câtorva și, din multele fapte vitejești și alte întâmplări de pe câmpul de luptă, lăsăm să urmeze câteva, cari dovedesc și ele vitejia și credința nestrămutată a soldaților români:

Distingerea regimentului de inf. Nr. 50 cu „Crucea de fier.“

Onorată redacție!

Cu bucurie comunic onor. red. că regimentul de infanterie nr. 50 din Alba-Iulia — de naționalitate română — *singurul* regiment din monarhie, care poartă pe drapelul regimentului medalia de aur pentru ținuta sa constantă în credința jurată, a fost distins acum de împăratul Wilhelm în mod analog, dăruind regimentului 50, care se luptă pe câmpul de războiu din Polonia-rusească alături de trupele viteze imperiale germane, un steag, pe care este fixată

BCU Cluj „Crucea de fier.“ Cluj

Cu stimă

Bayer, căpitan.

*

Ce spune comandantul companiei a 5-a din regimentul 31, despre viteazul Vasile Ban.

Inf. V. *Ban* din reg. de inf. 31 a fost totdeauna cel dintâiu, când eră vorba să se înștiințeze de bunăvoie la o patrulare grea. Așa și la 13 Ianuarie. Patrula aveà însărcinarea să se furișeze până la linia inamică, ca să constate, dacă inamicul ține încă ocupată această linie ori nu, și dacă da, sunt ei oare așa de număroși ca mai înainte, ori nu.

Cu toate că le-am pus în vedere pericolul acestei întreprinderi, s'au înștiințat *toți* de bună-voie și s'au dus *toți* cu cea mai mare liniște și bucurie la drumul lor greu, așa și infant. *Ban*. Până la 300 pași s'a apropiat patrula de inamic, atunci stătură, și inf. *Ban* se duse *singur* până la gardul de *sârmă* al inamicului. Acum însă fură observați și inamicul începù un foc ucigător din toate părțile, cărui foc, *Ban*, care erà mai aproape, erà cu deosebire expus. Cureaua (brâul) fiindu-i dinapoi sfârticată de plumbi, o băgă în săculeț. Tot așa cămașa și pantalonii au fost total sfârticate de gloanțe. Bravul infanterist a făcut ceeace în o astfel de situație erà mai bine: se îngropă cu lopata atâta, cât a putut în pământul înghețat. În situația aceasta rămase el 6 oare întregi, până s'a făcut întunec, atunci plecă îndărăpt, urmărit de 4 Ruși cu pușcături din flanc. În calea lui periculoasă află un camarad mort, care încă s'a ținut de patrula lui. Dela acesta a luat pușca, brâul și baioneta. Cu acestea încărcat nimeri alt camarad grav rănit la picioare. Acesta trebuia scăpat de a fi prins, căci cei 4 Ruși erau aproape pe urma lui. Astfel, îndată decis, se încarcă și cu această sarcină grea și acuma... mai departe pe coastă în sus la întăritura noastră, unde ajunse norocos, deși de tot obosit. Camaradul lui fù mântuit, tot așa și pușca celui mort. Dar mai rămaseră încă 4

† Dr. Avram Sădean,

profesor la preparandia română din Arad, ofițer în rezervă, a căzut pe câmpul de luptă din Galiția, lovit în piept de 3 gloanțe de mitralieză.

bravi din patrulă, morți la 300 pași de poziția inamicului; aceia încă trebuiau aduși. Când după aceea inf. Ban s'a recules, se duse la comandantul plutonului său și îl rugă să-i deie oameni ca să aducă pe cei morți. Curând se aflară 3 bravi, cari se înștiințară spre aceasta și plecară îndată după comandantul căzut al patrulei. Și acela a fost găsit, însă — durere — ceeace eră de temut, s'a întâmplat, adecă pungășit de Ruși.

Acum, pentru transportarea mai ușoară a acelor 3 morți, venind patrula de sanitari, tot sub conducerea lui Ban, aceștia au fost aduși până după întăritura noastră unde apoi au fost îngropați în mod cuvenit.

Această faptă bravuroasă a infanteristului Ban va rămâne în istoria regimentului o pagină de glorie, iar superiorilor și camarazilor lui în amintire veșnică. Recunoștință pentru purtarea sa eroică va primi în curând infanteristul Ban crucea de aur». A și primit-o.

*

Vitejii noștri.

Nicolae Ciobančan din Dârja, glotaș la reg. 32, comp. 1, mai nainte corporal, acum pentru bravură, ridicat la rangul de sergent, între altele scrie soției sale următoarele:

«Multe de toate v'am scris până acum, dar totuș, n'am apucat să vă scriu toate câte le-am petrecut. Am petrecut multe năcazuri. Am fost

de vre-o 4 ori în foc, precum v'am scris mai înainte în alte cărți. Ca să știți mai bine vă scriu acum: în 3 Decembrie am luat parte la a 5-a linie de foc, la care ne-am luptat vitejește, — că am fost siliți/să ne luptăm. Focul a ținut 5 oare, dela ceasurile 11 până la 4 seara! Am ținut un foc foarte strașnic. Doamne ferește și apără pe toată lumea.

Am fost trimis eu cu 6 oameni ca asigurare la aripa dreaptă dela șvarmlinia noastră. Noi am fost, compania noastră și cu ajutorul care l-am avut, cu tot 300 de oameni. Vai, dar ei câți au fost? 5 batalioane, aproape 2400 de Muscani!

La aripa dreaptă, unde am fost eu cu acei 6 oameni, a venit o companie întreagă; ei au venit și s'au strâns la o casă și de acolo aveau ei planul să dea repezeală asupra noastră; dar noi încă n'am stat cu mâna în sân. Am dat, am ținut așa un foc strașnic asupra lor încât i-am risipit aproape pe toți; câți au scăpat vii au luat-o la fugă îndărăt, 500 de pași a fost depărtarea între noi.

Acest lucru și această primejdie a fost în Galiția între comuna Rostoc și între orașul Kuti. Ei erau așezați în Kuti, iar ai noștri în Rostoc. 2 zile și 2 nopți într'una dealul între Kuti și Rostoc l-am ținut asigurat și numai a treia zi au înaintat spre noi. Și dacă Dumnezeu cel a tot

puternic mi-o ajutat de mi-am putut face datoria față de dușman, am fost și raportat de d. companie-comandant la general, iar dl general m'a poftit ca să mă vadă în persoană; mi-a gratulat, mi-a dat rangul de virkliche zugsführer! și m'a dat în scris în novele adecă în gazete!»

Pentru orfanii vitejilor din reg. 63.

Cei buni, fapte bune fac. Viteazul sergent de statmajor Gh. I. Todea, în furtuna năpraznică a gloanțelor, s'a cugetat și la cei de-acasă. Cu o mână pe armă, iar cu cealaltă șterge lacrămile și alină suferințele orfanilor.

Lăsăm să urmeze frumoasa scrisoare, adresată d-lui Dr. G. Tripon :

Mult stimată d-le Dr.!

Fiind scumpa noastră țerișoară în primejdie și cerându-ne ajutorul brațelor noastre, ne-am lăsat vetrele noastre iubite, ne-am lăsat părinți, frați și surori și mai mult, ne-am lăsat soțiile scumpe și copilașii ca să putem ține piept voinesc năvalei dușmanilor poftitori.

Ca totdeauna așa și acum la glasul de alarmă am sărit în ajutorul țării primejduite, dar aici sub ploaia gloanțelor văzând cum mor mulți frați de-ai noștri frumoasa moarte de viteji, ne-am cugetat noi, pe cari bunul Dumnezeu ne-a ferit până acum de glonț, că datori suntem să în-

† Vasile Micula,

profesor la gimnaziul român din Braşov, locotenent de artilerie în rezervă, rănit de un obuz în lupta dela Doberdo, a murit în vârsta de 34 ani.

tindem după puțină mână de ajutor acelor mici orfani, pe ai căror tătâni iubiți i-a răpit glonțul ucigător.

Am inițiat deci o mică colectă între camarazii de arme. In acest scop nobil ne-au ajutat și stimații noștri ofițeri. Noi de sub ploaia gloanțelor trimitem puțin, dar nădăjduim că vor mai fi suflete cari vor mări fondul. Suma de 500 coroane Vi-o trimit cu poșta și Vă rog respectuos să o transpuneți la aceea societate care la timp potrivit o va împărți micilor orfani cari au rămas de vitejii regimentului 63.

Dacă vom fi încă în viață, peste o lună vă voi mai trimite alte sume dela alte companii, stăruind să puie toți umăr la umăr ca să putem ajuta odraslele neamului viitor.

Vă mulțumesc înainte și mulțumim și acelor stimate doamne, cari ni-au trimis daruri de Crăciun, de care am avut parte toți câți au fost atunci în viață.

Vă salut în numele soldaților

Gh. I. Todea,
sergent de statmajor.

„Din poartă în poartă“.

Vasile Buda din Lipou, com. Sătmar, scrie de pe câmpul de războiu, preotului din sat. Iată scrisoarea:

Iubite părinte sufletesc!

Acum mă înaintez ca și o oaie pierdută de turma sa, fiind pierdut de trei luni de zile și în ziua de astăzi m'am aflat ca să-mi caut păstorul meu. O Doamne! Părinte, împrăștiate sunt oile pentru cari trebuie să răspunzi la judecată. Acum în 30 Octomvrie m'am întâlnit cu învățătorul nostru Octavian și 3 zile am fost laolaltă. Când ne-am întâlnit nici nu ne-am cunoscut unul pe celalalt până ce am început vorbele la olaltă; și ne-am aflat, că el este Octavian Pop și eu Vasile Buda — așa ni s'a mutat portul și fața. Și mă rog părinte, că rugăciunile, cari le verși pentru noi în sfânta biserică să fie primite înaintea lui Dumnezeu. Că Doamne în mare jug suntem astăzi, dar gândim, că după rugăciunile, cari se varsă în biserici pentru noi, bunul Dumnezeu și Maica Preacurată și sfânta Cruce va pune milă și ne va scoate din jugul acesta. Of! Părinte cum ne luptăm din tărie pentru țara noastră iubită și *acasă am lăsat patru copii orfani și muiere, cari umblă dintr'o poartă într'alta*. Pe cum am cetit o carte de acasă a mea familie încă până în ziua de astăzi n'a căpătat ajutorință dela stat, care a fost făgăduită pentru noi. Că domnul notar tot împinge de pe o Vineră pe alta și bieții de ei tare cu greu pot aștepta. Dar te rog Părinte sufletesc ca să ostenești cu pruncii mei până la casa satului să

vorbești pentru mine cu notarul, că ce lucru este, că cealalte muieri toate au căpătat ajutorință câte de 2 ori, iar a mea muiere n'a căpătat niciodată. Și apoi să facă domnul bine și să-mi scrie mie o carte. Că domnul nostru major zice așa cătră noi, că, care muiere n'a căpătat până acum ajutorință, dar numai notarul e de vină. Și mai încolo neavând ce să mai scriu, decât potesc tot bine și sănătate la domnul și la doamna și la domnișoara. Și sărut eu mânilor, *Vasile Buda*. Christos în mijlocul nostru.

Inmormântarea unui cazac român printr'un sanitar român.

Iubite unchiule!

Prin aceste puține cuvinte vei afla cumcă eu mă aflu în cea mai fericită sănătate până la scrierea acestor rânduri, și totodată rog pe bunul Dumnezeu ca și pe voi să vă aflu în pace mica mea epistolă. Mai departe veți afla cumcă am primit pachetul cu foile și cu calendarul și vă mulțămesc frumos, căci ați fost atât de buni de mi le-ați trimis. Vă rog să nu fiți supărați pe mine pentrucă v'am scris să mi le trimiteți, căci vezi, unchiule, sunt de tot nenorocit căci am picat între oameni străini și nu este nici un român cu mine și nu mai am cu cine să mai vorbesc câte ceva, ca să îmi mai treacă de urât și de groaza cazacilor, cari în 4 luni de zile de

† **Căpitanul Ioan Goșa,**
născut în Săliște la 8 Aprilie 1884, căzut pe câmpul de
luptă la Ravaruska în 4 Iulie 1915.

când sunt pe câmpul de luptă mi-au albit părul în cap. De multeori aş vrea să fiu în linia de foc, să pot puşcă şi eu în ei să-mi răsbun odată, căci prea mult ne năcăjesc. Căci, vezi, unchiule, pe noi nu-i iertat să ne vatăme cu nimic, dară în timpul nopţii, când nu se vede nimic, atunci se aruncă la noi ca lupii şi se fac că nu ne văd că suntem cu cruce pe mână.

Intre altele mai spune, că după o luptă sângeroasă a mers să adune răniţii şi morţii şi între nişte tufe a dat de doi cazaci:

Şi ce să vezi? Unul eră mort de tot, iar celalalt eră pe moarte, după cum l'am văzut, căci numai atâta a putut zice: «*Mamă dragă, eu mor pe pământ străin*»!

După vorbele acestea am văzut că-i Român. Aşa mi-a fost de milă de el, văzând că cazacul acesta e Român, ca şi mine, şi s'a luptat cu vitejie pentru ţara lui. L'am luat şi l'am pus sub un brad şi l'am acoperit cu mantaua mea, căci plouă şi eră frig. Apoi i-am dat puţin ceaiu, dar când a vrut să beie s'a înecat şi astfel şi-a dat nobilul său suflet în mânilor Creatorului. Atunci eu i-am săpat o groapă cu sabia, căci lopată n'am avut şi am pus nişte frunze sub el şi l'am acoperit iarăş cu frunze, apoi am zis un «Tatăl nostru» şi l'am îngropat. Cu mâinile am pus pământ pe el. După aceea i-am făcut o

cruce de brad și am împlântat pe mormânt niște crengi de brad în loc de flori.

L'am îngropat, săracul, omenește, căci mi-a fost milă de el căci a fost Român.

Din străini.

Cum trece vremea! S'a împlinit o jumătate de an de când m'am îndepărtat de scumpul meu Ardeal.

În vălmășagul uriaș al zilelor de grea încercare, prin care trecem, soartea unui militar e ca a unei frunze aruncată încoace și încolo de cel mai mic vânt. Un astfel de vânt m'a aruncat și pe mine tocmai în inima Austriei.

La început m'am mângăiat cu gândul, că mi se dă prilej de-a cunoaște mai deaproape o bună parte a jumătății de dincoace de Leitha a împărăției Habsburgice. Orașe frumoase, ținuturi admirabile, castele istorice m'au fermecat cu frumseța locurilor necunoscute până atunci.

Și într'adevăr ce bogăție de înaintare, de îngrijire gospodărească și cuminte în toate părțile! Pe sate nu vezi decât case cu etaj. Pământul e lucrat cu pricepere și sârguință. Vite de soiu ca într'o expoziție. Acarete și mașini economice sunt mai numeroase într'o singură gospodărie decât la noi în șapte sate.

Ce rămasă de lume înapoi mi s'au părut — prin asemănare — sătulețele noastre din Ardeal cu casele lor acoperite cu paie, cu grădinile neîngrijite și cu țărani abătuți și gârboviți sub îndoita povară a neștiinței și a sărăciei!

Apoi, la orașe mulțime de așezăminte culturale, cari toate ne dovedesc munca neobosită a unui popor treaz și civilizată. Fiecare generație ce s'a dus a sporit cu ceva capitalul de cultură și bunăstare moștenit dela strămoși. Rezultatele acestor străduințe sunt arătate în mod vădit în minunatele muzee, cari împodobesc aproape fiecare oraș mai mare al Austriei. Tot ce industria și comerțul, știința și artele au produs în țară, sunt adunate cu sânguință de albină în aceste muzee.

Dela o vreme însă, după ce m'am hrănit cu vederea tuturor acestor lucruri frumoase, m'a cuprins din nou dorul după o țară îndepărtată care, ce-i drept, e mai săracă, mai vitreg îngrijită, dar în care locuiește un neam bun și blând, care vorbește aceeași limbă dulce, pe care a-și vorbi-o și eu, aici în străini — *dacă a-și aveă cu cine.*

Imi vine în minte, că tocmai acum se împlinește anul. Pe vremea asta eram cu toți ai mei într'un drăguț și liniștit sat din munții apuseni. Departe de toate grijile lumii, mă scăldam

† Domnișoara **Florica Manta**,

fica preotului Ioan Manta din Gurarâului, ca soră de caritate voluntară la spitalul din Sibiu, și-a jertfit viața îngrijind de soldații bolnavi și răniți. După grele suferințe a încetat din viață în 2/15 August 1915.

în raze de soare și în valurile cristaline ale Arieșului meu iubit.

Poate fi ceva mai frumos, ca o seară de vară într'un astfel de sat de munte? De pe colinele dimprejur se coboară tacticoși cete, cete de bărbați și femei cu furci și cu greble pe umeri și cum mă zăresc pe piatra dinaintea locuinței mele, fața li se înseninează și cu un glas plin de căldură și bunătate îmi dau binețe cu obicinuitele lor: — *Dumnezeu să te trăiască Domnule!*

Ce aproape de sufletul meu îi simțeam pe acei săteni români. Iar acî străbat zilnic stradele pline de lume îmbrăcată la fel ca și mine, cu aceleași îndeletniciri. Și totuși, ce departe sunt toți aceștia de sufletul meu și ce străin mă simt în marea asta de străini.

* * *

«E așa de plăcut și așa de dulce să auzi în țară streină accentele limbei tale materne. Găsim, că e frumos tot ce ni se spune în limba noastră, și fără să știm ne unim cu cel ce ni-le rostește»....

Din întâmplare am avut prilejul să gust și eu plăcerea ce ne-o dă rostirea limbei materne în țară streină. Mi-am adus aminte, că făgăduisem unui preot militar ortodox — de loc din Bosnia, dar acum staționat în capitala Austriei de sus, — că voi merge la un serviciu dumnezeesc ce

se servește soldaților de lege răsăriteană aflători în spitalele militare din acest oraș.

Dornic de a ascultă o liturghie după legea noastră, deși în limba slavonă, mi-am îndreptat pașii în spre gimnaziul de stat, azi prefăcut în spital militar. Sala erà tixită de soldați, cari ascultau cu evlavie rugăciunile preotului. Locul cântărețului îl ținea un alt preot militar, din comitatul Aradului.

Se vede că colegul său îi spusese că sunt român, — sau poate și pentrucă erau și vreo zece români între sutele de soldați slavi — cântărețul meu la cea dintâi ectenie o întoarce pe românește. Când a răsunat cel dintâi: «*Doamne miluește-ne!*» am tresărit ca dintr'un vis și fără să știu cum, ochii mi s'au umplut de lacrimi cari se scurgeau fierbinți peste obraz.

De atunci am devenit prietini. Decâteori ne întâlnim pe stradă, preotul meu mă salută de departe românește, iar eu îi răspund în aceeași limbă scumpă mie: Să trăești D-le părinte! Când mergem acasă în patria noastră?

* * *

În zilele trecute am primit înștiințare dela un spital militar, că a murit un soldat din compania mea. Am dat numai decât ordin ca prietinii și camerazii lui, să ia parte la înmormântarea de după ameazi. M'am dus și eu în

tovărășia ofițerilor împărțiți la companie. În foyerul spitalului eră așezat pe un mic catafalc mortul, iar afară așteptă muzica militară și un pluton de onoare. Conductul se pune în mișcare înspre cimiter între sunetele jalnice ale muzicei. După coșciug eram noi ofițerii și soldații din compania de care s'a ținut mortul. Ajunși în cimiter preotul a rostit o scurtă rugăciune, plutonul a făcut onorurile, iar sicriul a fost coborât în una din gropile așezate în șir.

Când să mă depărtez arunc o privire peste crucile de pe cele douăzeci—treizeci de morminte din cimiter. Toate au aceeași formă și aceeași inscripție. Numai numele și datul morții e schimbat. Colo în colț dau de un nume unguresc. Un soldat dintr'un regiment din nordul Ungariei. Apoi, urmează vreo doi-trei soldați Austrieci. Curios să văd, că oare nu dau și de vreun nume românesc, am luat dearândul crucile.

Căutarea nu mi-a fost zădarnică. Tocmai în capătul celalalt al cimiterului am dat de o groapă, în care își doarme somnul de veci un soldat român din îndepărtatul Ardeal. Numele de botoz scris corect românește și indicarea regimentului românesc Nr. 51 îmi spune, că mă aflu în fața gropii unui fiu brav al neamului meu, care după ce a fost rănit grav în luptele de astă toamnă din Galiția a fost adus aici departe, ca să moară între străini și să fie

† **Ioan Emilian Aron,**

fiul dir.-învăț. Ioan Aron din Brașov, locotenent în Reg. 51 de inf. A răposat în spitalul din Cluj în urma unui morb contras de pe câmpul de luptă din Sârbia și a fost înmormântat în Brașov, la 16/29 Ianuarie 1915.

îngropat în pământ străin. Mi-am însemnat inscripția nemțească, care în traducere sună astfel :

«Aici odihnește :

Infanteristul **Vasilie Stanczu**

din reg. Nr. 51.

mort în 9 Noemvrie 1914 în spitalul militar din U... pe urma unei rane grele câștigate pe câmpul de onoare, împlinindu-și cu bravură datoria față de tron și patrie».

Am stat 'o clipă zguduit de jale în fața acestei groape, în care știam pe un frate român. Nu l-am cunoscut în viață, nici aceea nu știu din care parte a Ardealului va fi fost. Cu toate acestea am simțit o vie și dureroasă compătimire față de acest erou necunoscut.

Cine știe, când a închis ochii pentru totdeauna, avut-a la căpătâi vreun tovarăș de limba și legea lui, care să-i fi aprins lumina și prin care să fi putut trimite un ultim rămas bun celor iubiți ai lui, din satul acela depărtat, unde s'a născut, dar unde nu i-a fost dat să moară.

M'am despărțit cu greu de mormântul acesta strein în țară streină. Muzica și plutonul de onoare se depărtaseră de-a binele, însoțiți de o ceată întregă de gură-cască, pe cari îi atrag întotdeauna părăzile militare.

În curând m'am pierdut și eu printre sutele de trecători de pe strada, care răsună încă de acordurile unui vesel marș militar. Dar

„Căci eu eram tot la bietul *Vasilie Stanczu* și mai bine zis *Stanciu*. Imi părea, că am căsătorit în cimiter pe un prieten bun, pe când lumea vie ce mă împrejmuiă îmi părea așa de străină, ca niciodată....

Un lucru e adevărat: *Sunetele dulci ale limbei materne, auzită în țară străină, inscripția de pe crucea unui frate conațional, mort și el în străini*, vor face întotdeauna să bată mai puternic coardele inimei. Mai ales dacă e plină de dor după o patrie îndepărtată, unde, ce-i drept, nu sunt parcuri îngrijite, biserici pompoase și castele minunate, dar unde *e freamăt de codrii și murmur de ape cristaline, unde în sările de vară se aprind pe culmi, vesele focuri de păstori, pe când doina lină și trăgănată plânge de veacuri aceeași durere a unui neam fără de noroc.*

v. m.

N'a zis nici mâc.

— *Un prizonier francez* întreabă: Frate! văetate-ai tare când doctorii ți-a tăiat piciorul?

— *Alt prizonier*: Văetat zău!

— *Al treilea prizonier*: Apoi fratele meu N. a fost mai viteaz: El n'a zis nici mâc, când un glonț de tun i-a sburat capul.

Trei frați.

In cursul anilor trecuți
Trei frați au fost pe rând recruți,
Toți la acelaș regiment
Și-au dus-o până la sergent.

Când a venit porunca 'n sat,
Porunca mare de împărat,
Și-au strâns copiii mititei
In brațe, și-au plecat și ei.

Toți trei pe după cap s'au prins
Și au pornit pe drum întins.
Năcaz și jale 'n urma lor,
In piept ardeà al luptei dor.

«Măi frați», grăiește cel bătrân,
Cu ochi căprui, la față spân,
«De m'o luà cumva urgia
«Grijiți copiii și soția!»

«De-o fi să n'am nici eu noroc»,
Vorbește blând cel de mijloc,
«Și-o fi să mă ajungă-o schijă,
Las Domnului pe-ai mei în grijă».

Iar cel mai mic, cu ochi ca mura:
«De-o fi ca să mă dau de-a dura,
«Să nu-mi mai văd nici când iar satu,
«Să scrieți carte la 'mpăratu.
«Să știe și măritul sfat
«Că am murit cum am jurat».

De mult căzură 'n foc toți trei,
Dar cine 'ntreabă azi de ei?

Ion Băilă.

† **Advocatul Dr. Fabiu Bontescu**
din Hațeg, a murit apărându-și patria, în luptele din Galiția. E în-
mormântat în Chirow.

Ce penzie capătă văduvele și copiii orfani după cei căzuți în războiu.

Pe baza legilor din 1887, 1891, 1896 și 1907, familiile ofițerilor în rezervă și a acelor persoane militare cari n'au nici un rang, primesc următoarele penziuni, la cari mai este de observat, că dacă cutare persoană a căzut pe câmpul de luptă, atunci suma penziei se urcă cu 50% (adecă încă pe jumătate atâta).

Văduvele după acele persoane militare, cari n'au rang, dar primesc salar lunar (Monatsgage) au dreptul la o treime din venitele soțului, dar această sumă nu va putea fi mai mică de 400 coroane anual. După fiecare copil până la etatea de 24 ani, văduva mai primește a 5-a parte din penzia fundamentală. Aceasta nu e iertat însă a face mai mult de 500 coroane pentru un copil și nu poate face mai mult decât întreagă penzia. Copiii orfani de mamă și de tată primesc jumătate din penzia pentru văduve.

Văduva unui soldat primește anual 96 cor. a unui fruntaș (fraitler) 144 cor., a unui caporal 160 cor., a unui sergent (führer) 192 cor., a unui sergent-major (strajameșter) 240 cor.

Orfanii, și anume băieții până la 16 ani, iar fetele până la 14, primesc anual 48 coroane bani pentru creștere. Intreagă suma penziei nu-i iertat însă a trece peste 540 coroane. Copiii

orfani de amândoi părinții primesc anual 72 coroane, dar dacă sunt mai mulți nu-i permis a trece peste suma de 360 coroane. Orfanii dela sate, dacă învață bine într'o școală de stat, pot cere lunar 4—5, sau chiar și până la 6 coroane, care sumă o vor primi până la etatea de 24 ani.

Cererea în toată forma pentru regularea penziei este a se face la *ministerul de honvezi* direct sau tot acolo, dar prin mijlocirea comandai respective de rezervă (*Ersatzformation, Wirt-schaftsamt*). Cererile sunt *scutite* de timbru.

Învățămintele războiului.

Se dă cel mai mare dintre războaiele cunoscută în istoria lumii. Războiu mare prin întinderea câmpurilor de luptă — pe mare, în aer și pe uscat, — mare prin numărul oamenilor puși în luptă, mare prin minunatele arme și explozive (materii cari se aprind și zdrobesc tot unde ajung), întrebuințate, mare prin jertfele în oameni și bani ce el înghite, mare prin uriașele schimbări ce el va produce în granițele statelor, mare și prin mulțimea de năcazuri și rele, ce-i vor urmă.

Mare va trebui să fie acest războiu și prin învățămintele, ce popoarele luptătoare vor trebui să le tragă din el.

Pentru scoaterea și folosirea acestor învățăminte, ne gândim, înainte de toate, la felul cum poporul nostru privește soarta, ce se pregătește lumii prin războaie. El zice, că lumea s'a umplut de păcate grele și Dumnezeu, ne mai putând răbdă, a trimis războiul, care arde și pustiește, care cere tot felul de jertfe și care împrăștie cu mână largă durerea, jalea și sărăcia în toate părțile.

Despre partea cea rea a războaielor nimeni nu se îndoiește, deoarece ea este simțită, foarte dureros simțită. Dar războaiele au, fără îndoială, și o parte bună. Ele lucrează ca și furtunile, răsturnând și zdrobind tot ce le iasă în cale, iar, după ce trec, o ploaie îmbelșugată înviorează întreagă natura, și când apare iarăș soarele și se statornicește liniștea, râd toate, «*râd — cum zice poetul despre flori — cu lacrimile 'n ochi*».

Laturea aceasta bună a războaielor, acest rău de lipsă pentru omenime, este însă de puțini înțeles și simțit. Poporul nostru, așa cum pricepe el, îl înfățișează, cum am arătat și mai înainte, ca un sbiciu al lui Dumnezeu, trimis pentru păcate, fără îndoială, pentru a îndrepta relele și păcatele, ce s'au încuibat în vieța singuraticelor și popoarelor.

Aceste *rele și păcate* avem de gând să le arătăm în aceste șire, stăruind asupra însemnă-

† Ioan Petra,

prim-contabil și procurist al inst. «Drăganul» din Beiuș,
sublocotenent în rezervă în Reg. de inf. 62, născ. în co-
muna Ibănești din părinți țărani. În vârsta de 32 ani, ca
Român înflăcărat și viteaz moare pe câmpul de luptă în
7 Octomvrie 1914.

tății lor, cum și asupra *învățămintelor* ce, neapărat, se ivesc pe urma lor și cari, la lumina orbitoare a fulgerelor din noaptea de urgie a acestui războiu, se pot zări și chiar deosebî.

Precum fiecare om și fiecare familie, așa și fiecare popor și fiecare stat (țară) dorește și stăruie mereu, să-și asigure toate cele de lipsă pentru traiu și înaintare.

În calea lor spre această țântă, atît oamenii singuratici cît și popoarele se lovesc de piedeci număroase și greu de înlăturat. Dar întotdeauna au nădejdi mai multe de a birui acei oameni și acelea popoare, cari s'au pregătit mai bine pentru lupta vieții.

Pregătirea aceasta, însă, este un lucru mare și ceice se apucă destul de timpuriu și cu toată hotărîrea să o facă, pînă în cele mai mici amănunte, de regulă ajung la biruință.

Ca temelie a pregătirii se socotesc, mai ales: cultura minții și a inimei, sănătatea trupului, munca neîntreruptă și bine chibzuită, bunăstarea singuraticilor și popoarelor prin o dezvoltare mereu crescândă a agriculturii, a meseriilor, industriei, negoțului și finanțelor (adunarea de bani), temeinică pregătire militară, și peste toate, o temelie morală desăvârșită, care oțelește sufletele și înalță virtutea, formând muncitori distinși pe toate cărările vieții pentru timp de

pace și luptători gata la orice jertfe pentru timpuri viitoare.

Dacă ținem seamă de aceste cerințe și ne întrebăm: avem noi toate cele ce se cer pentru un progres treptat și sigur spre țânta arătată, trebuie să răspundem hotărît: că le avem numai în parte și, neapărat, trebuie să tindem a le avea pe toate.

Și mai ales acest războiu uriaș, care și dela noi Românii din această țară cere multe și mari jertfe de tot felul, trebuie să fie și va fi, o lecție. El, pe lângă multele răutăți, ce ne pricinuește, va trebui să producă pretutindeni o premenire temeinică, o viață plină de zbucium și amar, dar totodată și *plină de prețioase învățăminte*, pe urma cărora sufletele se curăță și înalță, dreptatea se înstăpânește și bunurile cele mai de seamă ale singuraticilor și popoarelor: iubirea adevărată dintre neamuri, libertatea și egalitatea își fac loc pas de pas în viață, înlăturând pizma, ura, nedreptatea și asupririle.

Schimbarea ce, neapărat, va trebui să aibă loc după încheierea păcii, va atârna în primul loc, dela felul cum se vor sfârși luptele, în cari și sute de mii de luptători de ai noștri îndură urgia celui mai strașnic războiu și mii și mii din ei sângerează și mor pentru tron și patrie, dar, în acelaș timp, și pentru ca să pregătească zile mai bune pentru viitorul neamului. Va atârna această schimbare în bine și dela rânduiala ce se va face după

războiu, din partea conducătorilor patriei noastre pentru feluritele neamuri din țară. Dar va atârna această schimbare, încă și mai mult, dela cuminența și hărnicia noastră. Căci, doară, e știut că «cele mai multe rele nu vin de dinafară și că străinii singuri nu sunt care le fac» .., cum și că răul cel mai mare și l-a pregătit întotdeauna fiecare popor, însuș, ceea ce se spune așa de nimerit, prin cuvintele: «perirea ta din tine Israile!».

Iată pentruce e bine, să ne dăm seama de relele și păcatele, pe cari poporul le pune drept cauză a pedepselor, cari urmează, fără îndurare asupra neamurilor, cari nu au prevederea și tăria de a le cunoaște și recunoaște, cum și a le stârpi la timp din vieța lor.

Să aruncăm deci o privire, și numai fugitivă, asupra câmpului vieții noastre, pe care, pe lângă flori și plante folositoare, cresc și ne-numărate buruieni, unele foarte veninoase și astfel mult stricăcioase desvoltării (creșterii) prielnice plantelor nobile (alese).

Cari sunt acele buruieni?

Intre cele dintâi numărăm: *neștiința* din care, ca dintr'un izvor nesecat și afurișit, izvorăsc mai toate celelalte rele, ce apasă asupra noastră.

Privind mai deaproape această pacoste, care este neștiința, vedem cum, s. e., popoare de sute de milioane din alte continente (părți

† **Horatiu C. Deac,**
profesor-pictor în Gherla, născut 27 Ianuarie 1889, mort
pe câmpul de luptă în 21 Octomvrie 1914.

ale lumii) sunt ținute în supunere și exploatare (stoarse) de un popor neasemănat mai mic, dar cult, cum, b. o., este poporul englez.

Neștiința este și la noi piedeca cea dintâi și cea mai mare a înaintării pe toate căile vieții.

Ea, înainte de toate, ne ține încătușați în ghearăle lipsei, *sărăciei* și altor multe nevoi. Căci doară neștiința și sărăcia merg ținându-se de braț.

Neștiința și sărăcia au fost, și sunt cauzele, cari țin *biserica* și *școala* noastră în stare înapoiată. Ele nu ne-au îngăduit să putem susține noi din puterile noastre, *preoțimea* și *învățătorimea*, acești doi factori, pentru a căroră bunăstare și viitor, popor deplin luminat fiind, ar fi trebuit să jertfim și cel din urmă filer.

Drept urmare a neștiinței și sărăciei s'au înșiruit în trecut și se înșiruesc și acum toate relele și nevoile din viața poporului nostru.

Bigotismul, (crediința noastră slabă) atât de rușinos și păgubitor deoparte, *nepăsarea* păcătoasă de altă parte, cum și *sectele* (ceata celor ce îmbrățișează credințe nouă), ce se încuibază tot mai adânc în șirurile largi ale poporului nostru din unele ținuturi, nu sunt altă decât urmări ale neștiinței ce se resfață pe câmpul vieții noastre, vrednice de o soarte mai bună.

Invidia, (*pisma*) *înclinarea spre certe, spre procese și desbinarea în partide*, atât de adânc înră-

dăcinate pretutindeni la noi, sunt și ele urmările lipsei de cultură adevărată, și ele vor pieri sau măcar se vor împuțina, pierzând puterea și ascuțișul lor, numai înlăturând întunerecul ce învăluie vieța neamului nostru.

Lenea, risipa, fala și reaua întrebuințare a timpului, aceste scăderi mari, destul de lăpțe la noi, ne țin locului în lipsă și sărăcie, și tot numai culturii adevărate are să-i revină stârpirea sau măcar înfrânarea lor.

Alcoolismul (patima beției) atât de răspândit și *patima fumatului*, ce a devenit obicei și la copii și începe a se furișă și în obiceiurile femeilor, sunt adevărați demoni, cari fac stricăciuni, ce nu se pot descrie, atât pentru sănătate cât și din punct de vedere al înaintării economice. Acestor duhuri rele, cari vatămă și pierd atât trupul cât și sufletul, trebuie să li se pună stavilă, la timp, prin cultură.

Dar relele și păcatele aici înșirate sunt numai o parte a scăderilor, cari rod la rădăcina vieții noastre; ele însă sunt deajuns pentru a întârziă și chiar zădărnici înaintarea noastră temeinică și grabnică.

Când ne gândim însă, cât de slab este rânduia vieța noastră și câte poteci și drumuri nouă vor trebui croite în toate părțile pentruca ea să capete avânt și putere, — ne dăm seama, că este mult de făcut pe toate căile.

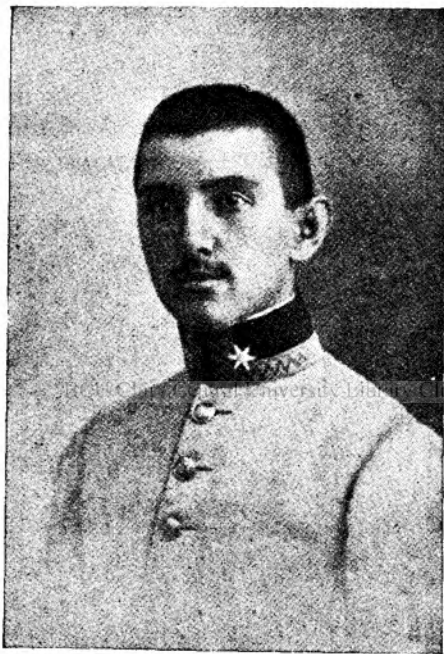
De aceea, după încetarea războiului cu arme ucizătoare, noi vom trebui, neapărat, să pornim cea mai aprigă luptă pentru a stârpi relele și păcatele dintre noi, pentru a înfrăți gânduri și simțiri nobile, a trezi conștiințe și a deschide pe seama tuturor, prin răspândirea cunoștințelor, orizonturi (câmpuri) tot mai largi și luminoase.

Biserica și școala vor trebui să fie mult mai mult decât până aci obiectul gândirilor și lucrărilor noastre de toate zilele, introducând în ele un spirit (duh) dătător de viață.

Celelalte așezăminte (de înaintare) ale noastre vor trebui întregite punându-și toți cei mai luminați fii ai neamului nostru toate puterile în serviciul lor, cutrierând satele și orașele și vestind pretutindeni cuvântul adevărului, sbiciuind scăderile și îndrumând poporul. Mai ales îndrumând; căci fără o îndrumare înțeleaptă și temeinică munca nu are spor.

Când zicem îndrumare, înțelegem îndrumarea tinerimei, băeți și fete, începând cu tinerimea școlară, continuând cu junii și fetele mari și sfârșind cu cei căsătoriți.

Căci doară la noi nu se cetesc, în sate și orașe, *bibliotecile*, nu li se dă însemnătatea cuvenită nici *prelegerilor* și cu atât mai puțin altor deprinderi plăcute, și în acelaș timp folositoare, ca *șezătorile literare, teatrul* ș. a.

† **Cornel Belei,**
sublocotenent la bat. de vânători Nr. 23. Abia în vârstă
de 21 ani, a murit în lupta dela Pricinovic în Sârbia.

Tot așa de rău stăm, aproape pretutindeni și în ce privește *îndrumarea noastră economică*. *Băncile și însoțirile* pe cari le avem deși foarte folositoare pe unde s'au înființat, ele formează numai un început în viața noastră economică. Doar lipsa însoțirilor economice se simte în toate satele, fie ele *de credit* (bănci sătești), *de valorizare și consum* pentruca economii să-și vândă *cu preț bun* produsele de prisos și să cumpere *ieftin* ce le lipsesc), *fie de producțiune* (pentru a produce lucruri tot mai bune: bucate, vite ș. a.). Și noi trebuie să stăruim, ca astfel de așezăminte să avem pretutindeni.

Deodată cu înfăptuirea așezămintelor din vorbă, fel și fel de lucruri bune se vor ivi în toate părțile. *Vieța morală* (creștinească) se va desăvârși, *hărnicia, cumpătul și trezvia* vor intra în obiceiurile tuturor, oamenii își vor găsi *ocupațiuni* aducătoare de câștig și *în timpul iernii, paupărima* se va desăvârși tot mai mult în toate privințele și o clasă de harnici și vrednici *meseriași și negustori* încă se va înfiripă.

Ar fi din cale afară dureros și trist, dacă și războiul acesta ar trece, fără să producă în viața noastră o premenire temeinică, o renaștere și înălțare sufletească, și, cu ele împrună îmbunătățiri și reforme (schimbări) în toate privințele.

Astfel nădăjduind, că împrejurările ce se vor înstăpâni după războiu, vor fi prielnice pentru reforme nouă în toate privințele, să chibzuim bine ce este de făcut și să ne punem pe lucru.

R. Simu.

Ivangorod.

Vitejilor români din regimentul Nr. 50 din Ardeal.

Sus pe coaste, de pe deal
Plumbi de tunuri sboară;
Regimentul din Ardeal
Cu Ruși se măsoară.

În văzduh plumbii plesnesc,
Cad mărunți în glie;
Șueră glonțul rusesc,
Rupe carne vie.

Rusul stă împresurat,
E potop pe vale,
Cerul s'a înourat,
De atâta jale.

Ardelenii «mocăniți»
Nebăgați în seamă,
Sar ca leii învrăjbiți,
Au piept de aramă!

Iar «bălaurul» rusesc
Geme 'n disperare,

Regimentul românesc
De el frică n'are.

Românașii fac pojar,²
N'or fi de ocară;
Ei nu luptă înzădar,
Luptă pentru țară.

Dau năvală peste șanțuri
Ca ieșiți din fire,
Strică sârme, sfarmă lanțuri,
Lumea să se mire.

Și potopul cel rusesc,
Miile de gloate,
La atacul românesc
A răzbi nu poate.

Și când soarele fu sus,
Cerul fără nori,³
Forța rusă s'a distrus,
Ei învingători.

Voi flăcăi, viteji, eroi,
Bravi voinici din fire,
Plângând v'admirăm și noi
Lumea să v'admire.

Voi martiri periți în lume
— Aibă jertfa rod!
Ați lăsat neamului nume
La Ivangorod.

Velcean,
sergent-major.

† **Dr. Iuliu Marcu.**

candidat de avocat și ofițer în rezervă, din Bocșa-mon-
tană, a murit moarte de erou pe câmpul de luptă.

Sănătatea.

Temelia fericirii în vieață, temelia reușitei la întreprinderi, este sănătatea. Prin urmare, meșteșugul de a face bani, cere ca omul să fie sănătos.

Ce folos de bani, zice Românul, nu-l vezi, că se usucă pe picioare?

Sunt mulți, cari nu sunt de vină, că sunt bolnavi. Cei mai mulți însă, își cășună singuri boalele. Urmează deci cu stricteță legile firii. Ține cumpăt în mâncare și beutură, nu petrece nopțile de cap cu mâncări, beuturi și alte desfrâuri. Toate acestea se răsbună mai târziu, ori mai curând, și atunci, chiar dacă ți-ai câștigat ceva, nu vei putea avea nici o mulțumire.

Dacă se'ntâmplă să te bolnăvești, nu luă lucru de glumă. Nu folosi leacuri băbești. Nu te încercă să cruți, după zicala: Nu fi ieftin la făină și scump la țărâțe. Nu ști, ce boală se poate desfășura. De aceea, chiamă numai decât medicul. Intreabă-l de sfat. Nu-l chemi, boala se poate înrăutăți și, ceea ce astăzi scapi cu câteva coroane, cine știe, dacă mâne vei putea scăpa cu toată averea ta.

Nu perde nici când din vedere, că un om sănătos, un cap limpede, mai ușor poate câștigă, decât un om bolnăvicios, sau unul cu capul amețit.

N. Petra-Petrescu.

De ce, la sate, mortalitatea copiilor e mare?

Intr'una din zile, pe când mă aflam acasă, veni un sătean la mine și îmi începui să se vaiete săracul, de-și eră mai mare jalea, privindu-l sgribulit și prăpădit, semănând mai mult o arătare decât om. Eră bolnav topit! de abia se mai putea ține pe picioare.

— «Ce ai, nene Marine; de ce te vaiți, îl întrebai înduioșat. Am auzit că ai fost bolnav și că te-ai mai întremat puțin. Nu cumva te-a întors boala iar?»

— «Ce să mai vorbesc de mine, păcatele mele, Domnule!

«De boala mea nu m'aș îngriji eu atât de mult, dar uite că Dumnezeu par'că vrea să-și verse numai asupra mea tot năcazul! După cum ști și D-ta, din toți copiii ce i-am avut, nu mi-a mai rămas decât unul, ăsta care-l am și uite că vrea să mă părăsească și el. Dumnezeu nu s'a îndurat și vrea să mi-l ia și p'ăsta.

«...E bolnav topit și nu știu ce să mă fac. Biata Floarea, nevasta mea, a alergat pela toate vrăjitoarele, pela toate babele, ce i le spusese și ei unul ș'altul că sunt meștere în lecuit și nu s'a priceput nici una cu nimic; par'că a fost un făcut! Și, cum îți spui, nu știu ce să mă fac și d'aia veni p'aici, pela D-ta că poate îi fi

auzit de prin cărți vr'un leac, să mai încerce și cu ăla, că poate cine știe, și-o întoarce Dumnezeu mila și'nspre mine.

— «Bine ai făcut, nene Marine, îi zisei eu. Prin cărți, da, am cetit despre multe boale, ba încă și despre leacurile lor. Ce are copilul D-tale, cum zace, ce-l doare?»

— «Ce să aibă, D-le, nici eu nu știu ce o aveă. Varsă tot ce mănâncă și afară de asta trece prin el de ne-am speriat. A slăbit de par'că e o iasmă și mie mi se uscă inima când îl văd mititelul.

— «De câți ani este? îl întrebai eu și ce-i dați să mănânce?»

— «Păi de, Domnule, n'are decât un an și opt luni; l-am înțarcat în dulcele Paștilor. De mâncat, îi dăm și noi ce avem, de... ca în post, dar ce boală e din mâncare? Ei, Domnule, când e unul ursit să se îmbolnăvească să facă ori ce-ar face și tot de geaba.»

«Vorbești cu păcat, nene Marine, boala care o are copilul d-tale nu este din altceva decât din reaua hrănire ce ia-ți dat-o. Ce a mâncat el, sărăcuțul în post? L-ați îndopat cu mămăligă, cu moare și cu varză și apoi mai zici că boala nu vine din mâncare. Ce eră să facă el cu mâncările astea — căci nu sunt bune nici pentru noi ăștia mari. Dela laptele măsii l-ați trecut dintr'odată la mămăligă și ceapă și fa-

† Ioan Lăzăroiu,
locotenent la reg. 5, născut în Orăștie, la 9 Septembrie
1914, a căzut pe câmpul de luptă din Galiția.

sole și ziceți că să nu se îmbolnăvească. N'ai văzut d-ta o sticlă de lampă, că dacă asvârli pe ea câteva picături de apă, când este înfierbântată plesnește și se face mici fărâmi? Dar ia să iei această sticlă, tot fierbinte, și s'o răcești încetul cu încetul, vezi apoi poți s'o bagi și în gheață fără să mai sufere vreo stricăciune. Tot așa este și cu un copil mic; dacă-l iei dela țâța mării și începi dintr'odată să-i dai să mănânce mămligă cu fasole, cum să nu se îmbolnăvească el săracul? Stomacul lui învățat cu lapte până aci, cum să nu dea el afară aceste mâncări, care numai cu numele sunt mâncări, dar încolo boală curată pentru el! Dar ia să-l iei cu încetul, dându-i la întârcare lapte și apoi din ce în ce să-l dedai și cu alte mâncări, — bune bine înțeles — vezi, tot așa ar merge? Firește că nu!

«Deci, nene Marine, să te duci acasă și să nu dai copilului să mănânce decât lapte fiert și nimic altceva, căci pe lângă că este mic, mai este și bolnav. Afară de asta uite ce-ți mai spui! Ia biletul ăsta și în loc să trimeți cu bani după babe, trimete mai bine cu bani și cu biletul acesta la farmacie, și o să-ți dea un praf alb. Din acest praf se ia cam cât o jumătate de linguriță și să pune într'un păhărel cu apă. După aceea îi dai să bea. Dar înainte de a alerga la farmacie, să pui să facă un ceai de ismă și să

i se dea să bea, căci și isma este foarte bună la boale de felul acesta.

«Când i se face sete, să nu-i dai să bea decât apă, pe care ai fiert-o mai întâi și ai lăsat-o să se răcească. Așa, nene Marine, du-te, fă ce ți-am spus și ai să vezi c'o să-i meargă bine; o să se facă sănătos».

— «Bine, Domnule; și să te trăiască Dumnezeu, că par'că mă mai descărcași de grije, dar uite ce am să-ți mai spui dacă nu te superi!

— «D-ta îmi ziseși ca să-i dau să mănânce lapte. Păi de, bun o fi, dar să mănânce în post și încă postul Sf. Mării e păcat; afară de asta, ziceam că să-l grijim în ziua de «Sântămărie».

— «Bine mă omule, îi zisei eu, va se zică e mai păcat să-i dai să mănânce lapte în post decât să-l lași să moară? Nu vezi că vorbești d'a'ndoasele?

«Dacă ți-ar aduce cineva acum un vas cu lapte și un copil și ți-ar zice: «Mă omule, uite ce poruncă îți dau eu!

«Sau mănânci laptele ăsta, sau omoară copilul ăsta, că dacă nu faci una din ele te omor eu pe tine». Ce ai vrea D-ta? Să mănânci laptele, să omori copilul, ori să te omoare pe D-ta?

— «Ce, aici mai încape vorba? Aș mânca laptele!

— «Ei, tot așa e și cu copilul D-tale. Mai păcat e să-l lași să moară, decât să-i dai de

dulce. Posturile nu trebuie să fie nici pentru bolnavii mari, dar mi-te pentru cei mici! Biserica a deslegat lucrul ăsta și zice așa: «Că bolnavii — fie mari, fie mici, — oamenii bătrâni, femeile cari au copii de țâță și copii de școală trebuie să mănânce de dulce oricând, căci păcat nu este». Deci, nene Marine, du-te acasă și dă copilului să mănânce numai lapte, mănâncă și D-ta că ești bolnav și fii cu cugetul împăcat că astea nu sunt păcate. Păcate sunt altele cari ies din gura omului, nu cele ce intră. Păcate sunt altele pe care cred că știi și D-ta. Deci mergi și fii pe pace.

— «Plec, plec, Domnule și să nu fii supărat că te țin-i atât de mult la vorbă. Să-ți ajute Dumnezeu ca să știi mai multe. Am să fac fără nici o teamă de păcate, cele ce mi-ai spus și încă cu sufletul mângăiat că fac bine, nu rău».

Peste o săptămână vine iar la mine, dar de data asta nu văitându-se, ci bucurându-se. Mi-a spus cu sufletul mulțumit, că copilul îi e scăpat.

Iată dară un rău înlăturat; un copil scăpat din ghiarale morții, cu un mic sfat dat fără de nici o greutate. Câte rele de acestea nu s'ar putea înlătura, dacă fiecare cărturar ar ceti de ici și de colea câte un sfat și ar căuta să se folosească de el, pentru bieții săteni, pe care neștiința îi îndeamnă să fugă de medicii lor și să

† Nicolae Pârvu,
secretarul «Casei de păstrare» din Mercurea, ofițer în
rezervă, [a căzut pe câmpul de luptă din Polonia-ru-
sească, în*Noemvrie 1914.

alerge orbește spre descântecile și farmecile băbești, ce nu le aduc decât golirea pungii!?

Gândească-se mulți la acest lucru, cei cari voiesc binele neamului și să caute pe cât le va stă în putință, să ajute pe acești oameni, ce ne hrănesc prin sudoarea frunții lor — dându-ne pâinea de toate zilele.

N. A. Ionescu,

Semnele de pojar.

La început: slăbiciune, friguri, strănut, ochii lăcrămează și se roșesc, tuse sgomotoasă, câte odată curge și sânge din nas și se observă puțină diaree (scursoare).

După trei patru zile, câteodată și mai curând, ies pe barbă și pe față pete mici roșii, cari se întind apoi peste tot corpul.

Dacă copiii bolnavi sunt bine păziți de frig, pojarul e boală ușoară; dar e bine să chemați doctorul când vedeți, că au ieșit petele.

Să nu știe nime.

— Am o taină la inimă și nu știu cui s'o spun, ca să mă ușurez, dar totuși să nu știe nime.

— Spune ce ai unui mincinos, acela, deși va descoperi taina ta, totuși nu-l va crede nime.

Trei prietini.

Niciodată nu te încrede într'un prietin dacă nu l-ai încercat! La masă cu ospăț se găsesc mai mulți prietini, decât la ușa temniței.

Un om aveà trei prietini. Pe doi dintre ei îi iubeà foarte mult, pe al treilea însă nu-l prea vedeà cu ochi buni, cu toate că acesta îi erà cel mai adevărat. Odată a fost chemat omul înaintea judecării, unde se ridicase asupra lui o învinuire grea, pe nedrept.

«Care dintre voi» a zis el prietinelor, «voiește să mă însoțească la judecată, și să mărturisească de nevinovăția mea?»

Cel dintâiu a zis că nu poate să-l însoțească din pricină că are niște afaceri grabnice.

Al doilea, l-a însoțit până la ușa judecătoriei, apoi i-a spus, că nu poate intra, că se teme de asprul judecător. Și s'a întors îndărăt.

Cel de-al treilea prietin, după care s'a întors pârâtul și la care ținea mai puțin, l-a însoțit la judecătorie, acolo a intrat înlăuntru și a mărturisit așa de bine despre nevinovăția lui, încât judecătorul a încetat orice urmărire față de învinuit.

Trei prietini are tot omul în lumea aceasta. Dar ei sunt așa de deosebiți unul de altul! Și prețul lor se poate vedeà numai din aceea cum

se poartă ei cu dânsul în ceasul morții, când îl chiamă bunul Dumnezeu la judecata din urmă.

Banul, cel mai bun prietin, îl părăsește mai întâiu, și nu merge cu el nici până la ușa judecătoriei.

Rudele, cunoscuții și prietenii îl petrec până la ușa mormântului, și apoi se întorc la casele lor.

Al treilea prietin însă, *faptele bune*, pe care omul în viață adeseori le uită, și nu ține seamă de ele. Singure *faptele bune* cu ale lor urmări, îl însoțesc pe om până la Tronul marelui Judecător, unde vorbesc pentru el și dobândesc mila și îndurarea Lui

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nemții și sf. Scriptură.

- Tot sunt minunați Nemții aceștia!
- Pentruce?
- Pentrucă vreau cu orice preț să între în Petrograd.
- D'apoi ei se țin numai de sf. Scriptură.
- Ce Scriptură?
- Aceea care zice: «Bateți și vi se va deschide!»
- Ei au bătut, și acum urmează a doua parte a sf. Scripturi.

† Ioan Ciuleiu,
jude cercual în Batonya, născut în comuna Fântâna, sub-
locotenent în rezervă. A murit în urma rănilor primite
la reluarea Belgradului sârbesc.

Din păcatele noastre.

Bătrânii albiți de vreme spun că am ajuns zile grele și noi cu toții pe zi ce merge vedem și simțim povara zilelor grele ale traiului zilnic. Ne sbatem ca apa de pietri, alergăm ziua și noaptea în sus și în jos, umblăm — de cele mai de multe ori flămânzi — în ruptul capului, numai ca să putem mânâ traiul de pe o zi pe alta. În viața de toate zilele avem lipsă și trebuință de atâtea lucruri, că e cu neputință a le câștiga pe toate.

Dacă vrea omul să trăiască, trebuie să mănânce, trebuie să se îmbrace și contra ploii, vântului și a frigului trebuie să se apere. Unde sunt apoi celelalte griji și trebuințe de cari — de multe ori — nici în fundul pământului nu poți scăpa.

În tot locul e greu și cu trudă traiul și la nimeni nu sboară porumb fript în gură, dar nouă Românilor de un timp încoace par'că ne merge ca racului. Partea cea mai mare suntem muncitorii pământului. Lucrăm de dimineața până seara, prin ploaie și prin vânt, și totuși abia o ducem cu chiu cu vai de pe o zi pe alta. S'a lipit năcazul și sărăcia de poporul nostru ca scaiul de oaie.

Vedem că-i rău sărac și că-i greu traiul când n'ai ce-ți trebuie, dar pentru aceea nu ne

prea batem capul așa tare ca să înlăturăm în orice chip starea asta rea. Așa s'ar părea, că ne-am împăcat cu sărăcia, de năcaz ca de voie bună și că nici ne mai batem capul ca să o alungăm dela ușile noastre.

Mulți îmi vor zice, că în toată ziua își bat capul în fel și formă ca să alunge sărăcia dela casă, dar nu pot. Își poate bate cineva capul cât vrea, că tot nu va ajunge la rezultatul dorit, până nu-și va bate capul cu minte și înțelepciune, adecă până când nu va lucra cu cap și cu minte.

Păcatele mele — zice Românul când dă de vre-un năcaz — păcatele noastre, zic eu la starea noastră slabă și năcăjită de azi.

Mă veți întrebă: cari sunt acele păcate?

Sunt multe. N'am decât să amintesc beția, leagănul sau mai bine zis cuibul sărăciei; lenea — doamna cea mare — soră cu beția. Unde sunt apoi învățăturile rele și stricăcioase cari se lătesc pe zi ce merge în poporul nostru? Unde e neștiința ca întunerecul care ne cuprinde? Unde-i luxul, mândria și fudulia cea mare cu traista goală? Unde sunt apoi celelalte și celelalte?...

Dar să luăm câteva greșeli sau păcate dintre cele mai însemnate și să vedem apoi că ce e de făcut ca să ne desbarăm de ele. Să începem cu întrebuițarea băuturilor spirituoase,

cu beția, care e atât de lătită în poporul nostru, încât nici nu-ți vine a crede. Și alte popoare beau beuturi alcoolice (spirituoase), dar nu ca și Românul.

Românul e dedat să bea și de bucurie și de supărare. Cumpără ceva, bea să aibă noroc; dacă vinde, bea ca să aibă noroc de bani. Se naște cineva, bea; dacă moare cineva, iarăș bea. Când lucră bea să se întărească; când șede și n'are de lucru, ce să facă — bea de urât. Dacă se întâlnește cu un prieten sau cunoscut, bea; de ce să nu beie și când se despărțește? Nu-i alegător, bea la nuntă, ca și la comandare (pomană). Dacă bea când îi frig ca să se încălzească; trebuie să beie ceva când e cald, ca să se răcorească. Bea Românul înainte de mâncare, ca să i-se facă apetit, și bea și după mâncare. Nu se uită că bea dimineața, la amiază ori seara. Nu! El bea mereu și bea de multe ori, — până plouă!

«Beutura — zice un mare scriitor — este un pui diavolesc, care uscă inima, ruginește plămânile, face de schinteiază ochii, buhăește fața și năucește mintea». Mare adevăr cuprind cuvintele acestea!

Să lăsăm la o parte deocamdată pe aceia cari beau din când în când și și atunci puțin și să ne ocupăm mai deamăntul cu vieța

acelora cari având patima beției beau regulat. Să vedem apoi unde ajung ei cu beutura lor.

Un om care bea azi, bea mâne și poi-mâne, a doua sau a treia zi bea iarăș, beutura i-se preface în a doua natură, în obicei și obiceiul în patimă. La început își bea venitul, mai furând și vremea cea scumpă, dupăce se gata-venitul, ia împrumut și ca mânat de diavolul își vinde apoi vitele, zălogește pământurile pe cari mai târziu le vinde, și câțiva ani din om cu stare cum a fost, îl vezi fără cap de vită în ogradă și fără brazdă de pământ în câmp. Îl vezi ajuns la sapă de lemn, pe când crâșmarul văzând cu ochii s'a îmbogățit ca prin minune.

Beția pe lângă aceea că-ți aduce blăstămata de sărăcie la casă, făcând să-ți plângă copiii de foame, pe lângă aceea că-ți scoate coatele prin suman și părul prin căciulă: beutura tâmpește mîntea omului, buiguește capul, strică sănătatea, judecata curată și inima omului. Beția aduce numai rușine și scârbă între neamuri, prieteni și străini.

Beția strică și ruinează sănătatea cea scumpă și aduce o mulțime de nenorociri. Bețivul fură pe băncile crâșmei zilele date de Dumnezeu pentru câștigarea pâinei de toate zilele și-și sapă groapa sărăcind și nefericind întreaga-i familie.

Unii susțin că beutura întărește pe om. Aceasta numai se pare că este așa, dar în rea-

litate beutura slăbind nervii, slăbește întreaga construcție a corpului omenesc, ducând pe om cu zile în groapă.

Unde sunt nefericirile, crimele cele multe săvârșite în partea cea mai mare de oameni bețivi? N'avem decât să aruncăm o privire fugitivă în temnițele cele mari și întunecoase — unde dintre cei pedepsiți 60—70 de procente au furat, ba au omorât tocmai în beție — și ne vom depărtă spăriați, făcându-ne cruce zicând: Doanne ferește și apără de mintea slabă!

Unde e apoi numărul cel mare al nebunilor și al oamenilor bolnavi de prin spitale în partea cea mai mare tot atâtea cauze și urmări triste și nefericite provenite din beătură și beție? Unde sunt copiii bețivilor, bolnăvicioși, urâți, proști și tâmpiți la minte așa că te prinde mila când îi vezi?!

Să luăm cazul, că într'o comună cu 500 de familii, numai 200 să dea la zi câte 6 cruceri pentru beătură spirituoasă, o singură familie la an ar cheltui 44 cor.; 200 familii la an cheltuiesc în cazul acesta 8300 cor. În 20 de ani cele 200 familii ar cheltui 176 mii coroane. Ce avere frumoasă!

La suma asta colosală ar trebui să mai adaugem și prețul timpului pierdut. Să mai zică cineva că suntem săraci, când un sat în care 200 de inși dau pe beătură zilnic numai câte

BCU Cluj / Central University Library Cluj

† **Dionisie Nistor,**

profesor suplinitor la școala reală română din Brașov,
a căzut ca stegar în fruntea plutonului, în lupta dela
Komarno în Galiția la 17 Iunie 1915.

6 cr.; în 20 de ani beau otravă de aproape 200 mii coroane.

Iată un capital colosal, pe care dacă l-am întrebuința pentru alte lucruri folositoare, multe dureri am alină și multe lacrimi n'ar trebui să curgă.

Beutura, tâmpind nervii, strică judecata bună, moleșește trupul bețivului și dacă ar pieri lumea, lui nu-i trebuie alta decât numai beutura. Ce-i pasă lui că-i vreme de lucru. Răstoarne-se lumea cu fundul în sus, — ce-i pasă lui, — numai să aibă ce bea.

Omul bețiv să se apuce de ceva lucru, ferit-o sfântul! Să isprăvească ceva lucru? De ce să strice zicala oamenilor leneși, că cu greu se apucă, dar de lăsat iute se lasă!

Beția și lenea aduc mai iute sărăcia pe capul omului.

*

Afară de aceste scăderi sau păcate principale, mai avem noi și altele cari ne împiedcă de a ține pas cu celelalte popoare.

Nouă nu ne trebuie învățătură sau știință. La ce, că doar cum au trăit moșii și părinții noștri fără pic de carte, vom trăi și noi, — așa zic cei mai mulți. Asta s'a potrivit poate pe vremea când oamenii nu erau așa de învățați ca azi și când în loc de scrisoare eră destul și răvașul de pe băț.

Au sburat acelea vremuri, căci în ziua de astăzi dacă n'ai carte, n'ai nici parte; dacă ai carte, adecă învățătură, atunci ai și parte. În ziua de astăzi omul trebuie să știe cum să se învăț, ca să nu fie luat și de unul și de altul pe dinainte și el la urmă să rămâie cu nimica.

Se zice și cu drept cuvânt, că omul cu carte are patru ochi. Doamne multe lucruri frumoase și folositoare poate învăț omul din carte! Pe lângă iubirea de Dumnezeu, a neamului și a deaproapelui, se învață din pilda altora filozofia vieții. Putem învăț o mulțime de lucruri, cari ne-ar ușurâ traiul, dar nouă — durere — nu ne place să dăm copiii la școală — zic unii — și totuși, n'am murit de foame. N'a murit, dar aceea cred că a simțit-o că a trăit cu mult mai greu ca acela care a învățat și carte.

Unii mai bogați dacă-și dau copiii la școală vreau să scoată din ei dacă nu avocat, atunci baremi preot. Iarăși o greșală sau un păcat, deși mai mic din partea noastră.

De ce să avem noi numai preoți și advocați și de ce să nu avem și alți oameni cu învățătură? De ce să nu avem noi comercianți deștepți și industriași harnici?

De ce? Sau doară un comerciant sau industriaș harnic nu poate fi așa de fericit ca unul care a învățat prin școli cheltuind o mulțime

de bani? Dacă vom judecă cât de cât, vom vedea că da!

Dacă da! atunci de ce nu facem din fiii noștri și comercianți și industriași? Poate pentru aceea, ca banul nostru strâns cu sudoare și legat cu șapte ațe, să-l ducem să îngrășăm străinii?... De ne trebuie ceva îmbrăcăminte, un cui, o unealtă la economie sau te miri ce lucru bagatel și de nimica, deschide punga și haid la străini.

Străinii aceștia cei mai mulți au venit și vin în sat cu câte un cal orb, zdrențoși și amărâți ca vai de ei, și în 2—3 ani se pun în rând. În 4—5 ani își fac casă și de multeori nu se împlinesc 10 ani și ei sunt bogătașii satului. N'au lucrat în soare, nici în ploaie, nici nu au făcut beșici în pălmi de lucrul cel mult și totuș s'au îmbogățit... de pe spatele noastre. Și cine-i de vină? Noi, pentru că avem ochi și nu vedem..., avem cap și lucrăm fără cap!

Dacă a lucră nu-i rușine, atunci de ce să ne fie rușine a face din fiii noștri comercianți ori industriași? De ce să îngrășem străinii?... Știe-ne păcatele noastre să ne știe!

*

Unde-s apoi învățăturile false ale fariseilor neamului nostru? Unde sunt minciunile lor cu coarne ce le rostesc și lățesc zilnic între noi?

Așa suntem noi păcătoși, că dacă vine un frate de o viță și de o credință cu noi, nu-l

CU Cluj / Central University Library

† Octavian Opreș,
notar în comuna Lisa, ofițer în rezervă, a căzut pe câmpul de luptă lângă satul Iuhászlak, la 25 Noembrie 1914.

ascultăm; iar dacă vine un străin și ne spune câte verzi și uscate, îl urmărim ca orbi și ei ne duc cu grămada, dar nu la lumină și bună stare, după cum zic ei, ci la întunec, la ruină și la demoralizare. Pentru acestea amar ne vom căi cândva!

Să ne trezim odată, deși e cam târziu, dar mai bine târziu ca nici odată, să ne trezim și să ne deschidem ochii! Să ne punem pe lucru cu toate puterile ca să scăpăm odată pentru totdeauna de sărăcia care s'a legat de grumazii noștri. Noi am adus sărăcia în casa noastră cu beția, cu lenea, cu neștiința și multe altele. Noi trebuie ca să o și alungăm cu lucrul continuu și cu arma cea mai puternică: cu știința sau învățătura.

Să încunjurăm crâșmele căci ele ne duc la ruină morală și trupească și să cercetăm biserica și școala, pentru că biserica e lăcașul lui Dumnezeu și scut puternic al credinței și al limbei noastre; iar școala e izvorul neseecat al științei. Să nu ascultăm de sfatul profețiilor străini și mincinoși, să mai luăm în mână pe lângă coarnele plugului și unealta, căci așa apoi vom putea ajunge la stare bună și vom putea fi creștini buni și Români adevărați.

Să voim și vom putea!

Alexandru Văcărescu,

rig. în drept.

Floarea vieții.

A fost odată o văduvă sărmană, care avea un copil, pe micul Bănică. Îl iubea ca ochii din cap. Când mamă-sa era dusă, Bănică îngrijea de gospodărie, curătea prin casă, și prin curte, apoi după ce isprăvea treaba își lua cartea și cetea pe prispa casei. Trăiau retrași de lume și erau fericiți în cuibul lor. Dar fericirea nu ținu mult, căci năcazul o pândește.

Și așa într'o zi mama lui căzù greu bolnavă și numai putea să se ducă la muncă. Zi și noapte, sărmanul copil ședeà la capul mamei iubite, îngrijindu-o. Slăbise și era palid la față, dar nici n'ar fi simțit, dacă ea s'ar fi făcut bine.

Din zi în zi, însă, îi era mai rău așa că Bănică începù să desnădăjduiască. «Ce voi ajunge eu, singur, pe lume?» se întrebà el amar.

Intr'o seară, cum stà la capul mamă-si, plângând, căci banii se isprăviseră și mâncarea era pe sfârșite, fereastra se deschise deodată și în pervazul ei se ivi chipul unei femei frumoase.

— «Cine ești dumneata?» întrebă el.

— «Eu sunt Zina Mângăerii. Dacă te vei duce să culegi floarea din muntele Alb, o să scapi pe mama ta; dar să știi că o să suferi multe năcazuri și chinuri până atunci». Apoi pieri.

A doua zi bietul Bănică sărută pe mamă-sa și plecă după floarea prețioasă. Eră voios și mergea cântând, căci purtă în suflet nădejdea că va putea scăpa pe scumpa lui mamă.

Cum se ducea el pe drum, așa, văzù un vultur, legat de-un picior cu o sfoară, împrejurul unui pom. Bănică, milos, îl deslegă bineșor și vulturul se înălță în văzduh, strigând:

— «Îți mulțămesc, copile; am să-ți răsplătesc fapta ta».

Bănică se uită după el, până nu-l inai zări și porni mai departe vesel că făcuse un bine.

Deodată se oprì în loc, căci văzuse în iarbă o broască fugind de frica unei vipere.

Băiatul luă un pietroi și omorî vipera, scăpând pe broască.

— Îți mulțămesc, băiete. Eu sunt regina broaștelor și o să-ți răsplătesc ajutorul ce mi-ai dat.

Copilul merse mai departe, până ce dădù de un râu. Se învârti el în sus și în jos, crezând că va găsi un pod să treacă, dar fù zadarnic.

Năcăjit se așeză pe mal și începù să plângă. În minutul acela sosì și vulturul.

— «De ce ești supărat, copile?»

— «Nu pot trece râul acesta».

— «Suie măi repede pe spatele meu, că vine Zina Relelor și nu mai pot să te trec».

Bănică se urcă binișor pe vultur, ținându-se cu mâinile de gâtul lui.

După puțină vreme, se află înaintea unui zid înalt. Râul pierise. Ce să facă, cum să dreagă, acum, să sară zidul?

Deodată auzi o șuerătură; deasupra zidului apărură un uriaș bărbos.

— «Ce vrei, piticule?»

— «Trece-mă peste zid, căci merg să iau floarea de pe muntele Alb».

— «Te voiu trece, dar mai întâi să-mi faci o treabă. Dacă nu vei putea, să știi că te mănânc!»

Apoi în bătaie de joc:

— «Tocmai tu o s'o poți culege? Câți au murit din cauza ei».

— Voiu muri și eu; dar până atunci îmi dau vieța numai să scap pe mama.

— «Dacă îmi vei ghici ghicitoarea aceasta, te voiu trece, dacă nu, să știi că te mănânc».

«Ce lucru nu se îngroapă?»

Bănică se gândi puțin apoi zise:

— «Sufletul nu se îngroapă».

Deodată se auzi o bubuitură: o parte din zid se dărâmasese.

— «Mama face pe fată și fata pe mamă».

Copilul nu știu și începură să plângă.

Dar iată că de sus, dintr'un nor se lasă o ploaie strașnică.

— «Apa și ghița», răspuse băiatul, cu inima strânsă de teamă și de dureri.

Ca prin farmec zidul pieri. Toată vrăjitoria se spulberase în vânt. În locul uriașului eră un ciulin; băiatul îl luă și plecă mai departe.

Merse ce merse și se trezi la marginea unui șanț mare. Deodată apărură o vulpe.

— «De ce mi-ai călcat moșiile, piticile?»

— «N'am știut, cocoană vulpe».

— «Dacă vrei să treci peste șanț, prinde-mi mai întâi peștele ce se găsește în el; că de nu, te mănânc!»

Sărmanul băiat oftă, dar se apucă de lucru gândindu-se la sănătatea mamei sale. După o muncă de 50 de zile isprăvi pescuitul.

Când veni vulpea și văzură, îi mulțumii și, ca răsplată, îi dete o alună, apoi îl trecură peste șanț. Acum eră vesel că ajunsese la muntele Alb se sui sus în vârful lui — și găsi floarea prețioasă, care se înălță mândră printre celelalte buruieni, o smulse repede, și fugi. Totul începură să se cutremure și să vuiască.

Bănică aleargă, fără să se uite îndărăt. După multă fugă, obosit, bietul băiat ajunsese acasă unde îl așteptă iubita lui mamă, aproape stânsă de boală. Îi dădura să miroase floarea și biata femeie se făcure bine, de par'că nu zăcuse deloc.

— Vai Bănică! Ce mare te-ai făcut!...

Trecuseră trei ani de când plecase. Băiatul scoase aluna din buzunar, dar nu știu ce să facă cu ea.

Curând îi veni în minte ceva: porunci alunii ca să le aducă de mâncare.

Într'o clipă, avură în fața lor o masă plină de toate bunătățile. Apoi porunci să le facă o casă frumoasă și pe loc se făcù.

Acum au cât le trebuie și sunt fericiți, nu pentrucă nu le mai lipsește nimic, ci pentrucă nu cer de prisos.

Așa răsplătește bunul Dumnezeu pe copiii iubitori și cuminți!

C. I. D.

BCU Cluj / ~~Central University Library Cluj~~

Gresea de pe cuptor.

(Anecdotală).

Doamne, Doamne, că minunați mai sunt oamenii, și minunate lucruri mai săvârșesc ei; și cu rost și fără rost! Dintre toate să spun unul:

Rucsandra aveà o fată ca o floare, precum și pe ea *Floarea* o numià.

Ii sosise și ei vremea de măritat, și la fete cum se știe, vremea asta le sosește cam iute, cum o fi de rând, și fiecare își așteaptă cu neastâmpăr pe ursitul ei; din zi în zi, din ceas în ceas, că cu luni și cu ani e prea grea așteptarea pentru ele.

Cu Floarea noastră însă nu se petrecea lucrul așa. Mulți ficii și încă de frunte, cum se zice: tot unu și unu o pețise pe Floarea și fiecare ar fi vrut s'o ia de soție. Iar mamă-sa o îndemnă și o zoreă să-și aleagă dintre ei pe care-i va plăcea, că doar n'o vrea să-i îmbătrânească fată mare la ușă. Floarea: *nu și nu*, că ea nu se mărită.

Toți se mirau de împotrivirea ei și o desoseau în felurite chipuri, ca să spuie pricina pentru care nu vrea. Floarea întrebuiță fel de fel de chichițe și întorsături de vorbe, cum face tot omul, care nu vrea să săvârșească un lucru, și apoi încheiă; că nu se mărită, și atât.

Mamă-sa dacă a văzut, și a văzut că nu e glumă cu fata ei, și nu e chip ca s'o înduplece să se mărite, a început a o lua la muștrări și ocări, ba încă și cu amenințări, că o prinde de plete și o bate cu mătura, până o zice: «nu mai da, că vreau!»

Floarea însă a început să plângă și i-a spus, că să-i facă ce o vrea, că ea nu se mărită și pace.

Acum mama a început s'o ia cu binele, dacă a văzut, că cu răul nu se poate.

— Ei, draga mamei, zise ea, nu mă mai supără atâta! Mie, ca mamă, cum să nu-mi spui tu, apoi fie ce va fi? Spune-mi dar cu binele: de ce nu vrei să te măriți?

BCU Cluj / Central

† **Vasile Băleanu,**

născut în 1893 în comuna Văliug (comit. Caraș-Severin), ca bursier al Asociațiunii a absolvat școala specială pentru lucrarea lemnului din Câmpulungul Bucovinei și un an la școala de ornamente în Innsbruck. Un tinăr care promitea foarte mult pe cariera ce și-a ales-o. Ca corporal în Regimentul 43 de inf. a căzut în luptele din Galiția. În 26 Ianuarie 1915 a fost rănit de un glonț Dum-dum și în 24 Martie 1915 a încetat din viață în spitalul din Lemberg, unde a fost și înmormântat.

— Apoi de mamă, dumneata știi una, eu știu alta.

— Care alta?

— Nu știi d-ta, că dacă m'oiu mărită, poate să am și vr'un copil?

— Ei, dacă-i aveă, cei cu aia? De aceia să te sparii tu? Eu cum nu m'am speriat, când te-am avut pe tine? Și alte femei nu fac tot așa? Dumnezeu vrea astfel? și noi lui n'avem să ne împotrivim.

— Nu de aceea mi-e teamă, mamă, ci de alta mai mare.

— De care, dragă?

— Dacă am copil, trebuie să-l și scald și să pun băița lângă vatră, mai aproape de căldură, ca să nu răcească copilul când l'oiu scaldă.

— Ei și ce-i cu aia, că doară n'o să-l lași nescăldat, ori ți-ar fi cumva lene?

— Nici aceea, Doamne ferește!

— Ei bine spune care dară? Nu mă mai chinul atât, că mi-am pierdut toată răbdarea cu tine!

— Vezi d-ta, mamă, *gresea aia de pe cuptor* cu care ascuțim cuțitele când nu taie bine?

— O văd, și ce-i cu ea?

— Vezi aceea-i pricina. Când oiu scaldă copilul, gresea aia are să cadă peste el și să mi-l omoare. Și atunci n'am pățit'o? Iar lumea va zice, că numai eu l-am omorât, prin negrija mea.

Ei, cum să fiu eu părtașă la un astfel de păcat neiertat?

— O, facu-mi sfânta cruce, și te-ar bate norocul de fată! Numai d'aia te plângi tu?

— Apoi de care gândeai d-ta?

— Apoi, hai să luăm gresea de pe cuptor și s'o punem în armar, și s'a gătat cu teama ta!

*

Acum aștept să mă chieame Floarea la nuntă și pe mine.

I. Dariu.

Așezăminte românești.

BCU Cluj / 1. Biserici. ity Library Cluj

Românii din părțile ardelene și Ungaria se țin de două biserici-surori, alcătuind două Mitropolii: una gr.-or. și una gr.-cat., având fiecare câte un Mitropolit. Mitropoliile sunt alcătuite din dieceze, având fiecare dieceză câte un Episcop.

Mitropolia Românilor gr.-or. din Transilvania și Ungaria are Mitropolit pe I. P. S. S. Ioan Meșianu, cu reședința în Sibiiu și e alcătuită din 3 dieceze și un vicariat:

a) *Arhidieceza Ardealului*: Arhiepiscop Ex. Sa Ioan Meșianu. Arhiereu titular: Dr. Ilarion Pușcariu. Arhidieceza Ardealului e împărțită în 35 protopopiate, cari cuprind 950 parohii cu

331 filii 1173 biserici cu 936 preoți și 738 școale cu 807 învățători. Numărul sufletelor 826,049.

b) *Dieceza Aradului*: Episcop: Il. Sa Ioan Papp. Vicar pentru Oradea mare: Vasile Mangra. E împărțită în 17 protopopiate, 11 se țin de Arad și 6 de vicariatul Oradea mare, cari cuprind 588 parohii cu 199 filii, 636 biserici cu 641 preoți și 571 școale cu 518 învățători. Numărul sufletelor 632,266.

c) *Dieceza Caransebeșului*: Episcop: Il. Sa Dr. Miron E. Cristea. Vicar: Filaret Musta. E împărțită în 11 protopopiate, cari cuprind 326 parohii cu 43 filii, 350 biserici cu 406 preoți și 234 școale cu 233 învăț. Numărul sufletelor 410,515.

Mitropolia Românilor gr.-cat. are Mitropolit pe Exc. Sa Dr. Victor Mihalyi de Apșa, cu reședința în Blaj și e alcătuită din 4 dieceze:

a) *Arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș*: Arhiepiscop: Excel. Sa Dr. Victor Mihalyi de Apșa. Arhidieceza e împărțită în 32 protopopiate cari cuprind: 704 parohii cu 675 filii, 785 biserici cu 646 preoți și 468 școale cu 457 învățători. Numărul sufletelor: 473,044.

b) *Dieceza Gherlei*: Episcop: Il. Sa Dr. Vasile Hossu, cu reședința în Gherla. Dieceza e împărțită în 44 protopopiate cari cuprind: 491 parohii cu 365 filii, 699 biserici cu 531 preoți și 539 școale cu 561 învățători. Numărul sufletelor 512,261.

c) *Dieceza Lugojului*: Episcop: Il. Sa Dr. Valeriu Frențiu, cu reședința în Lugoj. Dieceza e împărțită în 16 protopopiate, cari cuprind: 163 parohii cu 273 filii, 160 biserici cu 157 preoți și 75 școale cu 76 învățători. Numărul sufletelor: 97,566.

d) *Dieceza Oradea-mare*: Episcop: Il. Sa Dr. Demetriu Radu, cu reședința în Oradea-mare. Dieceza e împărțită în 19 protopopiate, cari cuprind: 174 parohii cu 555 filii, 180 biserici cu 173 preoți și 146 școale cu 151 învățători. Numărul sufletelor 138,299.

2. Școale.

Școale românești confesionale gr.-or. și gr.-cat. avem 2771 cu 2803 învățători. Afară de acestea mai avem 5 gimnazii, o școală reală, una comercială, 6 pedagogii pentru băieți și 2 pentru fete, 5 teologii și 5 școale civile pentru fete.

a) *Gimnazii*. In Beiuș, gimnaziu cu 8 clase, director Vasile Ștefănică. In Blaj, gimnaziu cu 8 clase, dir. Dr. Ambroziu Chețan. In Brad, gimnaziu cu 4 clase,¹ dir. Ștefan Albu. In Brașov, gimnaziu cu 8 clase, dir. George Chelariu. In Năsăud, gimnaziu cu 8 clase, dir I. Gheție.

b) In Brașov se mai află și o școală reală cu 4 clase, conducător George Chelariu și o școală comercială cu 3 clase, dir. Arseniu Vlaicu.

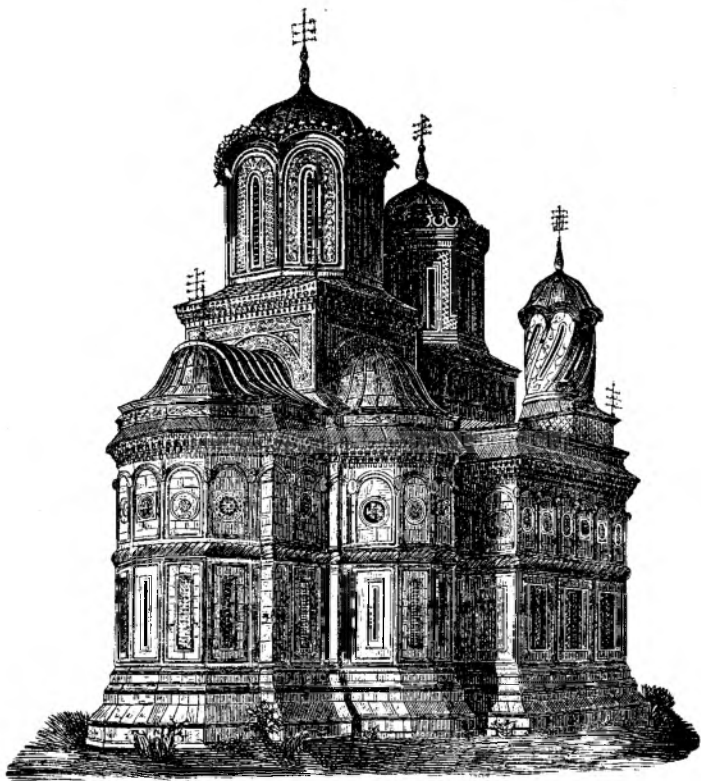
¹ Acum e in lucrare gimnaziul pentru 8 clase.

Pe lângă gimnaziile din Beiuș, Blaj și Brașov se mai află și câte un internat pentru elevii din școalele acestea.

c) *Pedagogii* sau școale pentru tinerii cari se fac învățători: In Sibiiu, pedagogie gr.-or. cu curs de 4 ani, dir. Dr. E. Roșca. In Arad, pedagogie gr.-or. cu curs de 4 ani, dir. R. R. Ciorogariu. In Caransebeș, pedagogie gr.-or. cu curs de 4 ani, dir. P. Drăgălina. In Blaj, pedagogie gr.-cat. cu curs de 4 ani, dir. I. F. Negruțiu. In Oradea-mare, pedagogie gr.-cat. cu curs de 4 ani, dir. Aug. Luran. In Gherla o pedagogie gr.-cat. pentru băieți, dir. I. Papiu, și una pentru fete, cu cursuri de câte 4 ani. In Lugoj, pedagogie gr.-cat. pentru fete, cu curs de 4 ani, directoară Elis. Butean.

d) *Teologii* sau școale pentru tinerii cari se pregătesc să fie preoți. In Sibiiu, teologie gr.-or. cu curs de 3 ani, dir. Dr. Eus. Roșca. In Arad, teologie gr.-or. cu curs de 3 ani, dir. R. R. Ciorogariu. In Caransebeș, teologie gr.-or. cu curs de 3 ani, dir. Dr. Iuliu Olariu. In Blaj, teologie gr.-cat. cu curs de 4 ani, rector Dr. I. Marcu. In Gherla, teologie gr.-cat. cu curs de 4 ani, rector: Gregoriu Pop.

e) *Școale civile de fete*: In Sibiiu, școala civilă superioară de fete a Asociațiunii, cu internat, are 4 clase și curs complimentar. Dir. școalei Dr. V. Bologa, directoara internatului,

Mănăstirea dela Argeș.

Aceasta e adevărata icoană a Mănăstirii dela Argeș, unde Regele Carol I. al României e înmormântat.

Valeria Greavu. In Arad, școală civilă de fete cu internat, are 4 clase și curs complimentar. Dir. școlii V. Stanciu, directoara internatului E. Pitiș. In Blaj, școală civilă cu internat, are 4 clase. Dir.: Sil. Nestor. Directoara internatului Eliza Bodocan. In Beiuș, școală civilă cu internat, Dir. Vasile Ștefănică. In Lugoj, școală civilă cu 2 clase. In Brașov, școală de fete cu internat, a «Reuniunii femeilor române» din Brașov. In Sibiiu, școala industrială și de me-naj, a «Reuniunii femeilor române» din Sibiiu.

3. Reuniuni sau însoțiri.

a) *Reuniuni culturale*: „**Asociațiunea**“. «Asociațiunea» e o tovărășie mare românească, care s'a întemeiat înainte de aceasta cu 54 de ani, de mitropolii Șaguna din Sibiiu și Șuluțu din Blaj, ca să răspândească învățătură în popor. Numele ei întreg e: «Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român». Pe scurt îi zicem numai: «Asociațiunea».

Ce face «Asociațiunea»?

1. Tipărește cărți pe înțelesul tuturor, cum e și «Biblioteca poporală a Asociațiunii».
2. Se îngrijește să trimită oameni cu carte la sate ca să țină poporului vorbiri, în care le dau tot felul de povețe.
3. Dăruiește cărți pentru înființarea de biblioteci la sate și la orașe. Indeamnă pe preoți

și învățători să țină prelegeri și să învețe pe cei neștiutori de carte a scrie și a ceti. Abece-darele le dă «Asociațiunea» în cinste. Prin anumiți trimiși ai ei, ajută înființarea de bănci sătești și alte însoțiri pe seama poporului, cu scopul de înaintare în bunăstare. Pune la cale expoziții de vite, de poame, de lucruri de mână și altele. Ea susține cu mari jertfe și o școală civilă de fete și a întemeiat și un Muzeu, în care a adunat multe lucruri de însemnătate pentru noi românii.

«Asociațiunea» cuprinde pe toți Românii din țara noastră. Ca să poată răspândi învățătura la toți, a împărțit ținuturile locuite de români în 87 despărțăminte, în frunte cu câte un director și câte un comitet. «Asociațiunea» e condusă de un comitet central, care se află în Sibiiu și stă în legătură cu comitetele despărțămintelor. Președintele «Asociațiunii» e: Andreiu Bârseanu și vice-preșident: Dr. Vasile Suci.

Din fondurile și fundațiunile întemeiate de cei cu dare de mână, și date sub îngrijirea «Asociațiunii», ea împarte ajutoare și stipendii studenților și meseriașilor săraci și cu purtări bune.

«Asociațiunea» ar săvârși și alte lucrări bune și de folos; dacă ea ar fi sprijinită după vrednicie, de toți fiii neamului nostru, cărturari și săteni deopotrivă.

Toți Români din această țară să-și țină de datorință a intra în șirul membrilor «Asociațiunii»!

Membrii ajutători ai Asociațiunii plătesc o taxă de 2 cor. pe an. În schimbul acestor 2 cor. primesc 10 cărțițele și un calendar. *Membrii ordinari* plătesc o taxă de 10 cor. la an și ceice dau odată pentru totdeauna suma de 200 cor. sunt *membrii pe viață*, iar ceice dau 400 cor. se numesc *membrii fondatori*. Membrii ordinari, pe viață și fondatori, primesc revista «Transilvania».

«Asociațiunea» se susține și săvârșește lucrările arătate, precum și altele, din taxele dela membrii ei și din puținele dăruiri ce le mai primește dela cei binevoitori.

În anul 1914 «Asociațiunea» a avut 5859 membri ajutători, 1488 ordinari, 539 pe viață și 149 fondatori. Venitele au fost de 58,774 cor. și cheltuielile de 58,744 cor. Plus 6000 cor. mai multe cheltuieli pentru școala Asociațiunii.

În anul 1915, din cauza războiului, venitele «Asociațiunii» au scăzut la a treia parte.

Să nădăjduim însă, că în viitor, lucrurile se vor îndrepta spre mai bine și toți fiii neamului nostru vor îmbrățișa «Asociațiunea» cu mai multă dragoste.

*

Societatea pentru fond de teatru român.
Aceasta s'a înființat la 1868, cu scopul de a aduna bani pentru ca să înființeze un teatru

românesc. Comitetul acestei societăți e în Brașov. Prezident: Dr. Alexandru Vajda-Voevod.

*

Asociațiunea națională din Arad, înființată la 1862. Intre alte lucrări bune are de scop să ajute tinerii de pe la școli cari învață bine și au purtări bune.

*

Asociațiunea pentru cultura poporului român din Maramurăș, înființată la 1861, cu scopul de a susține o pedagogie și un convict, — masă pentru studenții săraci și cu purtări bune.

*

Societatea română de diletanți «Progresul» în Făgăraș, înființată la 1883, are de scop să lățească cultura între popor prin jocuri de teatru și să cultive muzica.

Societățile acestea, ca și altele, din lipsa de sprijin nu prea pot arăta mult spor.

b) *Reuniuni de cântări*. De acestea avem în Brașov, Sibiiu, Lugoj, Săliște, Caransebeș, Orăștie, Blaj și Bistrița. *Coruri* de țărani și de copii avem mai cu seamă la sate, unde învățătorii și-a dat silința, ca prin cântări frumoase să înalțe serviciul dumnezeesc. *Orhestre* avem în Orlat, Săliște și Blaj.

c) *Reuniuni române de femei*, înființate toate cu scopuri de binefaceri. Unele din ele susțin școale, altele se nizuiesc să înfrumsețeze bisericile și comunele și să sădească în femeile

române dragostea pentru industria de casă și pentru portul curat românesc. Reuniuni de acestea avem: În Sibiiu 3, una gr.-cat. și 2 gr.-or., în Brașov 2, în Blaj, Abrud, Făgăraș 2, Cluj, Rășinari, Deva, Șimleu, Turda, Mediaș, Zărnești, Agnita, Avrig, Diciosânmartin, Săliște, Tilișca ș. a.

Toate aceste Reuniuni de femei s'au însoțit și s'au pus sub scutul Uniunii femeilor Române, a cărei prezidentă este D-na Maria Baiulescu.

d) Reuniuni de meseriași. Scopul acestor reuniuni este întărirea clasei de mijloc pentru poporul Român, prin îmbrățișarea meseriilor de tot felul, ajutorând pe meseriași, pe calfe și pe învățăcei. Reuniuni de meseriași avem în Sibiiu, Blaj, Brașov, Săliște, Cluj, Lugoj, Arad, Bistrița, Alba-Iulia, Abrud, Poiana, Nădlac, Timișoara, Făgăraș, Hațeg, Mercurea, Sebeșul-săsesc, Porcești, Reghinul săsesc, Orăștie ș. a.

Reuniunea meseriașilor din Sibiiu a ajuns să aibă casa ei proprie și are de scop să câștige și o casă cu hală de vânzare. A întemeiat mai multe fonduri, dă ajutoare învățăceilor și împarte daruri între săracii noștri. Prezident: V. Tordășianu, notar: Stefan Duca.

Cea din Blaj este a doua reuniune care lucrează cu multă râvnă pentru ajungerea scopurilor ei. Prezident: Gavril Precup, și tot asemenea este și Asociațiunea pentru sprijinirea învățăceilor și sodalilor români din Brașov înființată la 1871. Prezident: Dr. Petru Pop.

e) *Reuniuni de înmormântare*, înființate cu scopul de a da membrilor ajutoare la înmormântare. De acestea avem în Sibiiu 2, Deva, Săliște, Brad, Orăștie, Cincu mare, Bistrița, Alba-Iulia, Zărnești, Rășinari, Viștea de sus și altele. Reuniunea din Sibiiu, condusă de prez. V. Tordășianu, are și o întreprindere de *pompe funebre*, și Reuniunea districtului protopopesc gr.-cat. are 3 secții. Președinte N. Togan, prot.

f) *Reuniuni de agricultură*. De acestea avem numai două, una în Sibiiu și alta în Orăștie. Cea din Sibiiu înființată în 1888, săvârșește multe lucrări bune pentru românii din comitatul Sibiiului. Înființează bănci sătești, rânduiește expoziții de vite, de copii și de poame, ține adunări și dă sfaturi sătenilor din ramurile de economie, împarte între membri altoi, pădureți, semințe, animale de prăsilă și tipărește cărți economice pentru trebuințele sătenilor.

Reuniunea din Orăștie ține și ea adunări, dă sfaturi și povețe economice, împarte altoi și a înființat câteva bănci sătești. Aceasta are 2 secții, una economică și alta pentru meserii și comerț.

g) *Însoțiri de negoț*, cari au de scop: cumpărarea și vânzarea produselor economice și prin aceasta, scutirea poporului de cămătării și speculanții străini. Astfel de însoțiri avem: «Consumul» în Blaj, «Severineana» în Caransebeș, «Verendineana» în Verendin, «Berlișteana» în

Berliște, «Prilipeana» în Prilipeț, «Tovărășia de consum» în Viștea de jos și «Agraria» în B.-Huedin.

În Săliște este o însoțire pentru valorizarea laptelui.

4. Alte așezăminte.

Tipografii și librării. Tipografia și Librăria arhidiecezană în Sibiiu, Tipografia și Librăria Poporului, tot în Sibiiu, Tipografia și Librăria seminarului gr.-cat. în Blaj. Tipografia și Librăria Ciurcu în Brașov, Tipografia A. Murășan, Braniște și soții tot în Brașov. Tipografia Const. Pop și Librăria I. Preda în Făgăraș. Tipografia A. Tudoran și A. Anca în Gherla. Tipografia «Carmen» în Cluj. Tipografia «Doina» în Beiuș. Tipografia «Concordia» în Arad. Tipografia și Librăria diecezană tot în Arad. Tipografia și Librăria diecezană în Caransebeș. Tipografia «Minerva» în Lugoj. Tipografia Nouă în Orăștie.

Casine sau case de cetire. De acestea avem aproape în toate orașele în cari locuiesc și Români, ba chiar și în unele sate frunțase.

Datorința noastră este: Să sprijinim toate așezămintele românești, ca prin ele să putem și noi a ne ridică la o stare cât mai înfloritoare.

Bănci românești. Nu este ținut în patria noastră, care să fie locuit de români și să nu aflăm câte o bancă românească. De toate

avem 150 bănci pe acții, 75 bănci sătești și 25 felurite alte însoțiri comerciale precum și «Banca generală de asigurare», societate pe acții în Sibiu.

Capitalul social al băncilor pe acții, trece mult peste 20 milioane și câștigul anual peste 3 milioane coroane.

Băncile românești au fost și sunt de mare folos. Intemeietorii, susținătorii și funcționarii lor sunt tot Români. Din câștigurile anuale, o parte mai mică se dă pentru scopuri culturale și de binefaceri. Astfel «Băni românilui întră în punga românilui».

Dela bănci am putea să avem și mai mult folos, dacă ele ar da împrumuturi cu interese mai mici și dacă din câștigurile ce le fac, ar da o parte mai mare pentru scopuri culturale și de binefaceri. Băncile românești ar putea să ne aducă mult bine dacă ele s'ar îndeletnici și cu întreprinderi comerciale.

Bănci sătești avem în următoarele comune: In comit. Sibiiului: Aciliu, Alțina, Apoldul-de-jos, Bungard, Cărpiniș, Cornățel, Cristian, Gușterița, Ilimbav, Loman, Mohu, Nucet, Pianul-de-jos, Pianul-de-sus, Răchita, Reciu, Roșia-săsească, Rusciori, Săsăuși, Șura-mare, Tălmăcel, Topârcea, Veștem, Câlnic, Vurpăr. In comit. Făgăraș: Recea-telechiană, Arpașul-de-sus, Colun, Corbi, Drăguș, Feldioara, Ucea-de-jos, Viștea-de-

sus, Tohanul-vechiu, Poiana-mărului, Sâmbăta-superioară, Comăna-super., Lisa, Luța, Perșani, Răușor, Rucăr, Șercăița, Hurez. In alte comitate: Paloș, Ungra, Valendorf, Feneșul-săsesc, Brâșnic, Săcămaș, Armeni, Boz, Câmpuri-Surduc, Almaș-Săliște, Ponor, Sălciua-de-jos, Sohodol (la Câmpeni) Șoala, Ludești, Șibot, Hașfalău, Saschiz, Gyergyó-Várhegy, Danoș, Sig, Sebeșul mare, și altele.

Băncile sătești precum și celelalte însoțiri, scutesc pe săteni dela multe alergări și cheltuieli zadarnice. Ele ușurează împrumuturile și dedau pe săteni la cruțare; iar câștigurile ce an de an rămân la încheierea socotelilor, sunt ale lor și nu ale altora. E de dorit, ca în fiecare comună românească să se înființeze câte o bancă sătească sistem Raiffeisen, sau altă însoțire economică.

Am publicat anul acesta în calendar numirile și felul așezămintelor noastre românești. Credem a fi făcut un lucru bun și de folos obștesc. Rugăm pe toți cetitorii calendarului nostru și binevoitorii Asociațiunii, să ne comunice ori ce îndreptări cari ar trebui făcute pe viitor, așa, ca cu timpul să ajungem la ceva bun și întreg.

---

sus, Tohanul-vechiu, Poiana-mărului, Sâmbăta-superioară, Comăna-super., Lisa, Luța, Perșani, Răușor, Rucăr, Șercăița, Hurez. In alte comitate: Paloș, Ungra, Valendorf, Feneșul-săsesc, Brâsnic, Săcămaș, Armeni, Boz, Câmpuri-Surduc, Almaș-Săliște, Ponor, Sălciua-de-jos, Sohodol (la Câmpeni) Șoala, Ludești, Șibot, Hașfalău, Saschiz, Gyergyó-Várhegy, Danoș, Sig, Sebeșul mare, și altele.

Băncile sătești precum și celelalte însoțiri, scutesc pe săteni dela multe alergări și cheltuieli zadarnice. Ele ușurează împrumuturile și dedau pe săteni la cruțare; iar câștigurile ce an de an rămân la încheierea socotelilor, sunt ale lor și nu ale altora. E de dorit, ca în fiecare comună românească să se înființeze câte o bancă sătească sistem Raiffeisen, sau altă însoțire economică.

Am publicat anul acesta în calendar numirile și felul așezămintelor noastre românești. Credem a fi făcut un lucru bun și de folos obștesc. Rugăm pe toți cetitorii calendarului nostru și binevoitorii Asociațiunii, să ne comunice ori ce îndreptări cari ar trebui făcute pe viitor, așa, ca cu timpul să ajungem la ceva bun și întreg.

CUPRINSUL.

Partea calendaristică.

Afaceri cu poșta și telegraful.

Taxe și timbre.

Târgurile din Ungaria și Transilvania.

Invățătură și petrecere:

	Pag.
Urare de Anul-nou	50
Rugăciune	51
Prin moarte la vieață	52
Florile dalbe	56
Sentințe din sfânta scriptură	57
Mitropolitul Ioan Meșianu	58
Mitropolitul Dr. V. Mihályi de Apșa	60
Christos a înviat (poezie)	62
Cinstea sau numele bun	62
Cărunteța	64
Soldaților (poezie)	65
Dr. Teodor Mihali	66
Un prietin al neamului nostru (Dr. I. Urban Iarník)	69
Poporale (poezie)	70
Școala și părinții	72
Răvașul plugarului	78
Dor și jale (poezie)	79
În vecii-vecilor	79
Țăranul român, de Vasile Alecsandri	80
Bețivul	85
Poporale (poezie)	86
Advocații	86
Românii și țările în cari locuesc ei	87
Proverbe	91
Cântecul Prutului	92